

SAN MATEO

Jesús Ñecuëohua'i
(Lc 3.23-38)

¹ Iye a'ë, Abraham cui'ne David tsëcapë acohua'ire cuëcuese'e ja yë'ta'a Jesucristo pa'ima'në pa'isicohua'ire.

² Isaac pëca ja'quë paji'i, Abraham. Jacob pëca ja'quë paji'i, Isaac. Cui'ne Judá cui'ne i yo'je tsì pëca ja'quë paji'i, Jacob. ³ Fares cui'ne Zara pëca ja'quë paji'i, Judá. Cui'ne iohua'i pëca ja'co paco'ë, Tamar. Esrom pëca ja'quë paji'i, Fares. Aram pëca ja'quë paji'i, Fares. ⁴ Aminadad pëca ja'quë paji'i, Aram. Naasón pëca ja'quë paji'i, Aminadad. Salmón pëca ja'quë paji'i, Naasón. ⁵ Booz pëca ja'quë paji'i, Salmón. Cui'ne i pëca ja'co paco'ë, Raab. Obed pëca ja'quë paji'i, Booz. Obed pëca ja'co paco'ë, Rut. Isai pëca ja'quë paji'i, Obed. ⁶ Pai ëjaë David pëca ja'quë paji'i, Isai. Salomón pëca ja'quë paji'i, David. Cui'ne Urías nëjo pa'isicopi Salomón ja'co paco'ë.

⁷ Roboam pëca ja'quë paji'i, Salomón. Abías pëca ja'quë paji'i, Roboam. Asa pëca ja'quë paji'i, Abías. ⁸ Josafat pëca ja'quë paji'i, Asa. Joram pëca ja'quë paji'i, Josafat. Uzías pëca ja'quë paji'i, Joram. ⁹ Jotam pëca ja'quë paji'i, Uzías. Acaz pëca ja'quë paji'i, Jotam. Esequías pëca ja'quë paji'i, Acaz. ¹⁰ Manases pëca ja'quë paji'i, Esequías. Amón pëca ja'quë paji'i, Manases. Josías pëca ja'quë paji'i, Amón. ¹¹ Jeconías cui'ne i yo'je tsì conì pëca ja'quë

paji'i, Josías. Jaohua'i cato coasicohua'i paë'e, Israelita paire tseani Babilonia yejana sa maca.

¹² Israelita pai sa cuañosi jeteyo'je Salatiel pëca ja'quë paji'i, Jeconías. Zorobabel pëca ja'quë paji'i, Salatiel. ¹³ Abiud pëca ja'quë paji'i, Zorobabel. Cui'ne Eliquin pëca ja'quë paji'i, Abiud. Azor pëca ja'quë paji'i, Eliquin. ¹⁴ Sadoc pëca ja'quë paji'i, Azor. Aquim pëca ja'quë paji'i, Sadoc. Eliud pëca ja'quë paji'i, Aquim. ¹⁵ Eleazar pëca ja'quë paji'i, Eliud. Matán pëca ja'quë paji'i, Eleazar. Jacobo pëca ja'quë paji'i, Matán. ¹⁶ José pëca ja'quë paji'i, Jacobo. José cato Jesucristo pëca ja'co María ëjë paji'i.

¹⁷ Jaje pa'ina, Abrahampi cui'ne David pa'i macaja'a cuëcueto catorce pa'ye de ai de'huase'e pa'iji. Davidpi cui'ne Israelita mañare Babiloniana tseseni sasi macaja'a cuëcueto cui'ne catorce pa'iji. Cui'ne yequë catorce pa'i maca Cristo ai de'opi.

Jesucristore Coase'e

(Lc 2.1-7)

¹⁸ Jesucristore coase'e ñeje pa'iji: María i pëca ja'co, José ja're huejaja'coa, ca nëosico paco'ë. Jaje ca nëosicopi ja yë'ta'a tsioni pa'ima'në tsi ëtapë de'o Maija'quë joyo tutupi. ¹⁹ José io ëjë nuñerepa pa'i paji'i. Jaje pa'ita'a nëjo Maríare si'aohua'i pai asajëna, jeoñe coepi. Coa ai jerepa pajije ti asama'pëna ise'e jëosi'i cuasapi. ²⁰ Jaje cuasaquë pa'ina, Ëjaë huiñaëpi ite huëo hue'ñaja'a ñaini capi: "José David tsëcapë aquë, Maríare ca'rama'ë pa'ijë'ë, nëjore de'huani paye. Io paja'quë cato Maija'quë joyo tsequë api. ²¹ Tsihuaë'ni paja'coa.

Pacona, i mami Jesure s^ooj^eë, huasoquëre. Jaj^e hue'equë pa'ija'quë api, i paire co'aye yo'ocohua'ire huasoja'quë s^ete.”

²² Si'aye jaj^e tⁱapi, tsoe hue'ña Maija'quëre quëacaiquë ca n^ooquë pa'ise'epi, ñeje:

²³ Nomio tsⁱo, ëmë ti yo'oma'copi tsⁱ quë'io de'oni tsihua'ëre pasio.

Jaëpi i mami hue'equë pasipi, Emanuel.

Jaj^e cani cayë, Maija'quë mai ja're pa'iji.

²⁴ Ja maca José s^etani mai Èjaë cuañese'eje Mariare n^ejore pao cuasaquë ti p^eani n^ejore papi.

²⁵ Jaj^e pa'iquëta'are huejasicohua'i pa'iyepi pa'ie pahüë, mamaquëre t^e'ya dani i mami Jesús hue'yo macaja'a.

2

Jesure Do'i Daise'e

¹ Judea yejana Jesús coasiquë pajⁱ'i, a'ri daripë Belén huë'e daripëna. Ja mu'seña Herodes pajⁱ'i, Pai Èjaë, ja yeja cuañequë. Ja mu'seña Jerusalénpi daë'ë, ëse mëi t^e'tepi, yequë ëmëohua'i Magos hue'ecohua'ipi. Jaohua'i cato pairiohua'i paë'ë, ëse mëi t^e'te quë'ro acohua'i. Ma'ñoco yo'oye ye'yecohua'ipi cui'ne de'hue t^a'ñe cacohua'i paë'ë, iti yo'oyere ñajë. ² Jaohua'ipi dani sei'ë: “¿Jerore pa'iquë'ni, judío pai Èjaë yure coasiquë? Jeto ëse mëi t^e'tepi ñahuë, i ma'ñocore. Jaj^e ñani daë'ë, ite do're ja'ruj^e señu'u cajë iñona.”

³ Cajëna, pai ëjaë Herodes asani ai cuasapi, ¿me yo'ose'ere cayë'ni? caquë, cui'ne si'a Jerusalén pa'icohua'i ai cuasahuë, itire asani. ⁴ Ja maca pai ëjaë si'aohua'ire soipi, Maija'quë huë'e

ñacaicohua'i ëjaohua'ire cui'ne cuañese'e paire ye'yacohua'ire. Soini seni asapi, jaohua'ire, çjerona Cristore çja ja'ñe ca nëose'e pa'iquè'ni? caquë. ⁵ Caquëna, jaohua'ipi cahuë, ìte: Belén Judea yejana çajaja'quë api, caquë. Maija'quë jëjo daoquë tsoe aquë toyapi, ñeje:

⁶ Belén maca, Judá yeja pa'ico.

Më'ëre cuañecohua'i jerepa a'rico maca pa'ima'o pa'iyë, më'ë.

Jaje pa'ina, më'ëpi etaja'quë api, Èjaërepa, Israel paire ñacaija'quë.

⁷ Cajëna, asani ja maca Herodes Magos hua'ire yahuerëpa soini ìohua'ise'ere seji'i, çje yëhua ma'ñoco ñaina, ñare'ni? caquë. ⁸ Seni asani ja maca Belënna jaohua'ire jëjo saoquë capi: “Saijë'ë. Jaron a sani asajë'ë, de'oyerepa tsihua'ë pa'iyere pa'ire pama'quë. Jaje ìni ti'asicohua'i pani yë'ëre dani quëajë'ë. Yë'ëje sani do're ja'ruquë sejasii, ìte.”

⁹ Jaje pai ëjaë caëna, Magos maña saë'ë. Saijëna, ma'ñoco ìohua'i ësë mëi te'te ñasiquëpi du'ru sai sapi. Jaje saiquëpi tsihua'ë pa'i hue'ñana nëajani huesëpi, sa tëjini. ¹⁰ Ja maca Magos maña ma'ñocopi jaje yo'ouna, ñani ai sihuahuë. ¹¹ Sihuajë huë'ena sa cacajë ñahuë, tsìtu'ure pëca ja'co María ja're uina. Ñani do're ja'runi tsihua'ëre de'oquë macani cajë sihuahuë. Ja jeteyo'je ìohua'i mahuëa mañare hui'yoni oro, huëo sëñe cui'ne mirra ìte ìsihuë, jai do'ire. ¹² Ja jeteyo'je Maija'quëpi huëo hue'ñaja'a quëapi, Herodes quë'ro co'ima'pë pa'ijë'ë, caquë. Jaje quëaëna, yequë ma'aja'a co'ihuë, ìohua'i yejana.

Egíptona Catise'e

¹³ Jaohua'i Magos saisi jeteyo'je Ējaë huiñaëpi huëo hue'ñaja'a ñani Josére capi: “Huëni tsihua'ëre cui'ne pëca ja'core sai sajë'ë, Egípto yejana. Jaronana sani pëajë'ë, yë'ëpi yeque yo'oye pa'ito caëna, yo'oja'quë. Yure cato Herodespi tsihua'ëre huani jeosi'i caquë co'eja'quë api. Ja do'ire saijë'ë.”

¹⁴ Jaje caëna, José huëni tsihua'ëre cui'ne i pëca ja'core sëtoni ñami sai sapi, Egíptona. ¹⁵ Jarote paë'ë, Herodes ju'i macaja'a. Tsoe aquë Maija'quëre quëacaiquëpi Ējaëpi caquëna, toyapi: “Egíptopi yë'ë mamaquëre soihuë” ja toyase'epi ti'aëna, jaje yo'ohuë.

Tsire Huaise'e

¹⁶ Ja maca Herodes, Magos hua'i yë'ëre co'aquë api cajë yo'ore caquë ai pëi tsire caya ometëca pacohua'ire cui'ne ai tsitu'ñare huani jeajë'ë, cuañepi. Belén pa'icohua'ire, cui'ne iti yërehue pa'icohua'ireje caquë, caya ometëca ma'ñoco pa'i huëose'e pa'iji, Israel pai ta'ñe pa'iohua'i case'ere cuasaquë jaje yo'opi. ¹⁷ Jaje yo'oquëna, ti'api, Maija'quëre quëacaiquë Jeremias ñeje toyaquë pa'ise'e.

¹⁸ Rama quë'ropi, cuiye cui'ne jaiye oi yë'o jutaquëna asahuë.

Jaocato Raquelpi mamajëni oco'ë.

Yëhuotoje asaye coeo,

Mamajëpi tsoe jujusicohua'i pa'ijëna.

¹⁹ Herodes ju'isi jeteyo'je, Ējaë huiñaëpi Josére huëo hue'ñaja'a ñaini capi, Egíptore pa'ina:

20 “Huëni tsihua'ëre më'ëpi coani, cui'ne pëca ja'core huëoni co'ijë'ë, Israel yejana. Tsoe tsihua'ëre huajo yëjë pa'isicohua'i juju sahuë.”

21 Ja maca José huëni tsihua'ëre cui'ne pëca ja'core sai sapi, Israel yejana. 22 Jaje saiquëta'a José asapi, Herodes mamaquë Arquelaopi pëca ja'quë yo'ora'ase'ere yo'oji cajëna. Jaje asani jaro saiye ca'raquëna, huëo hue'ñaja'a Maija'quëpi quëaëna, Galilea yeja quë'rona saji'i. 23 Jarona ti'ani Nazaret huë'e daripëna pëapi. Jaje yo'oquëna, Maija'quëre quëacaicohua'i ca nëojë pa'ise'e ti'api, “Jesús Nazareno pa'ija'quë api” case'e.

3

Juan Oco Doquë Cuëne Yeja Pa'iyë (Mr 1.1-8; Lc 3.1-9, 15-17; Jn 1.19-28)

1 Ja mu'seña Juan oco doquëpi Judea cuëne yejana soquë peo hue'ñana Maija'quë cocare quëaquë daji'i. 2 Ñeje caquë: “Ma'tëmo cuañeñe ja'yere pa'iji. Ja do'ire ja'rë cuasase'e jëoni ponëjë'ë.”

3 Iquë Juan yo'o ja'ñere Maija'quëre quëacaiquë Isaías toya'aji'i, ñeje:
Cuëne yejapi pai ñeje cuiye asa cuañoji.
Ne de'huajë'ë, Èjaërepa ma'are.
Nui ma'arepa hui'yocaijë'ë.

4 Juan ju'i ca camello nañapi nesico paji'i. Cui'ne i tëicaje ca'ni me paji'i. Jaje pa'ipi pu'suni aji'i. Cui'ne mejaë payare ocuequë paji'i. 5 Jerusalén daripë pa'icohua'i, cui'ne si'aohua'i Judea yeja pa'icohua'ije, cui'ne Jordán tsiaya ja'ye maca

pa'icohua'ije i quëaye daijè asahuë. ⁶ Jaohua'ipi iohua'i co'aye yo'ose'ere oijè quëacohua'ini Juanpi Jordán tsiayana dopi.

⁷ Jaje yo'oquëna, jai pai fariseohua'i cui'ne saduceohua'i conì oco do cuañoñu'u cajè daijèna, Juanpi ñani capi, jaohua'ire: “¡Aña tsëcapë acohua'ì! ¿Nepi mësarute quëare'ni, Maija'quë nejoñe, tì'lañere jëajè'ë, cajè? ⁸ Jaje pa'ito nuñerepa ponësicohua'ì yo'oyere yo'ojè'ë, tìña ñañerepa ja'në pa'ise'e jëoni. ⁹ Cui'ne mësaruja'a sa'ñe yëquë Abraham tsëcapë acohua'ì a'ë cama'pë pa'ijè'ë. Care payë, Maija'quëpi iye quëna pëaque ipi yëni Abraham tsëcapëre neñe pa'iji. ¹⁰ Jaje pa'ina, tsu'upo tsoe niusicoa, soquë ñëa cueja'core. Si'a soquë ñëa de'o ca quëi ma'ñe cuëni taoni ëo ja'ñe a'ë. ¹¹ Yè'ë nuñerepa ocopi doyë, mësarute, ja'në cuasase'e jëoñere iño ja'ñere. Jaje pa'iquëta'are jeteyo'je daiquë api. Jaëpi yureta'a Maija'quë joyopi cui'ne toapi doja'quë api, jerepa pa'ipi. Yè'ë cato ìte de'oye necaiye tì'ama'quë a'ë. ¹² Tsoe i jëtëpi pala cajiji, trigo ne de'huaquë jorose'e tìrona huahueja'core. Iti care pase'e huë'ena de'huaquë, ìti jorose'e se yayama'a toana ëoja'quë api.”

Jesure Doye

(Mr 1.9-11; Lc 3.21-22)

¹³ Juanpi dojaquë caquë Jesús Galileapi Jordán tsiayana daji'i. ¹⁴ Jaje daquëna, Juan du'ru macarepa coepi, doye. Jaje coequë capi, Jesure:

“Yè'ëpi më'ëni do cuaño'ñe pa'ì a'ë. ¿Me yo'oquë yè'ë quë'rona daquë'ni?”

¹⁵ Caquëna, Jesús ìte capi:

“Yurese'e jaje pa'ijaquë. Coa Maija'quë yëyeje pa'ye yo'oye pa'iji.”

Caëna, ja maca Juanpi sehuoni dopi. ¹⁶ Jesús do cuañosiquëpi tsiayapi tumasi maca, ma'tëmopi hui'yo sai maca Jesús ñapi, Maija'quë joyopi su'teje pa'ipi i sïopë quë'rona nëca meina. ¹⁷ Ja maca ma'tëmopi yë'ose'e ñeje pïsiquëna, asahuë: “Iquë api, yë'ë mamaquë. Jaëni sihuaquë pa'iyë.”

4

Jesure Neñañe

(Mr 1.12-13; Lc 4.1-13)

¹ Ja jeteyo'je Maija'quë joyopi sai sapi, cuene yejana, huati neñajaquë caquë.

² Jarote paji'i, cuarenta mu'seña cui'ne cuarenta ñamiña ti ao aïma'quëpi. Jaje pa'ina, ao ëaye nëji'i, ite. ³ Ja maca huatipi Jesure tsio dani neñasi'i caquë capi:

“Maija'quë mamaquërepa pani iye quëna pëare pan de'huajë'ë.”

⁴ Jaje caquëna, Jesupi ite sehuopi:

“Toyase'e caji: Coa pan aïñe mañapi pa'iye peoji, pai. Coa ai jerepa Maija'quë cayere yo'oyepi pa'iye pa'iji.”

⁵ Ja maca huatipi Jerusalénna sapi, Maija'quëre se huë'e ëmëje'ena. ⁶ Cui'ne jaronapi, ite: “Maija'quë mamaquërepa pani iñopi tomejë'ë, yejana. Toyase'e caji, ñeje:

Maija'quëpi i huiñaohuaire cuañeina, jëñapi tse'e pajëna, quëna pëna i quëo ja'hua a'si tomeñe peoye tomeja'quë api.”

⁷ Caquëna, Jesupi ite sehuopi:
 “Yequë hueññapi toyase'eje caji:
 ‘Mëë Ëjaë Diusure neñasi'i caquë yo'oma'ë
 pa'ijë'ë.’”

⁸ Tijupë huatipi sa copi, jai cutihuëna. Jaronasani si'a yejaña pa'iyere cui'ne si'aye io de'oyere iñopi. ⁹ Iñoquë capi, ite: “Yë'ëpi më'ëre si'aye iyere isisi'i, më'ëpi yë'ëni do're ja'runi de'oquëre pani caquë pa'ito.”

¹⁰ Caquëna, ja maca Jesupi ite capi: “Saijë'ë, Satanás. Toyase'e caji:
 Mëë Ëjaë, Diusuni de'oquëre pa'ni caquë si-huajë'ë.

Cui'ne jaëse'ere te'ire necaijë'ë.”

¹¹ Ja maca Jesure josa yo'osiquë huati saquëna, huiñaohua'i dani de'oyerepa necaë'ë.

Jesús Galilea Yejana Yo'o Huëoye

(Mr 1.14-15; Lc 4.14-15)

¹² Juan co cuañosiquë pa'iji. Asani Galilea yejana saji'i, Jesús. ¹³ Jaje saisiquëta'a pëama'ë paji'i, Nazaret daripë. Pëama'ë Capernaum daripëna sani paji'i, jaira të'tëpa pa'icona, Zabulón cui'ne Neftalí yeja quë'rona. ¹⁴ Jaje yo'opi, Isaías Maija'quëre quëacaiquë toyaquë pa'ise'ëpi tijaquë caquë i toyase'e caji:

¹⁵ “Zabulón cui'ne Neftalí yeja pa'icohua'ipi,
 Jai tsiaya të'tëpa ma'a pa'icohua'ipi,
 Jordán tsiaya je te'te pa'icohua'ipi,
 Galilea judío pai peo hue'ña pa'icohua'ipi.

¹⁶ Nea hue'ñare pa'isicohua'ipi

Jaiye miañere ñahuë.

Cui'ne ju'iñepi tëhuosicohua'i pa'isicohua'ini,

Miañere papi ñata saopi.”

¹⁷ Ja maca Jesús quëa huëopi, ñeje caquë: “Ja'në cuasase'e jeoni ponëjë'ë, ma'tëmo cuañeñe ja'yere pa'iji.”

Cuatro Hua'i Yo'ecohua'ire Jesús Soiye

(Mr 1.16-20; Lc 5.1-11)

¹⁸ Jesús Galilea jaira të'tëpaja'a saiquëpi ja maca ñapi, cayahua'ire, yo'jeipi cui'ne maja'yëpi pa'ijëna. Simón jare ipi yequë mami Pedro hue'equëpi, cui'ne i yo'jei Andrés paë'ë. Hua'i yo'ecohua'i sëte tsiayana yo'eñu'u cajë yo'e nëare jea dësuhuë. ¹⁹ Ja maca Jesús capi, jaohua'ire:

“Tuijë'ë, yë'ëni. Yë'ëpi paire yo'ecohua'ire nesi'i, mësarute.”

²⁰ Jaje ca maca iti macapi johua'i yo'e nëa se jeoni i ja're conï saë'ë.

²¹ A'ri maña seña maca Jesús saiquëpi ñapi, cui'ne cayaohua'ire yo'jeipi, maja'yëpi pa'ijëna. Jaohua'i cato Zebedeo mamajë paë'ë, Jacobo cui'ne Juan. Jaohua'ipi pëca ja'quë ja're conï johua'i yo'e nëare que'quejë jai yohuëre paë'ë. Pa'ijëna, jaohua'ire Jesupi soipi. ²² Soina, iti macapi yohuëre jeoni cui'ne pëca ja'quëre saiye canï i ja're conï saë'ë.

Jesús Jai Paire Ye'yaye

(Lc 6.17-19)

²³ Jesús si'a hue'ña Galilea quë'ro ye'yarojaji'i, pai tsi'si hue'ñana. De'o cocare quëaquë, cui'ne Maija'quë cuañeñe ayere quëaquë cui'ne si'a ju'i dahuë jujuquë cuji'i. ²⁴ Jaje yo'oquëna, Jesús yo'oye Siria yeja pa'icohua'i asahuë. Asani si'aohua'i ai yo'ocohua'ire dahuë, i quë'rona. A'si

ju'icohua'ire, co'a joyo hue'ecohua'ire, hue'hue dahuë ju'icohua'ire, cui'ne quë'quë dahuë ju'icohua'ire dahuë. Dajëna, Jesupi jujupi. ²⁵ Jaje yo'oquëna, jai pai Galilea acohua'ipi Decápolis pa'icohua'ipi, Jerusalén pa'icohua'ipi, cui'ne Judea yeja pa'icohua'ipi cui'ne Jordán tsiaya je te'te pa'icohua'ipi coní ite pe'tehuë.

5

Cutihüé Pa'i Quëase'e

¹ Si'a paire Jesús ñani ai cutihuë mëni jaroná ja'rupi. Ja'runa, ite ye'yecohua'ipi i quë'rona tsi'sihuë. ² Ja maca Jesupi ye'ya huëopi, ñeje caquë:

³ “Joyo pa'iyë caraji cajë asacohua'ipi sihuacohua'i pa'iyë, Ma'tëmo iohua'i tseco pa'iyë sëte.

⁴ Oicohua'ipi sihuacohua'i pa'iyë, Maija'quëpi iohua'i oiyere ne de'huacaija'quëni.

⁵ Teaye pa'i a'ë cuasa joyo hue'ecohua'i maña sihuacohua'i pa'iyë, Maija'quë ca nëosi yejare pa'ija'cohua'ipi.

⁶ Sihuacohua'i pa'iyë, nuñere pare yo'oñu'u cajë ao ëa ju'iñeje pa'ye cui'ne oco ëa ju'iñeje pa'ye nuñerepa yo'oyere yëcohua'i cato. Jaje pa'ina, Maija'quëpi cöcaina, de'hue yo'o ti'aja'cohua'i a'ë, iohua'i yëye.

⁷ Ai yo'ocohua'ire oijë cöcaicohua'ipi sihuacohua'i pa'iyë, iohua'ireje Diusupi oi ñaquë cöcaija'quëni.

⁸ De'o joyo hue'ecohua'i cato sihuacohua'i pa'iyë, Maija'quëre ñaja'cohua'ipi.

9 De'oye jo'cua pa'iyere cajë ai yo'ocohua'i cato sihuacohua'i pa'iyë, Maija'quë mamajërepa pa'ija'cohua'ipi.

10 Maija'quë yëyere yo'ojëna, yecohua'ipi sañope josa yo'ojëna, ai yo'ocohua'i cato sihuacohua'i pa'iyë, ma'tëmo iohua'i tseco pa'iyë sëte.

11 Mësarute paipi co'acohua'i a'ë cajë, co'aye yo'ojë, cosojë sañope cacohua'i pa'ito sihuacohua'i pa'iyë, yë'ë do'ire ca cuañojë. 12 Ai yo'osicohua'i cato jaiye ma'tëmona de'huacaisi co'amaña payë. Jaje pa'ito ai sihuajë de'oye pa'ijë'ë, co'a ju'iñe peoyerepa, yure mësarute yo'oyeje pa'ye Maija'quëre tsoe quëacaicohua'ireje sañope yo'ojë pa'ahuë'ë.

*Asije Pa'iyë Cui'ne Iye Yeja Paire Miacaiye
(Mr 9.50; Lc 14.34-35)*

13 Mësarü a'ë, asije pa'iohua'i, iye yeja pa'ini. Jaje pa'iohua'ita'a sai ja'ñere carajaisicohua'i pani cocaiye peoji. Jaje pa'ina, ti cocaiye peocore yejana jecoye pa'iji, paipi tsa'cujëna, uija'core.

14 Mësarü toaje pa'iohua'i pa'iyë, yecohua'ire miacaiye iye yeja pa'ini. Pai daripëpi ai cutihuëre pa'ini peoji, catiye. 15 Mahuë sa'nahuëna nëcoja'coni toaje tsëoma'cohua'i a'ë. Coa ai jerepa huë'e pa'icohua'ire miacaija'coni tiñarepa nëcocohua'i a'ë. 16 Jaje mësarüje tiñarepa paire miacaicohua'i pa'ijë'ë. Jaje pa'ijëna, paije mësarü de'oye pa'iyere ñajë mësarü ja'quë ma'tëmo pa'iquëre jaohua'ijë sihuajë de'oquë api, caja'cohua'ire.

Jesús Cui'ne Cuañese'e

17 Yē'ēpi Moisés cuañese'ere cui'ne Maija'quēre quēacaicohua'i ye'yase'ere nejosil'i caquē daisiquē api cuasama'pē pa'ijē'ē. Yē'ē cato jaohua'i case'eje pa'ye yo'o t̄i'asi'i, caquē daisiquē a'ē. 18 Jaje pa'ina, nuñerepa cayē, mēsarute. Ja yē'ta'a ma'tēmo cui'ne yeja pa'ito cuañese'ere te'e toya e'quehuēje nejoñe peoji, cui'ne te'e coca yē'opoje. Jaje pa'ina, si'aye ca nēose'e t̄i'a macaja'a pa'i ja'ñe a'ē. 19 Jaje pa'ina, iye cuañese'e ayere de'oye sehuoma'quēpi ai a'riquē macapi, pa'ini i yo'oyeje pa'ye se ye'yasiquē pani, ai a'riquē maca ma'tēmo cuañe hue'ñana pa'ija'quē api. Jaje pa'iquēta'are de'oye sehuocaiquēpi yecohua'ire i yo'oyeje pa'ye se ye'yasiquē cato Maija'quē cuañe te'tena jaiquē pa'ija'quē api. 20 Jaje pa'ina, mēsarute cayē. Mēsarupi cuañese'e ye'yacohua'ire cui'ne fariseohua'ire tēto sani nuñerepa Maija'quē yēyere yo'oma'cohua'i pani ma'tēmo cacaye peoji.

Jesupi Ye'yaye, Pēiñe Ayere
(Lc 12.57-59)

21 Mēsarupi asahuē, mēsaru aiohua'ire case'e: 'Huani jeoma'ē pa'ijē'ē. Jaje pa'iquēta'are huani jeosiquē pani pa'ito i yo'osi do'ire sañe pa'iji cajē ña de'huaye pa'iji.' 22 Jaje pa'iquēta'are yē'ēpi cayē, coa yo'jeire pēisiquēje i pēisi do'ire sañe pa'ina. Ña de'hua cuañoñe pa'iji cui'ne yo'jeire tea ju'iquēreje i tea ju'i do'ire sañe pa'ina, ca tēji ējaohua'ipi ña de'huaye pa'iji. Cui'ne yo'jeire huesē ai caquē cato toa yejana saiyere pa'iji.

23 Jaje pa'iyē sēte, Maija'quēre isisi'i caquē saquēpi mē'ē yo'jeipi mē'ere sañope caye payere cuasani. 24 Iti macana mē'ē isisi'i caquē saye

oani co'ini mē'ē yo'jei jare cajei de'ojē'ē. Ja maca yureta'a sani mē'ē isisi'i caquē dase'e Maija'quēna isijē'ē.

²⁵ Jaje pa'ina, mē'ēni co'aye yo'opi caquē yequēpi, pa'i yo'oye ña de'hua hue'ñana saquē pa'ito iti mē'ēre co'aye yo'opi caquē saquēni ja sai ma'ana ca de'huajē'ē, pa'i yo'oye ñaquēna, quēaye paja'quēre. Pañe cato pa'i yo'oye ñaquēna, quēaēna, asani jāēpi yureta'are mē'ēre paire cocohua'ina se cuañeina, co hue'ñana coja'cohua'i a'ē. ²⁶ Nuñerepa cayē, cosi maca yureta'a, jaropi etaye peosipi, mē'ē curiquē tē'ña maña si'aye saima'ē pani.

Yequē Nomiore Yo'oye Ayere Jesús Case'e

²⁷ Mēsarupi asacohua'i a'ē, tsoe case'e: 'Yequē nējore yo'oma'pē pa'ijē'ē.' ²⁸ Jaje pa'iquēta'are yē'ēpi cayē. Nomioni yējē ēaye ñasicohua'i pani, tsoe yeconi nomiore yo'ose'e pa'iji, joyopi iote se cuasase'epi.

²⁹ Jaje pa'ina, mē'ē ēja te'te ñacoapi tayoyena ne taoco pa'ito dutani so'ona jeocojē'ē. Ai jerepa de'oji, mē'ē capē acose'ere nejoñepi si'a mē'ē capē toa yejana nejo cuañoñe paja'core. ³⁰ Cui'ne yeque panita'a, mē'ē ēja te'te jētēpi tayo yo'oyena sa yēto tēto tēani so'ona jeocojē'ē. Ai jerepa de'oji, te'e te'te capē nejoto si'a capē toa yejana nejo cuañoñe paja'core.

*Jesús Ye'yase'e, Huejasicohua'ipi Jeocoyere
(Mt 19.9; Mr 10.11-12; Lc 16.18)*

³¹ Ja'nē tsoe case'e pa'iji: 'Nējore jeoquē pani iti jeoco do'ire quēaquē toyasi ja'huare isiye pa'iji.'

³² Jaje pa'iquēta'are yē'ēpi cayē. Ējēpi yequē emēohua'ire yo'oma'coni nējore coa jeocoquē pani

i do'ire yequë ëmëre yo'ojaçore neji. Jaje pa'ina, jeocosiconi yequëpi huejani yequë nëjore yo'oquë de'oji. Ja do'ire si'a jupë co'aye yo'o huesëye.

Jesús Ye'yaye, Care Payë Caye Ayere

³³ Mësarupi asacohua'i a'ë, tsoe acohua'ire case'e: 'Mai Èjaë ña hue'ñana care payë ca huesosicohua'i cato jare neñe pa'iji, iti ca nëose'e.'

³⁴ Jaje pa'iquëta'are yë'ëpi cayë. Yequena se ca co'ijajë care payë cajë cama'pë pa'ijë'ë. Ma'tëmona se ca co'ijajë care payë cama'pë pa'ijë'ë. Jaro cato Maija'quë ñu'i saihuë a'ë.

³⁵ Yejana se ca co'ijajë care payë cama'pë pa'ijë'ë. Jaroje Maija'quë tsa'cupa hue'ña'ë. Jerusalenna se ca co'ijajë care payë cama'pë pa'ijë'ë. Jaoje Mai Èjaërepa daripë a'ë. ³⁶ Cui'ne më'ë siopëna co'ye ca co'ijajë care payë cama'ë pa'ijë'ë. Je poja'icore cui'ne neacore ne tija'ñu'ju caye'ni. Coa Maija'quëse'e neñe pa'iji. Jaje pa'ito jaje caye pajë'ë. ³⁷ Coa te'e nuñe cajë'ë, 'jaë'ë' panita'a 'pañë'. Jaje pa'iquëta'are ai jerepa se tuajë caye cato huati aye a'ë.

*Jesús Ye'yayere, Pëijë Saiñe Ayere
(Lc 6.29-30)*

³⁸ Mësarupi asacohua'i a'ë, Moisés cuañese'e caye: 'Yequë ñacoare nejocaiquë pani i ñacoapi saiñe pa'iji. Cui'ne yequë cujire tëto jëyoquë pani i cujipi saiñe pa'iji, cui'ne nejo cuañoquë.'

³⁹ Jaje pa'iquëta'are yë'ëpi cayë, mësarute. Co'a paire sañope saïma'pë pa'ijë'ë. Coa ai jerepa tsiana tëtoquë pa'ito, yequë te'te tsiajë nëocaijë'ë, tëtöjaquë. ⁴⁰ Cui'ne, yecohua'ipi më'ëre isijë'ë cajë,

më'ë camisare jio pa'ito, dëi ju'i caje isijë'ë, sajjë.
⁴¹ Yequë co'amañare hue'equë te'e kilómetro sacaijë'ë, cajë cuañesicohua'i pa'ito ai jerepa caya kilómetros hue'ecaijë'ë. ⁴² Yequëpi më'ë co'amañare sequë pa'ito isijë'ë. Cui'ne ne tējini co'yosi'i caquë pa'ito isijë'ë. Coa ësema'ë pa'ijë'ë.

Më'ëre Sañope Yo'ocohua'ire Oijë'ë
(Lc 6.27-28, 32-36)

⁴³ Cui'ne asacohua'i a'ë, mësaruru tsoe case'e: 'Oijë'ë, më'ë cajeire, më'ëre oiquëni, cui'ne më'ëre sañope yo'oquëni oima'ë pa'ijë'ë.' ⁴⁴ Jaje pa'iquëta'are yë'ëpi cayë, mësarute. Oijë'ë, mësarute sañope yo'ocohua'ire. Mësarute co'aye cacohua'ire, de'oye pa'i ja'ñere cacaijë'ë, mësarute coecohua'ire de'oye yo'ojë'ë cui'ne mësarute tea ju'ijë cui'ne co'aye yo'ocohua'ire oijë Maija'quëre secacaijë'ë. ⁴⁵ Jaje mësaruru yo'ojë Maija'quë mamajë pa'ija'cohua'i a'ë, i yo'oyeje yo'ojë. I je'quë co'acohua'ire, cui'ne de'ocohua'ire ësëcaiye necaji'i. Cui'ne ocoyeje si'aohua'ire necaji'i. ⁴⁶ Jaje pa'iquëta'are mësarupi mësarute oicohua'ise'ere de'oye yo'ojë pa'icohua'i pani, ¿Iquëre mësaruru isi cuañoja'cohua'i a'ni, ja yo'osi do'ipi? Curiquë pa'i do'i secohua'i yo'oyeje yo'osicohua'i pani. ⁴⁷ Mësaruru yo'je tsise'ere pëpajë yo'oni ¿Iquere de'oye yo'oye'ni? Si'ahua'i Maija'quëre sehuoma'cohua'i yo'oyere yo'oni. ⁴⁸ Nuñerepa de'oye yo'ocohua'i pa'ijë'ë, mësaruru ja'quë nuñe yo'oquë ma'tëmo pa'iquëje pa'iohua'i.

6

Jesús Ye'yaye, De'oyerepa Yo'oye Ayere

¹ Paini de'oye yo'oyere iñoñu'u cajë yo'oma'pë pa'ijë'ë. Jaje cuasajë yo'ocohua'ire cato mësaru ja'quë ma'tëmo pa'iquëpi de'huacaisi co'amaña isiye peoji. ² Jaje pa'ina, mësarupi peocohua'ini cocaisicohua'i pani si'a pai asajajë cajë carojaima'pë pa'ijë'ë, coa cacohua'i yo'oyeje. Jaohua'i cato pai tsi'sisi huë'ñana cui'ne ma'añana carojaicohua'i a'ë, paipi de'ocohua'i a'ë, cajajë cajë. Jaje pa'ina, yë'ë mësarute nuñerepa cayë, jaje yo'ocohua'i cato toe payë, iohua'i yo'o do'ire isi cuañose'e pai sihuacaiyere. ³ Jaje pa'ina, m'ëpi peocohua'ire co'amaña isiquë pani, m'ëse'e yahurepa isi tējijë'ë, m'ë de'o cajeireje quëaye peoye. Coa ne ma'ñeje pa'i pa'ijë'ë. ⁴ Coa yahue yo'ojë'ë. Cui'ne m'ëpi jaje yahue yo'oquëna, m'ë ja'quëse'e ñasiquëpi m'ë'ere co'amaña isisipi, de'huacaise'ere.

Jesupi Ye'yapi Señere
(Lc 11.2-4)

⁵ Cui'ne mësarupi secohua'i pani coa cacohua'i yo'oyeje yo'oma'pë pa'ijë'ë. Coa cacohua'i cato pai tsi'sisi huë'ñana huëni nēcani cui'ne ma'aña sonohuëapi señere yëcohua'i a'ë, paipi ñajajë cajë. Care payë, ja yo'ose'epi toe payë, iohua'i yo'o do'ire isi cuañose'e pai sihuacaiyere. ⁶ Jaje pa'ina, m'ëpi sequë pani m'ë tu'rihuëna cacani eta sa'ro sioni m'ë ja'quë m'ë ja're con pa'iquëni sejë'ë, jaropi. Ja maca m'ë ja'quë m'ë yahue yo'oye ñaquëpi, m'ë'ere de'huacaisi co'amañare isija'quë api.

⁷ Maija'quëre se maca cui'na yë'ore ca cōma'pë pa'ijë'ë, do'i peoyepi. Maija'quëre

sehuoma'cohua'ipi jaiye te'oni cajëna, Diusu asacasipi cajë cuasacohua'i a'ë. ⁸ Jaohua'ije pa'iohua'i pa'ima'pë pa'ijë'ë, mësaru cato. Mësaru ja'quë cato tsoe ñaji, mësarute caraye ja yë'ta'a mësaru ite sema'në. ⁹ Jaje pa'ina, mësarupi secohua'i pani ñeje sejë'ë:

'Ma'tëmo pa'iquë yëquë ja'quë,
De'oyere pa'ë case'e pa'ijaquë, m'ë mami.

¹⁰ M'ë cuañeñepi daijaquë yëquëna.

M'ë yëyepi yo'oye pa'ijaquë, iye yejaje jaro ma'tëmo yo'oyeje pa'ye.

¹¹ Yurepi isijë'ë, ao mañaje yëquëre caraye.

¹² Yëquë co'aye yo'ose'ere oi ne de'huacaijë'ë, yequëre co'aye yo'osicohua'ire yëquë oijë ne de'huacaiyeje pa'ye.

¹³ Yëquëre neñañepi daina, coa ñama'ë, co'ayere esa nejocaijë'ë. M'ë tse a'ë cuañeñe, jerepa pa'i pa'iyë cui'ne de'oyerepa, carajaiñe peoyerepa. Jaje pa'ijaquë'

¹⁴ Jaje pa'ina, mësarute co'aye yo'ocohua'ire oijë ne de'huacaijë'ë. Mësarupi jaje yo'ocohua'i pa'ito, Diusu ma'tëmo pa'iquëje mësaru tayoyere oi ne de'huacaija'quë api. ¹⁵ Jaje pa'iquëta'are mësarupi yecohua'ire co'aye yo'oyere oijë pa'ijaquë cajë ne de'huacaiye pato mësaru ja'quë ma'tëmo pa'iquëje mësaru tayo yo'oyere oi ne de'huacaiye pasipi.

Aoma'pë Señe

¹⁶ Jaje pa'ina, mësarupi ao aima'pë secohua'i pani coa cacohua'i yo'oyeje pa'ye oiyeje pa'i tsia neni yo'oma'pë pa'ijë'ë. Jaje yo'ocohua'i cato paipi ao aima'cohua'ipi yo'oyë cajajë cajë yo'oyë. Care payë, jaje yo'oni tsoe iye yejana

payë, de'huacaisi co'amaña. ¹⁷ Jaje pa'iquëta'are mē'ëpi ao aima'quëpi sequë pani, tsia si'sini cui'ne nañaje de'oye yojë'ë. ¹⁸ Mē'ë ao aima'quëpi señe pajje ña tì'añe paja'cohua'ire, coa mē'ë ja'quë mē'ë ja're con pa'iquëse'e asajaquë, mē'ëre de'huacaisi co'amaña isija'quëse'e.

Ma'tëmo Co'amaña
(Lc 12.33-34)

¹⁹ Iye yejana jaiye co'amaña tsi so timëma'pë pa'ijë'ë, pu'ju ai hue'ñana, co'amaña ne huesë hue'ñana, co'amaña ñacohua'i cacajë ima hue'ñana. ²⁰ Ai jerepa ma'tëmo co'amañana tsi'so timëjë'ë, pu'jujë aima'tona, co'amañaje ne huesëma'tona, cui'ne co'amaña yahue imama'tona. ²¹ Ja maca yureta'a mësaru joyopi co'amaña pa'i hue'ñare cuasajë pa'ija'cohua'i a'ë, mē'ë.

Mai Capëre Miacaiye
(Lc 11.34-36)

²² Mē ñaco ca cato mē'ë capë miacaiye a'ë. Jaje pa'ina, mē'ë ñaco capi de'oye pa'ito, si'ao mē'ë capëje io miacaiyere pasipi. ²³ Jaje pa'iquëta'are mē'ë ñaco capi co'ayere cuasaquë ñañe pa'ito, si'a mē'ë capëje nea hue'ñare pa'iji. Jaje pa'ina, mē'ë ñañepi nea'ñere pa'ito, jñaco ca neañe jerepa neañe pa'iji, yequeje!

Diusu Cui'ne Curiquë
(Lc 16.13)

²⁴ Tel'ipi caya ëjaohua'ire necani tì'añe peoji. Jaje pa'ina, yo'o jujani yequëni coequë, yequëni oiye pa'iji panita'a yequëni de'oye sehuoquë, yequëni de'oye sehuoma'ë sañope caye pa'iji. Jaje pa'ina, Maija'quëre cui'ne curiquëre necani tì'añe peoji.

*Maija'quë I Mamajëre Ñacaiye
(Lc 12.22-31)*

²⁵ Mësarute cayë, ¿jere aija'cohua'i a'ni? ¿jere ucujë pa'ija'cohua'i a'ni? panita'a ¿jere caña ju'ija'cohua'i a'ni? cuasajë co'a ju'ima'pë pa'ijë'ë, caquë. Mësarü pa'iyepi aó aïñe jerepa do'i quë'ye a'ë. Cui'ne capëpi caña jerepa do'i quë'ye a'ë. Jaje pa'ito ¿me airepa co'a ju'iñe'ni?

²⁶ Ñajë'ë, pi'ani peo de'oto cu'icohua'ini aó tama'cohua'ita'a, tëama'cohua'ita'a tëani huë'ena de'huama'cohua'ita'a, de'hue mësarü ja'quë ma'tëmo pa'iquëpi aóquëna, pa'icohua'ini. Mësarü cato pi'a jerepa do'icohua'i a'ë. ²⁷ Jaje pa'ina, mësarü aquë ¿nepi ai jerepa co'a ju'i do'ipi jerepa tsoaquë ai de'oja'quë a'ni?

²⁸ Jaje pa'ito ¿Me yo'ojë caña ju'iyere cuasajë co'a ju'iñe'ni? Ñajë'ë, airo de'o joro mëañere, co'amaña ne ma'ñepi cui'ne oya ma'ñeta'a, ²⁹ pai ëjaë Salomón maca ju'ise'e seña maca de'o joro a'ë. De'o hue'ñare pare pa'inije jorohuëje pa'irepa ju'iyepi. ³⁰ Jaje taya je'quë esa pani tomeñeta'a Maija'quëpi de'o joro suñacaiji, se ñataquëna, toapi ëo ja'ñeta'a. Jaje pa'ina, mësarü paire pare sëte Maija'quë jerepa de'oye ñacasipi. ¡Necaiye paja'quë api, cuasacohua'i maña! ³¹ Jaje pa'ito, co'a ju'ima'pë pa'ijë'ë, '¿iquere aija'cohua'i a'ni, cajë panita'a iquere ucujä'cohua'i a'ni, cajë panita'a iquere ju'ija'cohua'i a'ni?' cajë. ³² Iye yeja pai cato jaje cajë oijë pa'iyë. Jaje pa'iquëta'are mësarü cato payë, ja'quëre, ma'tëmo pa'iquëre, si'aye mësarute caraye ñaquë pa'iquëre pani. ³³ Jaje pa'ina, Maija'quë quë'rore cuasajë cui'ne i yëyere

de'oye yo'ojë pa'ijë'ë, Jaje cuasajë yo'ocohua'ini si'aye ìti caraye isija'quë api. ³⁴Jaje pa'iyë sête co'a ju'ima'pë pa'ijë'ë, ñamina'a pa'i ja'ñere. Ñamina'a cato yeque co'a ju'iñere isija'coa. Jaje pa'ina, ñamina'a pa'i ja'ñere se co'a ju'ima'pë pa'ijë'ë. Jaje pa'ina, mu'seña ñape tiñe co'a ju'ijë ai yo'oye daji.

7

Pai Yo'oyere Ña De'hua Caye (Lc 6.37-38, 41-42)

¹ Yecohua'i tayoyere pai yo'oyere ña de'huacohua'i cayeje cama'pë pa'ijë'ë, Maija'quëpi mësaru tayoyere sañope caye paja'quëre. ² Jaje pa'ina, mësaru yecohua'ire tayoyë case'eje pa'ye, cui'ne mësaruteje tayoyë caja'quë api cui'ne mësaru yecohua'ire yo'ose'eje pa'ye cui'ne yo'oja'quë api. ³ Jaje pa'ito ¿me më'ë yo'jei ñacoa ju'i ne'cua ña ti'aë'ni, më'ë ñacoa ju'iconire jai soquë tsaroje pa'iore ña ti'ama'quëta'a? ⁴ ¿Me më'ë ñacoare soquë tiroje pa'ioipi ju'iona, 'Dajë'ë. Dutacasi'i, më'ë ñacoa ne'cua ju'icore casi'ni?' ⁵ ¡Coa caquë maca! Du'ru macarepa më'ë ñacoa tiro ju'iconi duta jeoni, ja maca de'oye ñaquë më'ë yo'jei ñacoa ne'cua ju'icoreje dutacaiye pa'iji.

⁶ Jo'ya yaina de'oyere pare isima'pë pa'ijë'ë, mësaruna co'ye ponëni cücu huesojë peo hue'ñarepa. Sesena mësaru jai do'i yi'yore oecaima'pë pa'ijë'ë, tsa'cu huesojë.

Señe Co'eye, Cui'ne Eta Sa'rona Tëcaye (Lc 11.9-13; 6.31)

7 Isijë'ë cajë seto Diusupi isija'quë api. Co'ecohua'ipi tija'cohua'i a'ë. Eta sa'rona të'cacohua'ini hui'yocaiye pa'iji. 8 Jaje pa'ina, isijë'ë caquë sequëpi isi cuañoja'quë api. Cui'ne co'equëpi tija'ne pa'iji. Cui'ne eta sa'rona të'caquëni hui'yocaiye pa'iji.

9 Ique emëpi ¿Mësaru aquë mamaquëpi panre seina, quëna përe isiquë pa'iquë'ni? 10 Panita'a ¿tsiaya hua'ini seina, añani isiquë pa'iquë'ni? 11 Jaje pa'ina, cayë, mësaru ai co'acohua'ita'a mësaru mamajëre de'o co'amañare isicohua'i a'ë. Jaje pa'iye sëte mësaru ja'quë ma'tëmo aquëpi ai jerepa de'o co'amañare isiye pa'iji, ite secohua'ire!

12 Jaje pa'ito, mësaru yecohua'ire de'oye yo'o cuañoñe yëyeje pa'ye cui'ne de'oye yo'ojë'ë, yecohua'ire. Jaje cuañëji, Moisés cuañese'le cui'ne Maija'quëre quëacaicohua'i toyase'eje.

A'ri Jato Sa'ro

(Lc 13.24)

13 Cacajë'ë, a'ri jato sa'roja'a. Nejo hue'ñana sacco cato jai jato sa'ropi cui'ne jai ma'a'ë. Ja ma'ana jai pai cacayë. 14 Jaje pa'iquëta'are a'ri ma'api cui'ne a'ri sa'ro a'ë, pa'i hue'ñare pana sacco. Ja ma'a cacacohua'ipi a'ri pai pa'iyë.

Më'ë Yo'oyere Ñajë Asaja'cohua'i A'ë, Më'ëre

(Lc 6.43-44)

15 De'hua ñajë'ë, cosocohua'ire Maija'quë cocare cayë cajë cacohua'ire, yëi ñama ca'nire suñase'eje pa'iohua'ipi sa'nahuë cato yaije pa'iohua'ipi ai yëcohua'ipi cacohua'ire. 16 Mësaru ña'ne pa'iji, iohua'i yo'oyena. Miu soquë yëna tëama'cohua'i a'ë, cuiya'ire. Cui'ne ëne ñëna tëama'cohua'i a'ë,

28 Jaje Jesús ca tējisi maca paipi ai cuasahuë, ¿i ye'yayere de'oyerepa ye'yaquëni cajë? 29 I ye'yaye cato cuañequë Ējaërepa ye'yayeje paji'i, pani cuañese'e ye'yacohua'i ye'yayeje pa'ye.

8

Jesús Jujucaiye, Ja'ju Dahuë Ju'iquëre
(Mr 1.40-45; Lc 5.12-16)

1 Jesús ai cutihuëpi cajeina, jai paí ite pe'tehuë.
2 Pe'tejëna, ja'ju dahuë ju'iquëpi Jesús quë'rona tsiojani do're ja'runi capi.

“Ējaë mē'ëpi yē'ëre ju'i dahuë jujucaiye yëni necaijē'ë.”

3 Jaje caquëna, Jesupi jëtëpi patoquë capi:

“Yëyë, si'si peoquë pa'ijë'ë.”

Jaje ca maca ja'ju dahuë ju'iquë pa'isiquëpi tsoe de'oquë paji'i. 4 Cui'ne ja maca Jesupi capi, ite:

“Ina, yecohua'ire quëama'pë pa'ijë'ë. Coa Maija'quë huë'ere necaiquëse'ere sani iñojë'ë. Iñoquë Moisés cuañequë pa'ise'ere isijë'ë, Maija'quëna. Jaje yo'oquëna, si'aohua'i ju'i dahuë peoquë tomesiquëpi yo'oji, cuasajë ñaja'cohua'ire.”

Jesús Jujucaiye, Romano Jo'yaëre
(Lc 7.1-10)

5 Jesús Capernaum yejana sa ti'aquëna, te'i Capitán romanopi tsio dani ite seji'i, 6 ñeje caquë:

“Ējaë, yē'ë huë'e ñacaiquëpi yē'ë jo'yaëpi ju'iji. Ti cu'ima'ë cui'ne ai a'si ju'iji.”

7 Caquëna, Jesupi capi, ite:

“Yë'ëpi sani jujusi'i.”

8 Caquëna, Capitánpi sehuopi:

“Co'acquë maca'ë, Ëjaë, yë'ë huè'ena daima'ë pa'ijë'ë. Coa co'ya ja'ñese'e se cuañejë'ë. Jaje yo'ouna, yë'ëre necaiquëpi co'yajaquëre. ⁹ Jare yë'ëpi ëjaëohua'ipi meñe cuañesiquëpi pa'iyë. Jaje pa'ita'a yë'ë soldado paireje se meñe payë, yë'ë cuañecohua'ire. Yë'ëpi jaohua'i aquëni 'saijë'ë' cato saiji. Cui'ne 'daijë'ë' ca maca daiji. Cui'ne yë'ëpi yë'ë jo'yaëre 'jaro nejë'ë' caquë cuañeru, yë'ë cuañese'ere nequë api.”

¹⁰ Jaje caquëna, Jesús asani ta'ñerepa caquë a'ni cuasaquë ñapi, ite. Ja maca ite pe'tecohua'ire capi:

“Nuñerepa cayë, si'a Israel pai ti peohuë, iquë cuasayeje ta'ñe cuasacohua'i. ¹¹ Jaje pa'ina, yë'ëpi cayë, jai pai ësë mëi hue'ñapi cui'ne ësë du'i hue'ñapi daija'cohua'i a'ë, Abraham, Isaac, cui'ne Jacobo ja're coni ma'tëmona aija'cohua'ipi. ¹² Jaje pa'iquëta'are iti ma'tëmo pati'ñe pa'iohua'ipi nea hue'ña hue'sena jeocosicohua'i pa'ija'cohua'i a'ë. Jaropi oijë cuji qui'coja'cohua'i a'ë.”

¹³ Ja maca Jesús capitánre capi:

“Saijë'ë më'ë huè'ena, më'ë cuasase'eje yo'ose'e pa'ijaquë.”

I jaje ca maca i jo'yaë co'yasiquë paji'i.

Pedro Huaore Jujucaiye

(Mr 1.29-31; Lc 4.38-39)

¹⁴ Pedro huè'ena Jesupi saji'i. Sani ñapi, Pedro huaopi cai saihuëre suña dahuëre ju'icopi uiona.

¹⁵ Ñani ja maca iote jëtëpi patoquëna, suña dahuë peo hue'ña jeouna, huëni iopi ite necai huëo.

Jai Paire Jujucaiye

(Mr 1.32-34; Lc 4.40-41)

16 Ñami de'oye ja'i maca jai pai Jesús què'rona huati què'iohua'ire dahuë. Darena, te'e yè'opo cayepi huatiohua'ire eto saopi, cui'ne ju'icohua'ireje jujupi. 17 Iye cato Maija'quère quëacaiquë Isaías caquë pa'ise'epi t̄i'aëna, yo'opi. Ñeje case'epi: “Ipi mai ju'iñere hue'equë saji'i cui'ne mai ju'i dahuëje jujucaji'i.”

*Jesure Pe'teye Yëcohua'i Ayere Quëaye
(Lc 9.57-62)*

18 Jesús i què'rona jai pai tsi'sijëna, ñani jaira je te'tena jeñu'u ne de'huajë'ë cuañepi, i ye'yacohua'ire. 19 Caquëna, ja maca cuañese'e ye'yaquëpi Jesús què'rona tsio dani capi:

“Ye'yaquë, coa si'a hue'ña mē'ë saina, tuiye yëyë.”

20 Caquëna, Jesupi sehuopi, ite:

“Airo yai mañaje coña pacohua'i a'ë, cui'ne pi'aje iohua'i tsianoa pacohua'i a'ë. Jaje pacohua'ita'are Pai Mamaquë cato peoquë api, i siopë tëoni pëa huajë hue'ñaje.”

21 Caquëna, i ye'yacohua'i aquëpi ite capi:

“Ëjaë, du'ru yë'ëta'a yë'ë ja'quère tajasi'i.”

22 Caquëna, Jesupi sehuopi, ite:

“Yë'ëni pe'tejë'ë, iohua'ise'e tajajë ju'isicohua'ire jare cui'ne ju'isicohua'ije pa'iohua'ipi.”

*Jesupi Tuture Cui'ne To'añere Cuañeñe
(Mr 4.35-41; Lc 8.22-25)*

23 Ja maca Jesús jai yohuëna aya mēni saina, i ye'yacohua'ije cōni saë'ë. 24 Jaje saijëna, jairana ai tutu dapi, yohuëna to'añepi cacayerepa. Jaje

yo'otojē Jesuta'a caisiquēpi paji'i. ²⁵ Pa'ina, ja maca i ye'yacohua'ipi ite sani ne sētojē cahuē:

“iĒjaē, huasojē'ē! iMai ea du'iyē!”

²⁶ Ca maca iipi sehuopi:

“iIna me yo'ojē airepa ca'raye'ni? iMēsaru, Maija'quēpi nequē api, cuasayere a'ri maña payē!”

Cani huēni nēcani tuture cui'ne co'poyere yo'oma'o capi. Ca maca jairapi ti yo'oma'corepa de'o nēcō'ē, tutujē peoyerepa. ²⁷ Iohua'ipi jare ñani ai cuasajē cahuē:

“iIquire pa'ni, iquē, ja jerepa tutupi cui'ne jai tsiayapi asani sehuoquērepa?”

Gadara Yeja Acohua'ipi Huati Quē'iohua'i Pa'ise'e

(Mr 5.1-20; Lc 8.26-39)

²⁸ Jesús jaira je te'tena, Gadara yejana ti'asi maca huati quē'iohua'ipi caya ěmēohua'i ju'isicohua'ire ta hue'ñapi etani daicohua'ipi i quē'rona tsio daē'ē. Cayahua'i huati quē'iohua'i paē'ē. Jaje pa'iohua'ipi pa'ijēna, yecohua'ije ja ma'a ti cu'iyē pahūē, ai pēti yēcōhua'i pa'ijēna, ca'rajē. ²⁹ Jaohua'ipi ñani cuihuē, ñeje:

“iMe nesi'quē yēquēre josa yo'osi'i caquē daquē'ni, Maija'quē mamaquē? iJa yē'ta'a nejoñe ti'ama'nē yēquēre ai yo'oyena, nejosi'i caquē daquē?”

³⁰ Jaropi a'ri maña so'ore jai sese tsēcāpē aore aijē nētērojāiē'ē. ³¹ Jaje nētērojāijēna, asajē co'a joñoapi Jesure seē'ē:

“Mē'ēpi yēquēre eto saquē pani, coa ñajē'ē yequēse'e sesena cacaja'cohua'ire.”

³² Cajēna, Jesupi capi:

“De'oji, cacajë'ë.”

Caëna, ja maca jaohua'ire pa'isicohua'ipi, co'a joñoapi etani sesena caca maca sesepi të'tëpaja'la hua'que tomejë jairana dutu jujuhuë.

³³ Ja maca sesere ñacohua'ipi quëquëni huë'huëjë pai daripëna ti'ani si'aye iti yo'ose'e quëajë cui'ne huati quë'iohua'i pa'isicohua'ire yo'ose'eje quëahuë. ³⁴ Quëajëna, asani pai daripë pa'icohua'ipi si'aohua'i Jesús pa'i hue'ñana daë'ë. Dani ite ñani sei'ë, saijë'ë, iño yëquë quë'ro pa'ima'ë, cajë.

9

Quë'quë Dahuë Ju'iquëre Jujuye (Mr 2.1-12; Lc 5.17-26)

¹ Jaje cajëna, Jesús asani yohuëna aya mëni jaira je te'tena jeji'i, i pa'i daripëna. ² Jarote pa'ina, quë'quë dahuë ju'iquëpi cai saihuëre uina, dahuë. Jujuquë api cuasajë yo'orena, ñani capi, ju'iquëre:

“Tsihua'ë co'ya huajësi'i caquë yo'ojë'ë. Më'ë co'aye yo'ose'e yurepi oi ne de'huacaiyë.”

³ Jaje caquëna, cuañese'e ye'yacohua'i acohua'ipi cuasahuë: “Iquë Maija'quëni cue'cuequë jaje caji cajë.” ⁴ Jaje cuasajëna, Jesús asaquë capi, jaohua'ire:

“¿Me yo'ojë mësarü co'ayerëpa cuasayere paye'ni? ⁵ Jaje pa'ito ¿me cayëpi de'oquë'ni, ‘Më'ë co'aye yo'ose'ere oi ne de'huacaiyë,’ cayë, panita'a ‘huëni saijë'ë’ cayë?” ⁶ Jaje se cani capi: “De'oji. Iñosi'i, Pai Mamaquë iye yëjare pa'i tutu quë'irepa pa'iyere, pai tayo co'aye yo'oyere oi

ne de'huacaiyere.” Cani què'què dahuë ju'iquère capi:

“Huëijë'ë. Huëni më'ë uì daisicore de'huani huë'ena saijë'ë.”

⁷ Jaje ca maca què'què dahuë ju'iquëpi huëni ì huë'ena saji'i. ⁸ Paipi ja yo'ose'ere ñani ai ca'rajë Maija'quère de'oquère pa'ni cajë sihuahuë, paina Maija'quëpi iye tutu isise'ere, cuasajë.

Jesús Mateore Soiye

(Mr 2.13-17; Lc 5.27-32)

⁹ Ja yo'o sitopi jëoni saji'i, Jesús. Saisiquëpi Mateore ñapi, pa'i do'i sai huë'ñare ñu'i curiquère seina. Ñani capi:

“Pe'tejë'ë, yë'ëre.”

Jaje caëna, Mateo huëni ì ja're saji'i.

¹⁰ Mateo huë'ena ao ai saihuëre Jesús ñu'i aina, pa'i do'i secohua'i cui'ne co'aye yo'ocohua'i dani te'e Jesús ja're conì ao ai saihuëre paë'ë. Ì ye'yacohua'ijë jarote conì paë'ë. ¹¹ Jaje yo'ojëna, fariseohua'ipi ñani ì ye'yacohua'ire seì'ë. “¿Me yo'oquë mësarute ye'yaquë curiquë pa'i do'i secohua'i ja're cui'ne co'aye yo'ocohua'i ja're conì aiquë'ni?”

¹² Jesupi iyere asani capi:

“De'oye huajëcohua'i pa'icohua'ipi jujuquère co'ema'cohua'i a'ë. Ju'icohua'ipi co'ecohua'i a'ë, jujuquère. ¹³ Jaje pa'ito sani iye toyase'e cayere ye'yejë'ë: ‘Ai yo'ocohua'ire teaye ñani coçaiyere yë'ë cato yëyë. Coeyë, nëicohua'ire huani isiye cato.’ Jaje pa'ina, yë'ë cato daima'ë paë'ë, de'ocohua'ini soisi'i caquë. Tayo yo'ocohua'ini

caquë daë'ë, jaohua'ipi iohua'i yo'oye jeoni ponëjajë caquë.”

Jesure Señe, Aima'pë Señere
(Mr 2.18-22; Lc 5.33-39)

¹⁴ Juan oco doquë ye'yacohua'ipi Jesure tsio dani sei'ë:

“Yëquë cui'ne fariseohua'i ja're ao aima'pë señe. ¿Me yo'ojë më'ë ye'yacohua'ise'e yo'omapë pa'iyeni?”

¹⁵ Cajëna, Jesupi sehuopi:

“Mësarupi ñacohua'i a'ë, hueja posë pa'ina, ñañu'u cajë daisicohua'ije oima'cohua'i pa'iyë. Jajë pa'isicohua'ita'are ti'aja'coa, hueja posëni yequë mu'se jio jëocaiye. Ja macata'a ao aima'pë seja'cohua'i a'ë.

¹⁶ Yecohua'ije ai ju'i cana huajëcopi se sëo de'huama'cohua'i a'ë, huajëcore se sëosicopi jøjajëna, quërësio ai jerepa jaicore ne yeto saoye pa'iji, ai ju'i care. ¹⁷ Cui'ne ai ca'ni topëna huajë cuiya'i conore ayama'coa. Jajë pa'iquëta'are ayasico pa'ito ai ca'nihuëpi o'saona, joni saiona, si'aye o'sa cono cui'ne topë nejoñe pa'iji.”

Jairo Mamaco Cui'ne Jesús Cañare Patoco
(Mr 5.21-43; Lc 8.40-56)

¹⁸ Ja yë'ta'a Jesús iyere caquëna, Judío pai ëjaëpi titani i ña hue'ñana do're ja'runi capi:

“Yë'ë mamacopi ja'arepa juni huesëo. Jajë pa'iquëta'are më'ëpi dani jëñapi iona patoquë pa'ito cui'naopi huajëco huëija'coa.”

¹⁹ Caquëna, Jesupi asani huëni i ja're cono saji'i. Saina, i ye'yacohua'i cono saë'ë. ²⁰ Ja mu'se si'anë tsie cajequëna, doce ometëca ju'icopi Jesús

jeteyo'jeja'a tsiojani yahuerepa i ju'i cana pato,
²¹ I ju'i cana patoni co'yaja'coa'ë cuasaco. ²² Jaje
 yo'ocona, Jesupi co'ye ponëni iote ñani capi:

“Co'ya huajëjë'ë, tsihua'o, jujuquë api, më'ë
 cuasasi do'ire.”

Ca maca jare iti macapi co'yasico paco'ë.

²³ Jesús pai ëjaë huë'ena ti'acquë ñaquëna, musica
 yo'ocohua'i ne de'huasicohua'ipi paë'ë, ta maca
 yo'ocaija'cohua'ipi. Pa'ijëna, paije ai cuijë oico-
 hua'ijë paë'ë, iti maca. ²⁴ Pa'ijëna, ñani capi:

“Etajë'ë. Tsihua'o ju'ima'co paco'ë, coa caico.”

Jaje caquëna, paipi coa cani cuasajë cue'cuejë
 sohuë. ²⁵ Jaje cuasatojë Jesupi paire hue'sena
 eto saopi. Eto saoni, cacani tsihua'ore jëtëpi
 tseaquëna, huajëcorepa huëco'ë. ²⁶ Ja yo'ose'ere
 si'a hue'ña jaro pa'icohua'i asahuë, yecohua'ipi se
 quëajëna.

Jesupi Cayahua'ire Ñama'cohua'ire Jujuse'e

²⁷ Jaropi Jesús etani sai maca caya ëmëohua'i
 ñama'cohua'ipi ¡David mamaquë yëquëre oijë'ë!
 ¡Teaye ai yo'oyë! cajë cuijë daë'ë.

²⁸ Huë'ena Jesús cacasi maca ñama'cohua'ipi i
 quë'rona tsio datena, i pi seji'i, iohua'ire: “¿Mësaru
 yë'ëpi necaiquë api ñeje pa'ye cuasaye?”

Caquëna, iohua'ipi cahuë:

“Jaje cuasayë, Ëjaë.”

²⁹ Cajëna, Jesupi iohua'i ñaco cana patoquë capi:
 “Mësaru cuasase'eje nese'e pa'ijaquë.”

³⁰ Ca maca ñacohua'i ponëhuë. Ponësi maca Jesús
 jahua'ire cuañëpi, ñeje caquë:

“De'hua yecohua'ire quëaye peoyerepa cu'ijë'ë.”

³¹ Jaje casiquëta'are coa sa etani quëahuë, si'a huë'ña pa'icohua'ire, Jesús ñohua'ire jujuse'ere.

Coca Cama'quëre Jujucaiye

³² Ñama'cohua'i pa'isicohua'ipi eta maca, Jesús quë'rona dahuë, coca cama'quëre huati quë'ire.

³³ Dasi maca Jesupi huatire eto saouna, coca cama'quë pa'isiquëpi coca ca huëopi. Jaje caquëna, paipi ñani ai cuasahuë.

³⁴ Jaje cuasajë fariseo paipi cahuë:

“Iquë cato huatiahua'i ëjaëpi de'oye sehuojëna, huatire eto saoji.”

Jesús Paire Oiye

³⁵ Pai ñape daripëa pai tsi'si huë'ña pa'iyena Jesús cu'i ye'yarojaji'i. Maija'quë cuañe te'te ayere de'o cocare quëaquë. Cui'ne si'a ju'i dahuë jujucai, cui'ne a'si ju'ijë ai yo'ocohua'ireje jujucaji'i. ³⁶ Yëi ñama ñohua'ire ñacaiquëre peocohua'ije pa'iohua'ipi pai maña ai yo'ojë cui'ne co'a ju'ijë pa'ijëna, ñani oji'i. ³⁷ Jaje oi i ye'yacohua'ire capi:

“Nuñerepa jaiye a'ë, tëaye. Jaje pa'iquëta'are necohua'ipi a'ri pai pa'iyë. ³⁸ Jaje pa'ina, Maija'quëni sejë'ë, iti tse aquëni, jaëpi iti tëacohua'ire jëjo daoja'quëre.”

10

Jesús Doce Ye'yecohua'ire Soiye (Mr 3.13-19; Lc 6.12-16)

¹ Jesupi i doce ye'yacohua'ire soini tutu isipi, huatiahua'ire etoye cui'ne si'a ju'i dahuë jujuye cui'ne ai yo'ojë a'si ju'icohua'ire jujuyeje.

² Ñeje hue'ecohua'i paë'ë. I doce jëjo saocohua'i cato: Simón cui'ne jare ìpi Pedro hue'equë paji'i. I yo'jei Andrés paji'i. Jacobo cui'ne ì yo'jei Juan paë'ë, Zebedeo mamajë. ³ Felipe, Bartolomé, Tomás paë'ë. Cui'ne Mateo pa'i do'i curiquë tsi'soquë pa'isiquë paji'i. ⁴ Yequë Simónje paji'i, judío pairepa de'oye pa'iyere cuasajë yo'o tsëcapë aquë. Cui'ne Judas paji'i, Jesure yehuoja'quëje.

Jesús Jëjo Saoye, I Ye'yacohua'ire
(Mr 6.7-13; Lc 9.1-6)

⁵ I ye'yacohua'ire Jesús ñeje quëani jëjo saopi:

“Judío paì peocohua'i quë'ro saima'pë caquë cui'ne cacama'pë pa'ijë'ë, Samaria quë'roje. ⁶ Coa judío paì quë'rose'e sani quëajë'ë, yëi ñama ne huesëse'eye pa'iohua'ise'ere. ⁷ Tsoe ti'api, Maija'quë cuañe te'tere pa'iyë, cajë quëajë'ë. ⁸ Ju'icohua'ire jujucaijë'ë. Ju'isicohua'ire ne huëojë'ë. Si'si dahuë ju'icohua'ire a'si peocohua'ire necaijë'ë. Huatire eto saojë'ë. Do'i peoye jujucaijë'ë, mësarute do'i peoye isise'eye cui'ne.

⁹ Curiquë sama'pë pa'ijë'ë. ¹⁰ Mësaruru ju'icose'ere ju'ijë saijë'ë. Te'e ju'i ca sajë'ë. Topëje saye pajë'ë, zapatoje. Soquë tupëje si'aye peocohua'i saijë'ë. Co'amaña nequë cato ì ne do'ipi aiquë api.

¹¹ Jaje pa'ina, mësarupi paì daripëna panita'a te'ohua'ise'e pa'i hue'ñana ti'asicohua'i pani co'ejë'ë, de'oye ca paini. Ti'ani ì huë'ena pëajë'ë, quëa tëjini sai macaja'a. ¹² Huë'ena cacacohua'i pani pëpajë'ë, de'oye pa'ijajë cuasacaijë. ¹³ Jaje pëpajëna, ja huë'e pa'icohua'ipi yëjëna, iohua'ina de'oye pa'iyë jëocani pëpani saijë'ë. Jaje

pa'iquēta'are jaje pēpajēna, coecohua'i pa'ito, ja pēpase'e jiojē'ë. ¹⁴ Cui'ne mēsarute co'ejē cui'ne asayeje coecohua'i pa'ito, ja maca ja hu'ēpi panita'a ja daripēpi etani ne'ña mēsarutsa'cuse'ere hue'sena tī'to tojē'ë. ¹⁵ Nuñerepa cayē. Jaje yo'osicohua'ire saīñe pasipi, pai yo'ose'e ña mu'se tī'asi maca. Ja maca jaohua'ire Sodoma cui'ne Gomorra daripēa yo'ose'e seña maca co'ayere papi yo'oye pasipi.

Ai Yo'oye

¹⁶ Ai yo'oyena mēsarute yē'ë jējo saoyē, yēi ñamaje pa'iohua'ini yai jopona. Jaje pa'ina, añaje pa'iohua'i pa'ijē'ë, ta'ñe asajē yo'ocohua'i. Jaje pa'iohua'ita'a yecohua'ire sañope nema'cohua'ipi su'teje pa'iohua'i pa'ijē'ë. ¹⁷ De'hua ñajē'ë, mēsarute paipi co'acohua'i a'ë cajē ējaohua'ina isija'cohua'i a'ë, cui'ne tē'caja'cohua'i a'ë, pai tsi'sisi huē'ñapi. ¹⁸ Cui'ne mēsarute saja'cohua'i a'ë, cuañecohua'i quē'rona cui'ne pai ējaohua'i quē'rona, yē'ë do'ire. Jaje yo'ojēna, mēsarut quēaja'cohua'i a'ë yē'ë pa'iye ayere. Jaohua'i asajēna, cui'ne judío pai peocohua'i asajēna, quēaja'cohua'i a'ë. ¹⁹ Mēsaruni ējaohua'ina isisicohua'i pa'ito co'a ju'ima'pē pa'ijē'ë. '¿Me caja'cohua'i a'ni?' cuasajē ca ja'ñere co'ema'pē pa'ijē'ë. Maija'quēpi isija'quē api, coca caye tī'asi maca. ²⁰ Maija'quē joyo isiyepi caja'cohua'i a'ë, jaje pa'ina.

²¹ Maja'yē jupēpi yo'je tsire tseā jēo cuañoja'cohua'i a'ë, huani jeaja'cohua'ire. Cui'ne pēca ja'quēohua'ipi mamajēre tseā jēo cuañoja'cohua'i a'ë. Mamajēpi pēca ja'quēohua'ire

sañope yo'oja'cohua'i a'ë. Jaje yo'ojë mamajëpi pëca ja'quëohua'ire huahuo jëoja'cohua'i a'ë.

²² Si'a pa'i mësarute coeja'cohua'i a'ë, yë'ë do'ire. Jaje pa'itojë quëcoquë cui'ne nuñerepa pa'i carajaisiquëpi jaëpi huasosiquë pa'ija'quë api.

²³ Pa'i daripëre pa'ijëna, tseañu'u cajë co'ecohua'i pa'ito catijë'ë, yequë daripëna. Jaje pa'ina, nuñerepa cayë. Pa'i Mamaquë, ja yë'ta'a mësaruru si'a Israel pa'i dari quëa saoma'në daija'quë api.

²⁴ Ye'yequë cato ite ye'yaquëje pa'irepa peoji. Necaiquëje i ëjaëje pa'irepa peoji. ²⁵ Ye'yequëpi ite ye'yaquëje pa'i t'i'ani ije pa'i a'ë cuasaye pa'iji. Cui'ne co'amaña necaiquëpi i ëjaëje pa'i t'i'ani ije pa'i a'ë cuasaji. Jaje pa'ina, yë'ëni yure iti huë'e ëjaëni huati ëjaëpi cani ¿Me mësaruteje caye pañe'ni?

Neni Mai Ca'raye Pa'iquë'ni

(Lc 12.2-7)

²⁶ Ca'rama'pë pa'ijë'ë, paire. Si'aye ña ja'ñese'e pa'iji. Yahue sitona yo'ose'eje ña ja'ñese'e pa'iji. Si'aye asa ja'ñese'e pa'iji. ²⁷ Yë'ë nea huë'ña case'ere mësarupi mia huë'ñana cajë'ë. Cui'ne yë'ë yahuese'ere, mësarupi tiñarepa huë'ña ëmëje to-topi nëcajë cuijë'ë. ²⁸ Ca'rama'pë pa'ijë'ë, capë huani jëocohua'ire joyo huani t'i'ama'cohua'ire. Ai jerepa ca'rajë'ë, capë nejoquë cui'ne joyojë toa yejana nejoquëre pani.

²⁹ Te'e curi të'quire caya pi'are isicohua'i a'ë, mësaruru. Jaje a'ri do'icohua'ita'are, ja'quëpi ësequëna, telije tomeñe pa'cohua'i a'ë. ³⁰ Jaje pa'ina, mësaruru siopë nañaje cuëcuese'e a'ë, te'e mease'e si'aye cuëcuese'epi pa'iji. ³¹ Jaje

pa'ina, ca'rama'pë pa'ijë'ë. Mësaru a'ë, pi'a jerepa do'icohua'i.

Jesure Cacaiye Pa'iji

(Lc 12.8-9)

³² Pai ña hue'ñana Jesús acohua'i a'ë cacaisicohua'ire yë'ëje cui'ne yë'ë ja'quë ma'tëmo pa'iquë ña hue'ñana yë'ë pai a'ë, caquë quëasi'i. ³³ Jaje pa'iquëta'are pai ña hue'ñana yë'ëre cacaima'cohua'ire yë'ëje cui'ne ja'quë ma'tëmo pa'iquë ña hue'ñana cacaiye paja'quë a'ë.

Jesús Do'ire Paipi Hua Saiye

(Lc 12.51-53; 14.26-27)

³⁴ De'oye pa'i ja'ñere necaisiquë iye yejana daji'i, cuasama'pë pa'ijë'ë, yë'ëre. Yë'ë cato coa ai jerepa sañope yo'oyere dahuë. ³⁵ Paipi pëca ja'quëre sañope yo'o ja'ñere dahuë. Mamacopi pëca ja'core sañope yo'oyere, cui'ne mamaquë nējopi huaore pëicore paja'coa. ³⁶ Jaje yo'ojë cajë te'e tsëcapëta'a pai ñape iohua'i pëicohua'ire paja'cohua'i a'ë.

³⁷ Pëca ja'quëni cui'ne pëca ja'coni yë'ëre oiye jerepa oiquë pani do'i peoquë pa'iji. Cui'ne mamaquëni panita'a mamaconi yë'ëre oiye jerepa oiquë pani do'i peoji, yë'ëre. ³⁸ Cui'ne i pa'iyere ai oi yë'ëre pe'tema'quë pani do'i peoquë pa'iji, yë'ëre. ³⁹ Jëasi'i caquë yo'oquëpi i pa'iyere coa nejo huesoja'quë api. Jaje pa'iquëta'are yë'ë do'ire yo'oquë i pa'iyere cuasaquë jëasi'i caquë yo'oquëpi i pa'iyere coa nejo huesoja'quë api. Jaje pa'iquëta'are yë'ë do'ire yo'oquë i pa'iyere nejosiquëpi pa'iyere ti'aja'quë aquëpi.

Yo'osi Do'ire Isi Co'amaña

(Mr 9.41)

40 Mësarute de'oye tsioquë pani yë'ëni de'oye tsioji. Yë'ëni de'oye tsioquë pani yë'ëre jëjo daosiquëni de'oye tsioji. 41 Maija'quë yo'o ja'ñere quëacaiquëni de'oye yo'oquë pani jare jaohua'ire isi co'amaña ayere ñne pa'iji, nesi do'i. De'o paini de'oye tsioquë pani jare nuñerepa pa'icohua'ire isi co'amaña ayere ñne pa'iji, nesi do'i. 42 Yë'ëre tuiquë macani oco mañare ocuasicohua'i pani de'o co'amaña isi cuañoja'cohua'i a'ë."

11

Juan Ti Doquë Jëjo Saocohua'i Jesuna (Lc 7.18-35)

1 Jesús i doce ye'yacohua'ire iohua'i yo'o ja'ñe quëa tējini saji'i, ye'yaquë cui'ne quëasi'i caquë ja yeja pa'i daripëana.

2 Juan co sitore ñu'iquëpi Cristo yo'oyere asani i ye'yacohua'ire Jesús quë'rona jëjo saopi, seni asaja'cohua'ire. 3 Më'ë a'ë, Cristo iti daija'quëre ca nëosiquë panita'a yequëre uteye pa'iquë cajë.

4 Jëjo saosicohua'ipi sejëna, Jesupi sehuopi, jaohua'ire:

“Sani Juanre cajë'ë, mësarü ñase'ere cui'ne mësarü yure asase'ere. 5 Ñama'cohua'i pa'isicohua'ipi ñañere, cu'ima'cohua'i pa'isicohua'ipi cu'iyere, si'si dahuë ju'icohua'i pa'isicohua'ipi tome sayere, asama'cohua'ipi asayere, ju'isicohua'i pa'isicohua'ipi huajëcohua'i huëoyere, cui'ne co'amaña peocohua'ina de'o coca quëayere quëajë'ë. 6 Yë'ëre jëa coema'cohua'ipi de'oye sihuajë pa'ija'cohua'i a'ë, ire papi cuasacohua'ipi.

⁷ Jaohua'i saisi maca Jesús Juan pa'iyē ayere ca huēopi, paire. Ñeje capi: ¿Iquere mēsarū soquē peo hue'ña saiscōhua'i ñare'ni, catē ja'orē tutupi ju'aquēna, huahuēquēna, ñare? ⁸ ¿Iqueini ñare'ni, jāje pa'ito? ¿De'ō caña suñasiquēni ñare? Tsoe mēsarupi ñacōhua'i a'ē, pai ējaohua'i huē'e pa'icōhua'i cato de'ō caña ju'icōhua'i pa'iyē. ⁹ Jaje pa'ina, tējiyerepa cayē. ¿Iqueini ñare'ni, sani? ¿Maija'quēre quēacaiquē? Jaje pa'ijē'ē. Jaēpi Maija'quēre quēacaicōhua'i aquē jāēje pa'iohua'i peoahuē'ē, iquē Juan cato jerepa pa'i api. ¹⁰ Jaē, Juan ayere toyase'e caji, ñeje:

Yē'ēpi jējo saoyē, yē'ēre quēacaiquēre mē'ē ña hue'ñana,

Mē'ēre ma'a ne de'huacaija'quēre.

¹¹ Nuñerepa cayē, mēsarute. Si'a pai tsoe pa'isicōhua'ipi cui'ne yure pa'icōhua'ijē Juan oco doquēre tēto saiscōhua'i peoyē. Jaje pa'iquēta'are ma'tēmo cuāñe tē'tere a'riquē pa'iquēpi Juanre tēto saisiquē pa'iji.

¹² Juan oco doquē daisi maca acohua'ipi yurejē tutu yo'oyē, ma'tēmo cuāñe tē'tena tī'añu'u cajē. Jaje yo'ojē tutu quē'iohua'ise'e de'hue tī'añē.

¹³ Si'aohua'i Maija'quēre quēacaicōhua'i cui'ne Moisés cuāñese'e ye'yacōhua'i cahuē, ma'tēmo ayere, Juan dai macaja'a. ¹⁴ Juan cato Elíaspi jāēni Maija'quēre quēacaicōhua'i ca'ahuē'ē, 'daija'quē api'. Jaje pa'ina, mēsarupi i api cuasajē'ē. ¹⁵ Cajoro hue'ecōhua'ipi asajē'ē, iye.

¹⁶ ¿Iquena conī quēa iñora'ye iye'nē pai pa'iyē? Cani capi: Tsipi col'amaña huero hue'ñana ja'rusicōhua'ipi dujē cajeohua'ire. ¹⁷ Ñeje cuiyejē

pa'iohua'i a'ë. Pi'cohuëapi juitoje pairama'pë paë'ë, mësarupi. Oí ëaye jëjetoje mësarupi oima'pë paë'ë.' 18 Juan cato daji'i, jaiye ao aima'quëpi cui'ne o'sa cono ucuma'quëpi. Jaje pa'ini mësarupi cayë, huati quë'i api. Jaje pa'iquëta'are Maija'quë ta'ñe yo'oye cato iñoji, iti yo'oyepi. 19 Ja jeteyo'je daji'i, Pai Mamaquë ao aiquëpi cui'ne o'sa cono ucuquëpi. Jaje pa'ini cayë, jai aupi, cui'ne jai conoupi, co'aye yo'ocohua'i cajeipi cui'ne curiquë tsi'sohua'i cajeipi. Jaje cajëta'are Maija'quë ta'ñe yo'oye cato iñoji, iti yo'oyepi."

Sehuoma'cohua'i
(Lc 10.13-15)

20 Ja maca Jesús pai yo'o ti'a ma'ñere ne iñosi darire tutu yëhuopi, iohua'i pa'iye ponëma'pë pa'isi do'ire caquë.

21 Yëhuoquë capi:

“¡Teayerepa Corazín daripë! ¡Betsaida daripë! Mësarute ne iñose'eje pa'ye Tiro cui'ne Sidón darina ne iñoñe pa'ito tsoe asani ponëra'huë, ja'rë pa'ise'e jeoni. Cui'ne oijë suña cañani huatapi co'ye jo'jëni oijë iñora'huë, iohua'i oiye. 22 Jaje pa'ina, mësarute cayë. Pai yo'ose'e ña mu'se ti'asi maca ai co'ayerepa mësarute saiñe pa'iji, Tiro cui'ne Sidón daripëa saiñe seña maca pa'yepi. 23 Capernaum daripë ¿Më'ë ma'tëmöre pana sa cuañoja'coa'ë, cuasaco? Coa ai jerepa më'ë cato meñe caje huesëja'coa'ë, ju'isicohua'i quë'rona. Sodoma yejañana, mësarute iñoñeje pa'ye iñoñe pa'ito iohua'i yo'oye jeoni ponëra'huë, cui'ne ja pai daripë ja yë'ta'a yureje patira'o. 24 Jaje pa'ina, cayë, mësarute. Pai ñape yo'ose'e ña

mu'se t̄lasi maca mēsarupi ai jerepa co'ayerepa sai cuañoja'cohua'i a'ë, Sodoma yejaña què'ro pa'icohua'ire yo'ose'e jerepa pa'yepi.”

Jesuna Sani Pëa Huajëye

(Lc 10.21-22)

²⁵ Ja mu'seña Jesús capi:

“Sihuayë, ja'quë mè'ëre ma'tëmo cui'ne yeja ëjaëre. Mè'ëpi iñohuë, teaye pa'iohua'ini, ta'ñe pa'iohua'ire cui'ne ta'ñe asacohua'ire yahuesi co'amañare. ²⁶ Jaje pa'ijë'ë. Ja'quë mè'ëpi yë jaje yo'ohuë.

²⁷ Yë'ë ja'quëpi yë'ëna si'a co'amaña isipi. Pëca ja'quëse'e mamaquëre ñaji. Cui'ne mamaquëse'e pëca ja'quëre ñaji. Cui'ne mamaquë iñoñe yëcohua'ise'e asaye pa'iji, ite. ²⁸ Daijë'ë, yë'ëna. Si'ahua'i co'amaña nejë, cui'ne hue'ejë jë'josicohua'i yë'ëpi pëa huajëye isisi'i, mēsarute.

²⁹ Yë'ë pa'iyere ñani cui'ne yo'oñu'u cuasajë'ë caquë yë'ë yo'oye isiyë. Ye'yejë'ë, yë'ëni. Yë'ë cato esa yo'o jujama'quë a'ë cui'ne jerepa pa'i a'ë cuasama'quë a'ë. Jaje yo'onita'a t̄l'aja'cohua'i a'ë, joyo pëa huajë hue'ña. ³⁰ Yë'ë quërë saihuëre mēsarute isiyë, a'jiñe sayere cui'ne pëañe hue'eyere.”

12

Jesure Ye'yecohua'ipi Huajë Mu'se Yo'oye

(Mr 2.23-28; Lc 6.1-5)

¹ Jesús ta sitoja'a saji'i. Jaje saina, i ye'yacohua'i ao ëaye nëina, trigo sa'ñare tëa huëohuë. Tëani iti care aë'ë. ² Jaje yo'ojëna, fariseohua'ipi ñani cahüë, Jesure:

“Ñajëë, mëë ye'yacohua'i co'amaña neñere. Co'amaña nema'a mu'se a'ë.”

³ Jaje cajëna, ipi jaohua'ire capi:

“¿Ñama'cohua'i a'ni, mësarü, David yo'ose'e i cajeohua'i ja're con i äo äa ju'i maca? ⁴ Äo äa ju'ijë Maija'quë huë'e necaicohua'ise'e aiñere Maija'quë huë'ena cacani David cui'ne i cajeohua'i äë'ë, ite cui'ne yecohua'ire ësesere, Maija'quëna isisere. ⁵ Moisés cuañese'epi toyase'e caji: ‘Maija'quë huë'e necaicohua'i cato huajë mu'seje neñe payë.’ Jaje pa'iquëta'are iohua'ire sañope caye peoji. ⁶ Jaje pa'ina, cayë mësarute 'iñore pa'iji, Maija'quë huë'e seña maca pa'ire papi.’ ⁷ Iye toyase'e caye asama'pë paë'ë, mësarü. Japi caji: ‘Mësarupi paire teaye ñajë oicohua'i pa'yere yë'ë cato yëyë. Coeye nëicohua'ire huajë isiyere cato.’ Paire oiyere asacohua'i pani paire do'i peocohua'ini co'acohua'i a'ë caye para'huë, mësarü. ⁸ Jaje pa'ina, Pai Mamaquë cato huajë mu'se Ejaëpi.”

*Jëtë Cuënesicore Paquëre Jujuye
(Mr 3.1-6; Lc 6.6-11)*

⁹ Ja maca Jesús jaropi sani pai tsi'si huë'ena cacapi. ¹⁰ Jarote tel'i jëtë cuënesicore hue'equëpi paji'i. Jaje pa'ina, ñani Jesupi tayo caëna, ite sañope cayeque pa'iji cuasajë sei'ë:

“¿Ju'iquëre jujuye de'oquë huajë mu'se pa'itoje?”

¹¹ Cajëna, Jesupi sehuopi:

“¿Nepi mësarü acohua'i yëi ñamapi cojena duquëna sani dutama'cohua'i a'ni, huajë mu'se pa'itoje? ¹² Jaje pa'ina, paipi do'iji, yëi ñamare

jerepa. Jaje huajë mu'se pa'itojē de'oye yo'oye pa'ito yo'oye pa'iji.”

¹³ Cani ja maca ĭte capi:

“Jētēre mēajē'è.”

Jaje caquēna, ĭpi se mēaquēna, yequē te'te jētēje pa'io huajēco pōnēo. ¹⁴ Ja maca fariseohua'ipi etani Jesure huani jēo ja'ñere ca huēohuē, ¿me neni huani jēoja'cohua'i a'ni? cajē.

Jesús Ayere, Tsoe Quēase'e

¹⁵ Jesús jare asani jaropi yequē hue'ñana saji'i. Saina, jai paĭ ĭte tuē'è. Jesupi coa si'a ju'i dahuē ju'icohua'ire jujupi. ¹⁶ Jujuquē cui'ne ěsepi, yecohua'ire se quēayeje. ¹⁷ Iye cato yo'oreña, Maija'quēre quēacaiquē Isaías toyaquē caquē pa'ise'epi tĭ'a ja'ñere, ñeje:

¹⁸ Iquē api, yē'è jo'yaē yē'è sahuani tseasiquē,

ĭte oiyē, cui'ne ĭni sihuaquē pa'iyē.

ĭna, yē'è joyo jēocaija'quē a'è.

Cui'ne ĭpi si'a paire yē'è nuñerepa pa'i yo'oyere quēacaija'quē api.

¹⁹ Paini co'a cocare cama'è pasipi, cuima'è pasipi. Cui'ne ĭ cayeje asacaiye paja'cohua'i a'è, cui' hue'ñana.

²⁰ Catēpē ca'huere quē'ioreje ne jēyoma'è pasipi.

Cui'ne picose'e mēicoreje yayoma'è pasipi.

ĭ nuñerepa cuañeñe ne macaja'a jaje yo'oja'quē api.

²¹ Si'a paĭ maña ĭni necaija'quē api cajē utejē pa'ija'cohua'i a'è.

Jesupi Huati Tutupi Yo'oji, Coa Caye

(Mr 3.20-30; Lc 11.14-23; 12.10)

²² Jesús quē'rona sahuē, ñama'quēre cui'ne coca cama'quēre huatire hue'equēre. Sarena, Jesupi

jupupi. Jujuna, ñaquë cui'ne coca caquë ponëpi.

²³ Jare si'a paï ña quëquëni cahuë:

“¿Iquë David mamaquëre papi?”

²⁴ Jaje cajëna, fariseohua'ipi asani cahuë:

“Iquë cato huatiohua'ire eto saoji, iohua'i ëjaë Beelzebú tuture hue'equëpi.”

²⁵ Jesupi iohua'i cuasaye asani capi, jaohua'ire:

“Te'le yeja ëjaëpi jopore paja'a huani iti pajia'a sa'ñe uihuajë yo'ocohua'i pani peo hue'ñarepa carajaiñe pa'iji. Paï daripëpi, panita'a te'le tsëcapëpi sa'ñe pëicohua'i pani quëcoye peoji, yecohua'ire. ²⁶ Jaje cui'ne huati ëjaëje ija'a co'ye eto saokuë pani ¿Me cui'ne i tutu paquë'ni, ija'a sañope yo'oquë pani? ²⁷ Mësarupi yë'ëre cayë, Beelzebú tutupi huatiohua'ire eto saoji. Jaje pa'ito ¿nepi tutupi isiye'ni, mësarute tuicohua'ire eto sao tutu? Jaohua'ini seni asato mësarupi coa tayo huesëhuë, caja'cohua'i pa'ini. ²⁸ Yë'ë cato huatiohua'ire eto saoyë, Maija'quë joyo tutupi. Yë'ë yo'oye cato quëaji, Maija'quë cuañe te'tepi mësaruna títase'ere.

²⁹ ¿Tutu quë'i huë'e pa'ito cacani i co'amaña sioye peoji, du'ru ini tseama'cohua'i pani? Jaje pa'ina, ini tseanita'a de'hue cacani i co'amaña iñe pa'iji.

³⁰ Yë'ë yo'oyere co yo'oma'quë cato yë'ëre sañope yo'oquë api. Cui'ne yë'ë ja're coní tëama'quë cato coa ne ña'ñe saokuë api.

³¹ Jaje pa'ina, cayë, mësarute. Si'aye co'aye paire yo'ose'e pa'itoje sai de'huacaiye pa'iji, si'aye co'aye case'e pa'itoje. Jaje pa'iquëta'are Maija'quë joyore co'aye casicohua'i pa'itota'a

ti saï de'huacaiye peoji. ³² Cui'ne yë'ë Paï Mamaquëni co'aye casicohua'ireje saï de'huaye pa'iji. Jaje pa'iquëta'are Maija'quë joyore sañope casicohua'ire saï de'huacaiye peoji.

Soquë Yë ÑaÑe Pa'iji, Io Quëiñena
(Lc 6.43-45)

³³ De'o soquë yëpi de'o care quëiñe pa'iji. Co'a soquë yëpi jare co'a care quëiñe pa'iji. Jaje pa'ina, io quëiñena ñaÑe pa'iji, soquë yë. ³⁴ ¡Aña tsëcapë acohua'! ¿Me de'oye ca tì'aÑe'ni, mësaru, jare mësarupi co'acohua' pa'ini? Jaje pa'ina, yë'opo cato joyo pa'iyere caye pa'iji. ³⁵ De'o paï cato de'o cocare caji, jare i joyo pa'iyepi. Cui'ne co'a païpi caji co'ayere, jare i joyo co'aye pa'iyeye pa'ye. ³⁶ Jaje pa'ina, yë'ë cayë. Jaohua'ire paï ñape yo'ose'e ña mu'se tì'asi maca si'aohua' i ñoÑe pa'iji, si'aye iohua' i cuasama'pë case'ere. ³⁷ Jaje pa'ina, më'ë case'eje pa'ye ña de'hua cuañoÑe pa'iji, do'i peoquë pañita'a do'i quë'i.”

Co'acohua'ipi SeÑe, Paï Yo'o Tì'a Ma'ñere
(Mr 8.12; Lc 11.29-32)

³⁸ Ja maca Jesure fariseohua' i cui'ne cuañese'e ye'yacohua' i conì cahuë:

“Ye'yaquë, yëquë ñaÑe yëyë, më'ëpi paï yo'o tì'a ma'Ñe yo'oquëna.”

³⁹ Cajëna, Jesupi sehuopi, jaohua'ire:

“Co'a païpi nuñerepa cuasama'cohua'ipi paï yo'o tì'a ma'Ñe yo'oquëna, ñaÑu'u cajë, seÑë. Jaje sejëta'are Maija'quëre quëacaiquë Jonás iñoquë pa'ise'eje pa'ye jerepa iñoÑe peosipi. ⁴⁰ Coa Jonás jai hua' i ëtapë pa'ise'eje pa'yese'e iñoÑe pa'iji. Jaë jë'quë toaso mu'seña cui'ne toaso ñami pa'ajì'i.

Jaje pa'ye Pai Mamaquëje toaso mu'seña cui'ne toaso ñami pa'ija'quë api, yeja sa'nahuëre. ⁴¹ Tsoe hue'ña Nínive daripë pa'isicohua'ipi huëni pai ñape yo'ose'e ña mu'se tija'ena, iye'në pa'icohua'ire nejoja'cohua'i a'ë. Nínive acohua'i cato de'hue asani ja'rë pa'ise'e jeoni ponëahuë'ë, Jonás Maija'quë coca quëaquëna, asani. Yure ññore pa'iji, Jonás seña maca pa'ipi. ⁴² Cui'ne huë'ehuë te'te pai ëjaoje huëija'coa, nejo mu'se tija'si maca. Huëni iye'në pa'icohua'i yo'ose'e ñani cui'ne nejoñe pa'iji, caja'coa. Jao cato so'o yejapi Salomón ta'ñe yo'oyere asasi'i caco daisico sëte. Yure ññore pa'iji, Salomón jerepa pa'ipi.

Co'a Joyo Co'ye
(Lc 11.24-26)

⁴³ Huatipi paire pa'isiquëpi etani saisiquë pani cul'iji, cuënesi yejañare pëa huajë hue'ñare co'equë tija'ma'ë co'e jujani cuasaji: ⁴⁴ 'Co'isi'i, cui'naona, yë'ë huë'ena yë'ë etani daisicono.' Jaje cani co'iquë ñaquëna, pai peo huë'epi coa yuasicopi cui'ne de'oye ne de'huasicopi pa'iji. ⁴⁵ Pa'ina, ñani ja maca sani siete huatiohua'ire i jerepa co'acohua'ini quërëjani, dani ina cacani pëayë. Pëarena, ja maca ja'në pa'ise'e seña maca co'aquë pa'ija'quë api. Jaje cui'ne iye co'a paire yo'oye pa'ija'coa."

Jesús Pëca Ja'co Cui'ne I Yo'je Tsi
(Mr 3.31-35; Lc 8.19-21)

⁴⁶ Jesús ja yë'ta'a paini caquëna, tita huë, pëca ja'co cui'ne i yo'je tsi cono. Dani hue'sena pëahuë, ini cajë daisicohua'ipi. ⁴⁷ Jaje pa'ijëna, yecohua'ipi Jesure quëahuë:

“Më ja'co cui'ne më yo'je tsi hue'sere pa'iyë, më'ëni cajë dani.”

⁴⁸ Caquëna, iti quëaquëre capi, Jesús:

“¿Ne a'ni, yë'ë ja'co cui'ne ne a'ni, yë'ë yo'je tsi?”

⁴⁹ Cani i ye'yacohua'ire iñoquë quëapi:

“Icohua'i a'ë, yë'ë ja'co cui'ne yë'ë yo'je tsi.
⁵⁰ Paipi yë'ë ja'quë ma'tëmo pa'iquë yëyere yo'ocohua'ipi jaohua'i a'ë, yë'ë yo'jei panita'a yo'jeo cui'ne ja'co.”

13

Taquëpi Pa'iyë

(Mr 4.1-9; Lc 8.4-8)

¹ Ja mu'se Jesús huë'epi etani sani jaira tët'të macana ja'rupi. ² Jarote pa'ina, jai pai i quë'rona daijëna, ñani jai yohuëna aya mëni ja'rupi. Si'a pai mejahuëna pëa sahuë. ³ Ja maca jaiye ye'yapi iohua'i ñañe ayena cõni quëaquë capi:

“*Taquëpi tasi'i caquë saji'i.* ⁴ Sai taquëna, yequë capi tompëpi, ma'ana. Ja tompese'ere pi'api dani peo hue'ña ocue sahuë. ⁵ Yequë capi tompëpi, quëna pëa quë'rona, jaiye yeja peo hue'ñana. Ja capi esa sacapi, ya'opi huaiñe peoquëna. ⁶ Jaje mëasicota'a ësëpi ëo hueapi, jaiye tsita mese'e peoye sëte juji'i. ⁷ Yequë capi tompëpi, miu quë'rona. Tomeina, miupi mëani ne hueapi. ⁸ Jaje tomequëta'are yequë capi tompëpi, de'o yejana. Tomeni mëani jaiye quëquëna, tëahuë. Yequë ñëapi quëji'i, cien ca. Yequë ñëapi quëji'i, sesenta ca. Cui'ne yequë ñëapi quëji'i, treinta ca. ⁹ Mësarupi cajoro quë'iohua'i pani jasajë'ë!”

*Me Ne Ja'ñere Pai Ñañaena Coni Quëaë'ni
(Mr 4.10-12; Lc 8.9-10)*

¹⁰ Ja maca i ye'yacohua'ipi Jesús quë'rona tsio dani sei'ë, Ite:

“¿Me ne ja'ñere paire iohua'i ñañaena coni jaje quëaquë'ni?”

¹¹ Sejëna, ipi sehuopi:

“Mësarute Maija'quëpi ta'ñe asaye isipi, yahuese'ere ma'tëmo te'te ayere. Jaje pa'iquëta'are jaohua'i cato asa ti'añe pañë. ¹² Jaje pa'ina, paquëna, ai jerepa yeque se isiye pa'iji, isina, jaiye paja'quëre. Jaje pa'iquëta'are peoquëni ai jerepa jero sa'ana se sio huesoye pa'iji, a'ri maña i payeque. ¹³ Jaje pa'ina, iohua'i ñañe ayena coni caquëna, ñajëta'a ña ma'ñeje pa'iohua'i ña huesëyë. Cui'ne asajëta'a ti asama'cohua'ije pa'iohua'i asa huesëyë. ¹⁴ Jaje yo'o ja'ñere Maija'quëre quëacaiquë Isaías capi:

Mësaruru cato asaja'cohua'i a'ë. Jaje asajëta'a asa ti'ama'pë pa'ija'cohua'i a'ë.

Ñañe cato ñaja'cohua'i a'ë. Jaje ñajëta'a ña ti'ama'pë pa'ija'cohua'i a'ë.

¹⁵ Pai joyopi jëacorepa ne huesësi do'ire,

Co'ayerepa asaja'cohua'i a'ë.

Cui'ne iohua'i ñaco caje siose'ere hue'eja'cohua'i a'ë ñaco capi.

Ñama'pë pa'ija'cohua'i.

Cui'ne asama'pë pa'ija'cohua'i a'ë.

Cui'ne joyopi asa ti'ama'pë pa'ija'cohua'i a'ë.

Cui'ne yë'ëna juju cuañoñu'u cajë yo'oma'pë pa'ija'cohua'i a'ë.

16 Jaje pa'iquëta'are mësaru cato sihuajë'ë, ñaco capi ñajë cui'ne cajoropi asa do'ire. 17 Nuñerepa cayë, mësarute. Jai pai Maija'quëre quëacaicohua'i cui'ne de'o pai ñañe yëhuë, mësaru yure ñañere. Jaje yëjëta'a ñama'pë paë'ë. Asaye yëhuë, mësaru asayere. Jaje yëjëta'a asama'pë paë'ë.

Taquëre Quëase'e Ayere

(Mr 4.13-20; Lc 8.11-15)

18 Asajë'ë. Jaje pa'ito taquëre quëase'e ayere. 19 Ma'ana iti ca tomesse'e cato quëaji, ma'tëmo pa'i tē'te ayere asacohua'ita'a asa tī'ama'cohua'ini cui'ne huatipi iohua'i de'o coca asase'ere peo hue'ña sioyere. 20 Quëna pëa quë'rona tomesi ca cato quëaji, du'ru macare pase'e sihuajë asani sehuocohua'ini. 21 Jeteyo'je jaiye tsita peoye sēte quëcoma'pë neñañepi cui'ne yecohua'ipi josa yo'ojëna, ai yo'oyepi pa'ina, yo'o jujani jecohua'ini. 22 Miu quë'rona tasi ca cato quëaji, Maija'quë coca asajëta'a iye yeja co'amañare ai cuasajë jaiye co'amaña ëayena coso cuañoñere. Si'aye iye Maija'quë cocare pë'pë huesoye a'ë. Jaje yo'oquëna, paipi quëiñeje pa'ye de'oye yo'o tī'añe peoye a'ë. 23 Jaje pa'iquëta'are de'o yejana tasi ca cato quëaji, Maija'quë coca asani jecoma'pë tuicohua'ini, de'oyerepa quëicohua'ini. Jaje pa'ina, yecohua'ipi cien ca, yecohua'ipi sesenta ca cui'ne yecohua'ipi treinta ca quëicohua'i pa'iyë.”

Co'a Taya Ayere Quëaye

24 Ja'në quëase'eje pa'ye neni iñoquë Jesús quëapi, ñeje:

“Trigo care pare taquëpi yejana tase'eje pa'ye a'ë, ma'tëmo pa'i tē'te aye. 25 Tasiquëta'are ite

sañope yo'oquëpi si'aohua'i cãisi maca dani co'a care tãni saji'i. ²⁶ Saquëna, trigopi ai de'oni ìti tsã'ña ne maca te'e co'a tayajë etapi. ²⁷ Ja maca jo'yaohua'ipi ìti tse aquëre sani cahuë: 'Ëjaë, më'ë tsio de'o case'e tãsicohua'ita'a çjero ayepi iye co'a taya conì mëaë'ni?' ²⁸ Cajëna, ìti tse aquëpi capi, jaohua'ire: 'Yequë co'aquëpi yo'opi yë'ëre sañope yo'oquëpi.' Caquëna, ì jo'yapi cahuë, ìte: '¿Yëquëpi ja co'a taya du'te jëocaiye yëma'quë?' ²⁹ Cajëna, ìpi capi, jaohua'ire: 'Pãni, co'a tayare dutajë trigojë duta jëoma'cohua'ipi yo'oye'ni. ³⁰ Iose'e mëajaco tëa mu'se tijaëna, nejo ja'ñepi, ja macata'a co'amaña necohua'ire jëjo saosi'i, co'a tayare ti pëa huëni toana ëo jëoja'cohua'ire, ja jeteyo'je trigo care pase'e yë'ë de'hua huë'ñana de'huacaijajë.' "

Mostaza Ca Ayere Ye'yaye

(Mr 4.30-32; Lc 13.18-19)

³¹ Quëaye neni Jesús quëapi, ñeje:

"Ma'tëmo pa'i te'te cato mostaza care yejana paipi tãse'ejë pa'ye a'ë. ³² Mostaza cato nuñerepa a'ri ca'ë. Jaje pa'isicota'a ai de'oco jai soquë yë de'ona pi'api ìona daijë capëana tsianoa necohua'i a'ë."

Pan Ne Pore Ayere Ye'yase'e

(Lc 13.20-21)

³³ Yeque cui'ne quëaye neni quëapi, ñeje:

"Ma'tëmo pa'i te'te cato pan ne porejë pa'ye a'ë. Jaje pa'yere nomiopi tres jai jì'so harina neona, si'a sëpë o'saco jujucoa."

³⁴ Jesús si'aye paire quëapi, ìohua'i ña'ña ayepi caquë. Co'arepa ña ma'ñepi caquë quëama'ë

paji'i. ³⁵ Iye cato yo'ose'e pa'iji, Maija'quëre quëacaiquë toyaquë pa'ise'epi tì'ajaquë caquë ì toy-aquë pa'ise'epi caji:

“Caja'quë a'ë, ìohua'i ña'ne ayepi conì.”

Caja'quë a'ë, yahuesi co'amaña pa'ise'ere yeja de'huanë ayere.

Co'a Taya Ayere Ye'yaye

³⁶ Ja maca Jesús pa'ire ca tējini hu'ena cacapi. Caca'ena, jaronā ìte ye'yecohua'i tsiojani cahuë:

“Quëajë'ë, co'a tayapi tsiona mëase'e ayere.”

³⁷ Cajëna, Jesupi capi, jaohua'ire:

“De'o ca taquë cato Paì Mamaquë api. ³⁸ Cui'ne tsio cato si'a yeja'ë. De'o ca cato Maija'quë te'te acohua'ini quëaji, cui'ne taya cato quëaji, huati te'te acohua'ini. ³⁹ Sañope yo'oquëpi co'a taya taçaisiquë cato huati ëjaëpi. Tëaye cato quëaji, yeja carajai ja'ñere, cui'ne ìti ca tēacohua'ì cato huiñaohua'ì a'ë. ⁴⁰ Co'a taya tsi'soni toana ëo jeoñeje pa'ye cui'ne yeja carajai maca yo'oye pa'ija'coa. ⁴¹ Paì Mamaquëpi jëjo daoja'quë api, huiñaohua'ire ì cuañe te'tere pa'ijë tayo yo'oye yecohua'ire necohua'ire, cui'ne co'acohua'ire tsi'soja'cohua'ire. ⁴² Tsi'soni toana ëo jeoja'cohua'ì a'ë. Jaropi yureta'a oijë cui'ne cuji qui'coja'hua'ì a'ë. ⁴³ Ja maca Maija'quë yëye yo'ocohua'ipi ësë miañeje miaja'cohua'ì a'ë, ìohua'ì pëca ja'quë te'tere pa'ijë. Jaje pa'ina, mësarupi cajonoa hue'ecohua'ì pani jasajë'ë!

Curi Mahuë Ayere Ye'yaye

⁴⁴ Ma'tëmo pa'ì te'te cato curi mahuë yejana quëni yahue oase'eje pa'io. Jaje pa'ioni te'ì paipi curi mahuëre tì'ani cui'naoni ìti macana se yahue

oani ai sihuaquë sani si'aye i paye isi saoni curi quë'i yejare huerose'eje pa'ye a'ë.

Jai Do'i Quënare Pare Ye'yaye

⁴⁵ Ma'tëmo pa'i te'te cato co'amaña isiquëpi jai do'i quënare pare perla hue'yosi quëna përe, co'equë cu'iyeje pa'ye a'ë. ⁴⁶ Jaje co'equë jai do'ire ti'ani si'aye i pase'e isi jëani, jai do'i quënare pare hueroyeje pa'ye a'ë.

Hua'i Yo'eco Ayere Ye'yaye

⁴⁷ Ma'tëmo pa'i te'te cato hua'i yo'econi jai tsiayana jëo dëoni coa si'a hua'ire neñeje pa'ye a'ë. ⁴⁸ Hua'i yo'eco timësi maca hua'i yo'ecohua'ipi mejahuëna naë mani jaropi ñu'ijë sahuajë de'o hua'ise'ere do'rohuëna ayajë co'acohua'ise'ere jëococohua'i a'ë. ⁴⁹ Jaje yeja carajaisi maca huiñaohua'ipi etani co'acohua'ire cui'ne de'o hua'ire sahuajë huahueja'cohua'i a'ë. ⁵⁰ Ja maca co'acohua'ire cato toa cojena jëo dëorena, jaropi cuji qui'cojë oija'cohua'i a'ë.”

Ye'yacohua'ipi Asaye

⁵¹ Ja maca Jesús seji'i, jaohua'ire:

“¿Asaye mësarü si'aye iye?”

Seina, sehuohuë:

“Jaje pa'ijë'ë asayë, Ejaë.”

⁵² Cajëna, Jesupi capi:

“Cuañese'e ye'yaquëpi Maija'quë cuañe te'te ayere ai ye'yequë pani huë'e paquëje pa'i ponëji, i de'huase'ere co'amaña cui'ne ai co'amaña etoquë isiyeje pa'irepa.”

Jesús Nazaretre Pa'iyë
(Mr 6.1-6; Lc 4.16-30)

⁵³ Ja maca Jesús jaje quëaquë ye'ya tējini saji'i, yequë hue'ñana. ⁵⁴ Sai t̄i'api, i yejana i ai de'o sitona. Jarona t̄i'asiquëpi pa'i tsi'si hue'ñana ye'yapi. Ye'yaquëna, paipi ai cuasajë ñajë cahuë:

“¿Jerona iquë ye'yei'ni, jerepa ta'ñe caye? ¿Merepa cui'ne pa'i yo'o t̄i'a ma'ñe yo'oquë'ni? ⁵⁵ Carpintero mamaquëta'a cui'ne ñore pa'iyë, i pëca ja'co María. Cui'ne Jacobo, José, Simón, Judas pa'iyë, i yo'je tsije. ⁵⁶ Ñore i yo'je t̄i nomiohua'ije pa'iyë. ¿Jaje pa'ito jerona iye si'aye ye'yei'ni?”

⁵⁷ Jaje cajë coejë asaye pa'huë, i caye. Jaje coejëta'are Jesupi capi, jaohua'ire:

“Si'aohua'i yëyë, Maija'quë jëjo daoquëre. Jaje pa'iquëta'are i ai de'osi yeja acohua'i cui'ne huë'e acohua'irepa coeyë, ite.”

⁵⁸ Ite ire papi cajë asama' do'ire ñaquë jaro cato jaiye pa'i yo'o t̄i'a ma'ñe neñe papi.

14

Juan Ti Doquëre Huaiye (Mr 6.14-29; Lc 9.7-9)

¹ Ja mu'seña Herodes Galilea cuañequë paji'i. Jaje pa'ipi Jesús pa'i yo'o t̄i'a ma'ñere yo'oyere asapi. ² Asani i ja're cōni pa'icohua'ire capi:

“Juan oco doquëpi huëni tutu paquë yo'oma'quë.”

³ Jaje cuasapi, Herodes cato Juanre tseani huëni co'acohua'ire co hue'ñana cosiquë sëte yo'jei Felipe nëjo do'ire. ⁴ Juan cato caëña, Herodesre:

“Më nëjore payeje pama'ë pa'ijë'ë.”

⁵ Jaje caquëna, Herodes Juanre huani jeosi'i caquëta'a paini ca'raquë papi, si'aohua'i Juanre

Maija'quë coca quëaquë api ca do'ire ca'raquë.
 6 Jaje pa'iquëta'are ite Herodesre coasi mu'seña ti'asi maca Herodías mamacopi pai tsi'sisicohua'i ñajëna, etani pairaona, Herodes ñani ai sihuaquë.
 7 Ca nëopi si'aye më'ë seña pa'ito isisi'i, co'amaña.
 8 Jaje ca maca pëca ja'copi du'ru yëhuosico sëte cao, Herodes:

“Juan oco doquë siopëre quëna de'huana ayasiconi isijë'ë.”

9 Jaje ca maca Herodes oi ëayerëpa asapi. Jaje ipi tsoe si'aohua'i soisicohua'i asajëna, isisi'i, më señere ca nëo huesosiquë sëte jëjo saopi, isijë'ë caquë. 10 Ja maca cuañëña, sani Juan cosiquë pa'iquëre siopëse'e tëto tëajani, 11 quëna de'huana ayasiconi dani isihuë, nomi tsiona. Jaopi se isio, pëca ja'cona.

12 Jaje yo'orena, Juanre ye'yecohua'ipi dani i capëse'e sani tahuë. Tani ja jeteyo'je sani Jesure quëahuë, iti yo'ose'ere.

Cinco Mil Ëmëohua'ire Aõe
 (Mr 6.30-44; Lc 9.10-17; Jn 6.1-14)

13 Jaropi jare asani Jesús saji'i, pai peo hue'ñana yohuëja'a. Jaje saisiquëta'are paipi asa ti'ani ite tui huëohuë, yejaja'a pai daripë pa'icohua'ipi. 14 Jesús yohuëpi etaquë ñaquëna, jai pai paë'ë. Jaje pa'ijëna, teaye oi jaohua'ire ñani jujupi, ju'icohua'ire johua'i dacohua'ire. 15 Tsoe na'iquëna, ñani i ye'yacohua'ipi Jesús quë'rona dani cahuë:

“Tsoe na'iji. Iño pai peo hue'ña'ë. De'oji. Ja macaja'a ca tējijë'ë, sani pai pa'i hue'ñana hueroni ao maña aijajë.”

16 Cajëna, Jesupi capi, jaohua'ire:

“Saiye peoji. Jaohua'ire mēsarupi aojë'ë.”

¹⁷ Caquëna, jaohua'ipi cahuë, ite:

“Peoyë. Coa cinco pan cui'ne caya hua'ire pare payë, iño.”

¹⁸ Cajëna, Jesupi capi:

“Dajë'ë, iñona itire.”

¹⁹ Cani cui'ne paire cuañepi, tayahuëna ja'ru sajë'ë, caquë. Ja jeteyo'je i jëñapi cinco pan pëa cui'ne cayaohua'ire ini cajiquë ma'tëmona ñaquë, Maija'quëre de'oji caquë pëpapi. Pëpani panre jë'yeni i ye'yacohua'ina isipi. Isina, jaohua'ipi paire se aohuë. ²⁰ Si'aohua'i ani huajësicohua'i paë'ë. Ja jeteyo'je ani jujase'ere doce do'rohuëarepa ayahuë. ²¹ Ja aisicohua'i cato paë'ë, cinco mil ëmëohua'ise'e. Nomiohua'ire cui'ne tsire cuëcuëye peoyerepa jaohua'ique pa'ini ai jerepa pa'iyë.

Jesupi Oco Ëmëjeja'a Cu'ise'e

(Mr 6.45-52; Jn 6.16-21)

²² Ja jeteyo'je Jesús paini pëpa tëjiquë i ye'yacohua'ise'ere du'ru jai yohuëna aya mëijë'ë caëna, aya mëtena, jaira je te'tena jëjo saopi.

²³ Paire pëpa tëjini mëji'i, jai cutihuëna te'i, Maija'quëre sesi'i caquë. Ñami de'osi maca Jesús jarote te'i paji'i.

²⁴ Jai yohuë cato jopo jairare ja yë'ta'a saio nëco'ë, to'añepi yohuëna tutu ju'acquëna, saë'ë.

²⁵ Nataquëna, Jesús iohua'i quë'rona tsiojaji'i, oco da'ca ëmëjeja'a nëcaquë.

²⁶ Ja maca i ye'yacohua'i tsiayaja'a nëcaquë daina, ñani quëquë huesëjë ca'rajë cuihuë:

“iPai joyo huatio!”

²⁷ Jaje cajëna, Jesupi capi, jaohua'ire:

“Quëcojë'ë, yë'ë a'ë. Ca'rama'pë pa'ijë'ë.”

²⁸ Caquëna, ja maca Pedropi capi, ñeje:

“Ejaë, më'ërepa pani yë'ëreje cuaeñejë'ë, tsiayaja'a nëcaquë sasi'i, më'ë quë'rore pana.”

²⁹ Caquëna, Jesupi capi:

“Daijë'ë.”

Caëna, Pedropi yohuëpi cajeni tsiayaja'a nëcaquë sai huëopi, Jesús pa'i huë'ñana ti'asi'i caquë. ³⁰ Jaje saiquëta'a tutu ju'ayena asaquë, quëquëquë du'i huëoquë cuipi:

“¡Huasoje'ë, Ejaë!”

³¹ Jare iti macapi Jesús jëñana tseaquë capi, ite:

“¡Yë'ëna quëcoyere a'ri maña paquë, më'ë! ¡Me yo'oquë nema'quëje pa'ire cuasaë'ni!”

³² Jai yohuëna aya mëisi maca tutu tomeipi. ³³ Ja maca jai yohuë pa'icohua'ipi Jesuna do're ja'runi cahuë:

“Nuñerepa më'ë Maija'quë mamaquëre pa'ë.”

Genesaret Pa'icohua'ire Jujuse'e

(Mr 6.53-56)

³⁴ Je'ejë ti'ahuë, Genesaret yejana. ³⁵ Ti'arena, paipi Jesús daise'ere asa ti'ani si'a huë'ña iti yeja pa'icohua'ire quëahuë. Quëarena, i pa'i huë'ñana ju'icohua'ire dahuë. ³⁶ Dajë sei'ë, i ju'i cana patoni co'yato de'oma'quë cajë. Jaje cani si'aohua'i i ju'i cana patocohua'ipi co'ya sahuë.

15

Paire Co'aye Neñe

(Mr 7.1-23)

1 Jerusalénpi fariseohua'i cui'ne cuañese'e ye'yacohua'ipi daisicohua'ipi Jesús què'rona tsio dani sei'è:

2 “¿Me yo'ojè mè'è ye'yacohua'i mai aipè cuañese'e sehuocaiye pañe'ni, ja yè'ta'a aõ aima'nè jèña tsoajè'è, cuañese'e?”

3 Jaje cajëna, Jesupi seji'i, jaohua'ire:

“¿Cui'ne mësaru me yo'ojè Maija'què cuañese'e de'oye sehuocaima'pè pai cuañese'ere de'oye sehuoye'ni? 4 Maija'què cato capi: ‘Mè ja'core cui'ne mè ja'quère èjaohua'ire ñaquè pajè'è.’ Cui'ne capi: ‘Pëca ja'quère cui'ne pëca ja'core co'aye sañope caquè cato huani jëo cuañoja'què.’ 5 Jaje pa'iquèta'are mësarupi cayè pëca ja'quère cui'ne pëca ja'core cayè de'oji: ‘Tsoe si'aye yè'è paye Maija'quëna isi saohuè. Jaje pa'ina, cõcayè peoyè.’ 6 Cui'ne jaje cacohua'ipi pëca ja'quère panita'a pëca ja'core cõcayè peoyè, cuasajè pa'iyè. Jaje yo'ojè Maija'què cuañese'ere do'i peoye ne huesoni coa pai cayere sehuocaijè pa'iyè. 7 ¡Coa cacohua'! Nuñerepa Maija'quère quèacaiquè Isaías capi, mësaru ayere toyaquè ñeje:

8 Iye pai yè'ère yè'opose'e oiyè, Iohua'i joyo cato so'ore pa'ina.

9 Mësaru Maija'quère seña do'i peoye a'è, Paise'e cuañeñepi huëojè yo'ojëna.”

10 Ja maca paire soini capi:

“De'hua asajè cuasa tì'ajè'è. 11 Yè'opoja'a cacayè cato paire co'a de'hua ma'ñe a'è. Coa ai jerepa paire co'a de'huaye cato yè'opopi etaye a'è.”

12 Ja maca i ye'yacohua'ipi Jesús què'rona tsio dani cahuè:

“¿Asaë, mē'ë fariseo pai mē'ë cayere asajë oise'le?”

¹³ Jaje cajëna, ìpi sehuopi, jaohua'ire:

“Yē'ë ja'quë, ma'tëmo pa'iquë tã ma'ñe cato peo hue'ñarepa duta ja'ñe a'ë. ¹⁴ Coa ñajë'ë, ìohua'ise'e pa'ijajë. Jaohua'i cato ñaco cã peocohua'i a'ë. Cui'ne ñama'cohua'ini cuacohua'i a'ë. Jaje pa'ina, ñama'quëpi cui'ne ñama'quëni sai saquë pani si'a jupë cojena du'iyē pa'iji.”

¹⁵ Pedropi ja maca capi, Jesure:

“Quëajë'ë, mē'ë quëase'le ayere.”

¹⁶ Caquëna, Jesupi capi:

“¿Mësarujë ja yē'ta'la asa tì'ama'pë pa'iyē?
¹⁷ ¿Huesëye, mësarū, si'a aō yē'opoja'a cacani ëtatu'una saise'epi jeteyo'je eta saiye? ¹⁸ Jaje pa'iquëta'are yē'opoja'a etaye cato joyo pa'iyepi etaji. Ja'ë, paire co'ayerēpa neñe. ¹⁹ Jaje pa'ina, joyopi etaji, co'aye cuasaye, huani jeo ëaye, nomi ëaye cuasaye, co'amaña ñaño, coa cosoye, cui'ne co'a coca caye. ²⁰ Iye a'ë, paire co'a de'huayerēpa. Jëña tsoajë'ë cuãñese'ere sehuoma'pë aïñe cato paire co'aye ne ma'ñe a'ë.”

Yequë Yeja Acopi Jesure Sehuoye

(Mr 7.24-30)

²¹ Jesupi jaropi etani saji'i, Tiro cui'ne Sidón yejana. ²² Jarote paco'ë, cananea nomio jaopi Jesús quë'rona cuico daco'ë, ñeje:

“¡Ëjaë, David mamaquë oijë'ë, yē'ë macare! Yē'ë mamacopi huati joyore hue'eco, ai ai yo'oco co'ayerēpa.”

²³ Jaje catojē Jesús ti a'ri mañaje sehuoma'ë saji'i. Saina, ì ye'yacohua'ipi dani ìte sei'ë:

“Quëa saojë'ë, tel'ija. Co'aye mai jeteyo'jeja'a cui daoco.”

²⁴ Cajëna, Jesupi capi:

“Maija'quë yë'ëre jëjo daopi, Israel païni caquë yëi ñama ne huesëse'eje pa'ioni caquë.”

²⁵ Jaje pa'iquëta'are ì ña hue'ñana do're ja'runci cao:

“¡Ëjaë, cocaijë'ë!”

²⁶ Jaje cacona, Jesupi capi, jaote:

“De'oma'coa, mamajë aïconi aore jioni jo'ya yaina aoto.”

²⁷ Jaje catoje ìopi ìte cao:

“Jaje pa'ijë'ë, Ëjaë. Jaje pa'iquëta'are jo'ya yaije aïcohua'i a'ë, paï ani to ne'ña mañaje.”

²⁸ Jaje cacona, Jesupi capi, jaote:

“¡Nomio ta'ñerepa neñe pa'iji, cuasayë, më'è! Më'ë yëse'e nese'eje pa'ijaquë.”

Caëna, ìti macapi ìo mamaco co'yasico paco'ë.

Jesupi Ju'icohua'ire Jujuse'e

²⁹ Jesús jaropi etani Galilea jaira tët'ëpaja'a tëto sani cutihuëna mëni jaroni ja'rupi. ³⁰ Jarote pa'ina, jai paï daë'ë, ì pa'i hue'ñana. Daijë dahuë, do'pëcohua'ire, ñama'cohua'ire, asama'cohua'ire, peo tupëare, cui'ne jai paï yeque ju'icohua'ire dahuë. Dani ì quëo yë'quë macana oijëna, Jesupi jujupi, ju'icohua'ire. ³¹ Paï ña quëquëyerepa yo'opi, asama'cohua'ipi cui'ne coca cama'cohua'ipi asajë cajëna, nëcañoa peo tupëapi de'ocohua'i pönëjëna, do'pëcohua'ipi cu'ijëna cui'ne ñama'cohua'ipi, ñacohua'i pönëjëna. Jaje yo'oquëna, ñajë Israel paï Maija'quëre ai de'oji cajë sihuahuë.

*Jesupi Cuatro Mil Ēmēohua'ire Aopi
(Mr 8.1-10)*

³² Ja maca Jesús i ye'yacohua'ire soini capi:

“Teaye iye pai mañare oi ñañë. Tres mu'seña pa'iji, iño iohua'i pa'iyë. Jaje pa'ijë ti peoyë, iohua'i ai mañaje. Jaje pa'ina, aima'cohua'ire huë'ena jëjo saoye pasi'i saijë ma'ana dahuëra ju'ima'cohua'ini.”

³³ Caquëna, ja maca i ye'yacohua'ipi cahuë, ite:

“Jaje pa'iquëta'are ¿me iño pajje peo huë'ña aó hueroni aóñe'ni, jai paire pare?”

³⁴ Cajëna, Jesupi seji'i:

“¿Je so pan paye'ni, mësarü?”

Seina, iohua'ipi cahuë:

“Siete pan cui'ne a'ri maña tsiaya hua'ire payë.”

³⁵ Cajëna, ja maca paire cuañëpi, yejana ja'ru saje'ë caquë. ³⁶ Ja'rusi maca siete pan cui'ne hua'ire ini Maija'quëre de'oji caquë seji'i. Seni tëjini i ye'yacohua'ina se isina, jaohua'ipi paire se aohuë. ³⁷ Ja maca si'aohua'i ani huajëhuë. Jaje pa'itoje ja yë'ta'a siete do'rohuëa ani jujase'e nëaëna, ayahüë. ³⁸ Iti aísicohua'i cato cuatro mil pai paë'ë, nomiohua'ire cui'ne tsire cuëcuema'pëna. ³⁹ Ja jeteyo'je Jesús paire sai pëpa tëjini jai yohuëna aya mëni saji'i, Magdala yejana.

16

*Pai Yo'o Tì'a Ma'ñe Yo'ojë'ë Cajë Señere
(Mr 8.11-13; Lc 12.54-56)*

¹ Fariseohua'i cui'ne saduceohua'i conì Jesure neñañu'u cajë dani ma'tëmo ayere pai yo'o tì'a

ma'ñere iñojè'è sei, ipi yo'ouna, ñani tseañu'u cajë.
 2 Jaje cajë sejëna, ipi sehuopi, jaohua'ire:

“Na'iquëna, ma'tëmo maja'ico pa'ina, ñani mësaru cacohua'i a'ë, 'De'ò mu'se pa'ija'coa.'
 3 Cui'ne ñataquëna, nea siri pa'ina, ñani cacohua'i a'ë, 'yure cato co'a mu'se pa'ija'coa.' ¡Mësaru, coa cacohua'i a'ë! Ma'tëmore ñani ta'ñe asacohua'ita'a ¿me yo'ojë iye mu'seña yo'oye ñani ta'ñe cama'pë ja yë'ta'a huesëcohua'i pa'iyeni? 4 Iye co'a pai nuñe yo'oma'cohua'ipi señë, ma'tëmo yo'oyere nejë'ë ña'ñu'u cajë. Jaje sejëta'are Jonásre yo'ose'eje pa'yepi iñose'e pasipi. Jerepa yo'o iñoñe peoji.”

Jaje cani jeoni saji'i.

Fariseohua'i O'sa
(Mr 8.14-21)

5 Jaira je të'huina je'eje i ye'yacohua'i pan sayere huañeyei'ë. 6 Huañeyesicohua'ini Jesupi jaohua'ire capi:

“Ina de'hua ñajë'ë, fariseohua'i cui'ne saduceohua'i o'saque pa'iji.”

7 Caquëna, i ye'yacohua'ipi sa'ñe iohua'ija'a cahuë:

“Mai panre dama'pë patena, caji.”

8 Jaje yahue caye Jesupi asani capi, jaohua'ire:

“¿Me yo'ojë pan peoyë caye'ni? ¿Ai jerepa mësaru, yë'ëre nequë api, cuasayere peoye'ni? 9 ¿Ja yë'ta'a asa ti'añe pa'ñe, cui'ne ña'ñe pare cinco pan pa'ise'ere cinco mil pa'ire aose'eje cui'ne ani jujarena, do'rohuëana de'huase'eje? 10 ¿Cui'ne siete pan pa'ise'epi cuatro mil pa'ire ao maca do'rohuëa nëase'eje cuasaye pa'ñe? 11 ¿Me yo'ojë mësaru yë'ë ca maca panre caji, cuasare'ni? De'hua ñajë'ë,

fariseohua'i cui'ne saduceohua'i o'sana co'me huesëye.”

¹² Jaje ca maca cuasa ti'ahuë, Jesús pan neñere cama'è pa'ise'ere. Coa ai jerepa Fariseo cui'ne saduceohua'i ye'yayere case'ere.

*Pedropi Jesús Ayere Caye
(Mr 8.27-30; Lc 9.18-21)*

¹³ Jesús Cesarea Filipo yeja què'rona ti'ani i ye'yacohua'ire seji'i:

“¿Iqueipi caye'ni, Pai Mamaquëre?”

¹⁴ Caquëna, jaohua'ipi cahuë:

“Yecohua'ipi cayë, Juan oco doquë api. Yecohua'ipi cayë, Elíaspi. Cui'ne yecohua'ipi ja yë'ta'a yeque cayë, Jeremiaspi panita'a yequë Maija'quë jëjo daoquë api, caye.”

¹⁵ Ja maca jaohua'ire capi:

“Cui'ne mësaruta'a ¿iqueipi caye'ni?”

¹⁶ Caquëna, Simón Pedropi capi:

“Më'ë cato Cristo a'ë, Diusu huajëquërepa mamaquë a'ë.”

¹⁷ Caquëna, Jesupi sehuopi:

“De'oji. Simón Jonás mamaquë yecohua'ije më'ëre quëaye pahuë. Coa yë'ë Ja'quë ma'tëmo pa'iquëpi iñopi. ¹⁸ Jaje pa'ina, yë'ëpi më'ëre cayë Pedro jare iye quëna pë ëmëje'ena yë'ë huë'e nesi'i. Neina, ju'iñe tutuje quëcoquë ti neñe peoji. ¹⁹ Yë'ëpi më'ëre ma'tëmo pa'i te'te hui'yocore isija'quë a'ë. Më'ëpi iye yejana sëaquë pa'ito ma'tëmoje sëaye pa'iji. Cui'ne më'ëpi iye yejana joyequë pa'ito ma'tëmoje joyeye pasipi.”

²⁰ Ja maca Jesupi cuañepi, i ye'yacohua'ire. Yë'ëre Cristo api, cajë paire quëama'pë caquë.

*Jesús Capi, Ju'ija'quë A'ë
(Mr 8.31-9.1; Lc 9.22-27)*

²¹ J̄are ja macapi Jesupi quëa huëopi, i ye'yacohua'ire. Jerusalénna sani ai yo'oja'quë a'ë, Maija'quë huë'e ñacaicohua'i ëjaohua'ipi cui'ne cuañese'e ye'yacohua'ipi yo'ojëna, caquë. Cui'ne capi, j̄aje yo'ojë huani j̄eoja'cohua'i a'ë. J̄aje huani j̄eosicohua'ita'are toaso mu'seña pa'i maca huëija'quë a'ë. ²² J̄a maca Pedropi t̄irona īte sani yëhuosi'i caquë capi:

“iMaija'quëje j̄aje yo'oye coeji, Èjaë! j̄Jaje yo'oye ti peojaquë më'ëre!”

²³ J̄aje caquëna, Jesús co'ye p̄onëni ñani īte Pedrore capi:

“Saijë'ë. Yë'ë quë'ro pa'ima'ë, huati ëjaë. Yë'ëre j̄osa tëhuoquë, ai. Më'ë cato Maija'quë cuasayeje cuasama'quë a'ë. Coa p̄ai cuasayeje cuasaquë a'ë.”

²⁴ J̄a maca Jesupi i ye'yacohua'ire capi:

“Yë'ëre tuiye yëcohua'i pani huañeyeye pa'i co'ye de'oye pa'iyere. J̄aje yo'oni ai yo'oye pa'ito quëcojë tuiye pa'iji, co'ye cuasama'pë. ²⁵ J̄aje pa'ina, co'ye de'oye pa'iyere cuasaquë yo'oquëpi coa ne huesoja'quë api, i pa'iyë. J̄aje pa'iquëta'are yë'ë do'ire ai yo'oquë i pa'iyë ne huesosiquëpi t̄i'aja'quë api, pa'iyë. ²⁶ J̄aje pa'ina, ¿Iquere cocaiye pa'iquë'ni, paipi si'aye iye yejana co'amañare pajëta'a joyore ne huesoto? ¿Je ja'ye saiñe pa'iquë'ni, i joyo do'ire? ²⁷ J̄aje pa'ina, Pa'i Mamaquë daija'quë api, si'a i pëca ja'quë de'o tutu quë'ipi cui'ne i huiñaohua'ina con̄i. J̄a maca ipi saija'quë api, te'ohua'ise'e yo'ose'eje pa'ye. ²⁸ J̄aje pa'ina, nuñerepa cayë, ja

yē'ta'a yure pa'icohua'i ju'ima'pē Pai Mamaquē i quē'ropi daina, ñaja'cohua'i a'ē.”

17

Jesús Tiñe Pa'i Ponëse'e
(Mr 9.2-13; Lc 9.28-36)

¹ Seis mu'seña tēto sai maca Jesupi sapi, Pedrore, Jacobore cui'ne Juanre Jacobo yo'jeire te'i jaohua'i ja're saji'i, jai emē cūtihuēna. ² Jarona i capē iohua'ique ñajēna, tiñerepa ponēpi. I tsia cato ēsē mēiñeje pa'yere miaco ponēpi. Cui'ne i ju'i capi toaje pa'iorepa ponēpi, miañerepa. ³ Cui'ne ja maca ñañu'u cuasama'pē pa'ise'ere ñahuē, Moisés cui'ne Elías, Jesús ja're cocare cajēna. ⁴ Ja maca Pedropi capi, Jesure:

“Ējaē, ¡De'oji. Yureta'a iñore pañu'u! Mē'ēpi yēto neñu'u toaso a'ri huē'ña: mē'ē tsecore te'ore, Moisés tsecore, cui'ne Elías tsecore yecore.”

⁵ Ja yē'ta'a Pedro cocare caquēna, miacore papi sirio nēca meni peo hue'ña ca'ne huesona sirio jopopi yē'ose'e ñeje pisiquēna, asahuē:

“Iquē yē'ē mamaquēre papi ini ai sihuaquē pa'iyē. Asajē'ē, i cayere.”

⁶ Iyere asani i ye'yacohua'i yejana iohua'i tsiapi meñe simeni uē'ē, quēquēquē huesēni. ⁷ Ja maca Jesupi iohua'i quē'rona tsiojani patoquē capi:

“Huēijē'ē. Ca'rama'pē pa'ijē'ē.”

⁸ Caquēna, huēijē coa Jesuse'e te'i pa'ina, ñahuē, yecohua'ita'a peojēna.

⁹ Jaropi cajēna, Jesupi cuañepi, jaohua'ire:

“Quëama'pë pa'ijë'ë, yecohua'ire, iye mësaru ñase'e. Pai Mamaquë ju'isiquëpi cui'naëpi huëima'ë pa'ito juni huëisi maca quëajë'ë.”

¹⁰ Ja maca i ye'yacohua'ipi Jesure se'ë:

“¿Me yo'ojë cuañese'e ye'yacohua'i jaje pa'ito Elíaspi du'ru daija'quë api, caye'ni?”

¹¹ Cajëna, Jesupi sehuopi:

“Nuñerepa cayë. Du'ru daija'quë api. Si'aye ne de'huaja'quë api. ¹² Jaje pa'iquëta'are yë'ëpi cayë, mësarute. Elíaspi tsoe daji'i. Daisiquëta'are johua'ipi de'hua ñama'pë coa johua'i yëyeje yo'ohuë, ite. Jaje cui'ne Pai Mamaquëje ai yo'oja'quë api, jare jaohua'i jëñapi yo'ojëna.”

¹³ Ja maca i ye'yacohua'ipi cuasa ñaja'ë, Juan oco doquë pa'isiquëni caji cuasajë.

*Jesupi Hue'hue Dahuë Paquëre Jujuye
(Mr 9.14-29; Lc 9.37-43)*

¹⁴ Pai pa'i hue'ñana daisi maca Jesús quë'rona te'i tsio dani i ña hue'ñana do're ja'runi capi:

¹⁵ “Ëjaë, oijë'ë, yë'ë mamaquëre. Ai yo'oji, hue'hue dahuëre hue'equë. Jaje pa'ipi jaiye toana tai yequere tsiayana du'i yo'oji. ¹⁶ Iye macana dahuë, ite. Më'ë ye'yacohua'ina, iñosiquëta'are juju ti'ama'pë paë'ë.”

¹⁷ Caquëna, Jesupi sehuopi:

“i'ina, necaiquë api cuasama' pai cui'ne co'acohua'i! ¿Je yëhuarepa pa'ija'quë a'ni, mësaru ja're conì? ¿Je yëhuarepa quëcoja'quë a'ni? Dajë'ë, iñona tsihua'ëre.”

¹⁸ Cani ja maca Jesupi co'a joyore pëni eto saopi, tsihua'ëre pa'isicore. Jare iti macapi tsihua'ë huajëquë co'yapi.

19 Ja jeteyo'je ise'ere i ye'yacohua'i cahuë:

“¿Me yo'ojë yëquë huatire eto saoye pare'ni?”

20 Sejëna, Jesupi capi:

“Mësarü ne tì'añe peoji, cuasayere payë. Nuñerepa cayë. Mësarupi mostaza ca ja'iore ne tì'añe pa'iji cuasayere hue'ecohua'i pani cara'huë ja cutihuëre: ‘Saijë'ë, iye macapi yequë hue'ñana.’ Carena, ai cutihuëpi saija'coa. Ti coa ca jujaye peoji, mësarupi neñe pa'iji cuasacohua'i pani.

21 Jaje pa'iquëta'are iye co'a joñoare cato, eto saoye pa'iji Maija'quëre señepi cui'ne aõ aima'pë señepi.”

Tijupë Jesús Capi, I Ju'iñe Ayere

(Mr 9.30-32; Lc 9.43-45)

22 Si'a jupë Galilea quë'rore cu'i maca Jesupi capi, jaohua'ire:

“Paì Mamaquëre tseani paina isi hue-soja'cohua'i a'ë. 23 Jaje yo'ojë huani jeoja'cohua'i a'ë. Jaje huani jeosicohua'ita'are toasõ mu'seña pa'i maca cui'naëpi huëija'quë api.”

Jaje quëaquëna, ai oi ëaye asahuë.

Pai Tsi'si Huë'e Do'i Saiñe

24 Jesús cui'ne i ye'yacohua'i Capernaum daripëna tì'asi maca Maija'quë huë'e do'ire curiquë secohua'ipi Pedrore sani ñani sei'ë:

“¿Mësarü ye'yaquë curiquë saiquë Maija'quë huë'e do'i?”

25 Cajëna, Pedropi sehuopi:

“Jaje pa'ijë'ë. Saiji.”

Jaje cani huë'ena Pedropi cacaquëna, Jesupi du'ru ite capi, ñeje:

“¿Me cuasaquë'ni, më'ë Simón? ¿Neni iye yeja ëjaohua'i co'amaña pa do'i cui'ne pa'i do'i seña'ni, iohua'i tsecohua'i panita'a tïohua'ini seña?”

²⁶ Caquëna, Pedropi sehuopi, ìte:

“Tïohua'ini seña.”

Caquëna, Jesupi capi, ìte:

“Jaje pa'ito iohua'i tsecohua'i cato saïne peoji.

²⁷ Jaje pa'iquëta'are sañope yo'oyere coejë saïnu'u. Jaje pa'ito jairana sani mojë'ë, hua'ini. Du'ru macarepa hui'yoquëni moni ì ye'opore curiquë pa'ina, ìni sani saïjë'ë, si'aye, yë'ë pa'i do'i cui'ne më'ë do'i cõni te'epi.”

18

Nepi Jerepa Do'i Pa'iquë

(Mr 9.33-37; Lc 9.46-48)

¹ Jare ja macapi ì ye'yacohua'i Jesús quë'rona tsiojani seteña, ìte: “¿Nepi jerepa pa'iohua'i pa'ija'cohua'i a'ni, ma'tëmo?”

² Cajëna, ja maca Jesupi tsihua'ëre soini iohua'i jopona nëcoquë ³ capi:

“Nuñerepa cayë. Mësarupi ja'rë pa'ise'e jëoni cui'ne tsihua'ëje pa'iohua'i de'oma'pë pani ma'tëmo caca tï'añe peoji. ⁴ Jaje pa'ina, ìti jerepa pa'i ma'tëmo pa'i te'tequëpi, ai jerepa pa'i a'ë cuasama'quëpi iquë tsihua'ëje pa'i pa'iji.

⁵ Cui'ne yë'ëni cuasajë iquëre tsihua'ëre de'oye necaicohua'i pani yë'ëni necaiyë.

Co'aye Yo'oyena Taiñe

(Mr 9.42-48; Lc 17.1-2)

⁶ Yë'ëre asaquëni yequëpi co'aye yo'oyere ye'yaquë pa'ito jai quëna pëpi ñaje tëcana sëani

jai tsiayana huai hue'ñana jeo dēoto de'oji.
 7 ¿Co'acore pa'ni, iye yeja, paire co'aye yo'oyena ne taoco! Paire co'ayena ne tañere jēaye ti peoji. Jaje pa'iquēta'are yecohua'ire co'aye yo'oyena ye'yaquē ne tañoquēpi ai jerepa teaye co'aquēpi pa'iji.

8 Jaje pa'ina, mē'ē jētēpi panita'a mē'ē nēcayopi co'aye yo'oyena saco pa'ito tēto tēani so'ona jeocojē'ē. Ai jerepa de'oji, pa'i hue'ñana saiyepe peo tupēpi, panita'a do'pēquēpi, toa yejana caya jēña cui'ne caya nēcañoa hue'equēpi jeoco cuañoto co'aji. 9 Panita'a mē'ē ñacoapi co'ayena saco pa'ito duta jeoni so'ona jeocojē'ē. Ai jerepa de'oji, pa'i hue'ñana cacayepi te'e ñacoa hue'equē api, toa yejana caya ñaco ca hue'equēpi jeoco cuañoto co'aji.

*Yēi Ñama Ne Huesēsico Ayere Ye'yaye
 (Lc 15.3-7)*

10 Coema'pē pa'ijē'ē, icohua'i a'ricohua'ire. Quēare payē. Jaohua'i cato huiñaohua'ire payē, ma'tēmore yē'ē ja'quē ña hue'ñare. 11 Pai Mamaquē cato daisiquē api, ne huesēse'ere huasosi'i caquē.

12 ¿Me yo'oquē a'ni? Cien yēi ñamare paquēni te'i ne huesēsiquē pa'ito sani co'equē api, noventa y nueve ñamare cutina jeo sani. 13 Jaje co'equē ne huesēsiquēre tī'asiquē pani noventa y nueve ne huesēma'cohua'ire sihuaye jerepa sihuaquē api. 14 Jaje cui'ne mēsaru ja'quē ma'tēmo pa'iquēje co'ejī, te'e a'riquēje ne huesēye paja'quē caquē.

*Cajire Sai De'huacaiye
 (Lc 17.3)*

15 Më'ë yo'jeipi co'aye më'ëre yo'osiquë pa'ito ise'ere cajë'ë, i tayose'e asa sëtaja'quëre. Jaje caquëna, më'ë cayere asani sehuocaisiquë pa'ito, më'ë yo'jeire se quëcohuë, më'ëpi. 16 Jaje pa'iquëta'are më'ë caye asa yëma'ë pa'ito ja maca soijë'ë, te'ire panita'a cayaohua'ire i yo'oye ñacohua'ipi te'e cui'ne pa'ye caja'cohua'ire. 17 Jaohua'ireje asama'ë pa'ito quëajë'ë, jai pai tsi'si sitona. Jai pai catoje asa yëma'ë pa'ina, ja maca Maija'quëre asa ma'ñeje pa'ire jeojë'ë, panita'a pa'i do'i curiquë sequëje pa'ire.

18 Nuñerepa cayë, mësarute. Iye yejana mësaruru sëasiquë pani ma'tëmoje sëasiquë pasipi. Cui'ne mësarupi iye yejana joyesiquë pani cui'ne joyesiquë pasipi, ma'tëmoje.

19 Cui'ne cayë, mësarute yequeje. Mësarupi cayaohua'i iye yejare pa'ijë te'e cuasajë Maija'quë co'amañare sëtto yë'ë ja'quë ma'tëmo pa'iquëpi isija'quë api. 20 Jaje pa'ina, cayaohua'i panita'a toasocohua'i yë'ë mamire cajë tsi'sicohua'i pa'ito jarote yë'ëje pa'ija'quë a'ë."

21 Ja maca Pedro sani Jesure seji'i:

“¿Ëjaë, yë'ëni yë'ë yo'jeipi co'aye yo'oquë pa'ito je soñe sai de'huacaija'quë a'ni, ite?”

22 Caquëna, Jesupi sehuopi:

“Sieteja'a pa'ye sai de'huacaijë'ë caye pañë. Ai jerepa sai de'huacaijë'ë, siete pa'ye setenta.

Sai De'huaye Ësequë

23 Jaje pa'ina, ma'tëmo pa'i te'te cato pai ëjaëpi ite necaicohua'i ne do'ire saiñeje pa'ye a'ë. 24 Ja'a ne de'hua huëoquëna, jaiye curiquë i do'i saiñe paquëre dahuë. 25 Darena, i jo'yaë curiquë peoquë

paji'i. Jaje peoquë pa'ina, i ëjaëpi cuañepi, isi jeojë'ë, ite cui'ne i nëjore, mamajëre cui'ne si'aye i co'amañaje ja curipi i do'i paye saija'quëre. ²⁶ Ca maca i jo'yaëpi i ëjaë ña hue'ñana do're ja'runi seji'i: 'Ëjaë, quëcojë'ë, yë'ë macare. Saija'quë a'ë, si'aye më'ëre.' ²⁷ Caquëna, ëjaëpi ite teaye caji cuasani oi ne de'huacani eto huasopi. ²⁸ Ja maca jo'yaëpi esa etani sai ti'api, yequëre i cajeire, cui'ne necaiquëre ti'ani ñaje tęcana tseani huani jeo huëopi, ñeje caquë: 'Saijë'ë, më'ë yë'ëre do'i payere.' Jaë cato a'ri maña ite do'i paquëni jaje yo'opi. ²⁹ Ja maca i cajeipi do're ja'runi seji'i: 'Quëcojë'ë, saija'quë a'ë, si'aye më'ëre do'i paye.' ³⁰ Jaje catoje yequëpi coequë coa ai jerepa paire co'a hue'ñana sani copi, saisi maca etoja'quë api, caquë. ³¹ Ja maca ëjaë jo'yapi iyere ñani ai co'a ju'ijë sani quëahuë, iohua'i ñase'ere si'aye. ³² Ja maca i ëjaëpi jëjo saopi, ite soija'cohua'ire. Soini capi, ite: 'Co'a merepa co'a jo'yaë. Yë'ëpi më'ëre sai de'huacaë'ë, si'aye më'ë do'i pa'ise'e më'ëpi seina. ³³ Më'ëje cui'ne më'ë cajeire quëcoquë sai de'huacaiye paji'i, yë'ë më'ëre teaye caquëna, sai de'huacaise'eje.' ³⁴ Ja maca i ëjaëpi pëi jaje yo'osi do'ire cojë'ë, cuañepi, si'aye saina, jeojë'ë caquë."

³⁵ Jesupi jaje ca tējiquë capi:

"Jaje cui'ne yë'ë ja'quë ma'tëmo pa'iquëje mësaruteje yo'oja'quë api, mësarupi pai ñape cajeire joyore papi co'aye yo'ose'e sai de'huacaiye pacohua'ire."

*Jesús Ye'yase'e Nomiore Jeocoye Ayere
(Mr 10.1-12; Lc 16.18)*

¹ Jesús iye coca casi jeteyo'je Galileapi saji'i. Sai Judea què'rona Jordán tsiaya què'rona èsè mèi te'tena tì'api. ² Jai pài ite pe'tehuë. Pe'terena, jaroná ju'icohua'ire jujupi. ³ Já maca fariseohua'i Jesure tsiojani sei'ë, tayo sehuouna, tseañu'u cajë ñeje:

“¿Nějore jeocoye pa'iquë coa a'ri maña yequere yo'ona?”

⁴ Cajëna, ipi jaohua'ire sehuopi:

“¿Ñama'cohua'i a'ni, toyase'e caye si'aye du'ru pa'i huëose'e nesiquëpi 'Nepi ëmëre cui'ne nomiore’? ⁵ Cui'ne caji: ‘Jaje pa'ina, pëca ja'quëre cui'ne pëca ja'core jeoni nëjona tsioni cayaohua'i pa'ima'pë coa te'ijë pa'iohua'i pa'ija'cohua'i a'è.’ ⁶ Jaje pa'ina, cayaohua'i pa'iye paja'cohua'i a'è. Coa ai jerepa te'i pa'ija'cohua'i a'è. Jaje pa'ina, ëmëpi nëjore jeocoye peoji, Maija'quë ñaquë tsiose'e.”

⁷ Já maca ite sei'ë:

“¿Me yo'oquë Moisés nëjore jeocoye pa'iji, toya ja'huana jeoco do'ire toyani cuañei'ni?”

⁸ Cajëna, Jesupi capi:

“Mësarú jëa joyo pa'i do'ire Moisés jeocoye de'oji, capi. Du'ru pa'i huëo maca cato jaje pa'iye papi. ⁹ Jaje pa'ina, yë'ëpi cayë. Yequë ëmëohua'ire yo'oma'ona jeoconí yequë nomiore huejaquë pani tsoe co'a de'opi, yecore yo'o do'ire. Cui'ne jeocosi nomioni posëpi huejaquë panije cui'ne co'a de'oji, ëjëre paconi yo'oquë.”

¹⁰ Já maca i ye'yacohua'ipi cahuë:

“Jaje pa'iye sëte ëmëpi nomiore huejaye co'aji.”

11 Cajëna, Jesupi capi:

“Si'aohua'i iye asaye peoji. Coa Maija'quë ta'ñe asaye isisicohua'ise'e asaye pa'iji. 12 Iye do'ire yecohua'i ëmëohua'i huejama'cohua'i pa'iyë. Tsi'nëna co'a de'osicohua'i ai de'oyë, paipi huejama'pë pa'ijajë cajë co'a de'huasicohua'i pa'iyë. Yecohua'ipi huejama'cohua'i pa'iyë, ma'tëmo ayere cajë. Iye yë'ë case'e yëquëpi jaje pasi'i cuasani jaje huejama'quë pa'ijë'ë. Pai ñape tiñe pa'i do'ire ëmëohua'i huejaye pañë. Yecohua'ipi hueja ti'añe pa'ija'cohua'ipi ai de'oyë. Paipi huejama'pë pa'ija'cohua'ire nesicohua'ipi pañë. Yecohua'ipi ma'tëmo pa'iyere cajë huejaye pañë. Jaje pasi'i cani jaje pa'ijë'ë, ai cuasaquëpi.”

Jesupi Tsire De'oyerepa Cacaiye
(Mr 10.13-16; Lc 18.15-17)

13 Ja maca tsire Jesús quë'rona dahuë, ipi jëñapi patoquë secacaijaquë cajë. Jaje yo'ojëna, i ye'yacohua'ipi tsire dacohua'ire dama'pë cajë ësehuë. 14 Jaje cajëna, Jesupi capi:

“Coa ñajë'ë, tsi iohua'ise'e yë'ë quë'rona daijajë. Eësema'pë pa'ijë'ë. Ma'tëmo cato jaohua'ije pa'iohua'i tsecoa.”

15 Ja maca tsire i jëñapi patoquë yo'o tējini saji'i, yequë hue'ñana.

Posëpi Jaiye Co'amaña Paquëpi Jesure Case'e
(Mr 10.17-31; Lc 18.18-30)

16 Posëpi jaiye co'amaña paquëpi Jesure sani seji'i:

“De'o ye'yaquë. ¿Ique de'o co'amañare yo'oja'quë a'ni, ma'tëmo ti pani huesëye ti'asi'i cani?”

17 Caquëna, Jesupi capi, ite:

“¿Me yo'oquë de'oquë caquë'ni, yë'ëre? Peoji, de'oquë. Coa te'i pa'iji, jaë cato Diusupi. Jaje pa'iquëta'are më'ëpi ti pa'i hue'ña cacaye yëni sehuoye pa'iji, cuañese'ere.”

18 Caquëna, posëpi ite capi:

“¿Je a'ni, ite yë'ë sehuo ja'ñe?”

Caquëna, Jesupi capi, ite:

“Huani jeoma'ë pa'ijë'ë, yequë. Nëjore yecore yo'oma'ë pa'ijë'ë. Co'amaña ñama'ë. Yecohua'ire cosoma'ë pa'ijë'ë. 19 De'oye sehuojë'ë, më'ë ja'quëre cui'ne më ja'core. Cui'ne oijë'ë, më quëno maca pa'iquëre më'ëja'a co'ye oiyeje pa'ye.”

20 Posëpi ite capi:

“Si'aye iye tsihua'ë pa'inëpi de'oye yo'osiquë a'ë. ¿Jaje pa'ito iquepi caraquë'ni, yë'ëre?”

21 Caquëna, Jesupi sehuopi, ite:

“Më'ëpi de'oquërepa pasi'i cani sani më'ë payere isiquë curiquë nequë cui'ne peocohua'ini coa isijë'ë. Ja macata'a më'ë ma'tëmöre jaiye co'amaña paye pa'iji. Ja jeteyo'je dani tuijë'ë, yë'ëre.”

22 Jaje caquëna, iyere posë asani ai oi saji'i, jaiye co'amaña paquë sëte.

23 Ja maca Jesupi i ye'yacohua'ire capi:

“Nuñerepa cayë, mësarute. Ai jëaji, ma'tëmo jaiye co'amaña pacohua'ipi cacaye. 24 Cayë, tijupë mësarute. Camellore miu ñaca cojeja'a sa etojaiñe peoji. Jaje pa'ita'are ai jerepa jëaji, jaiye co'amaña pacohua'ipi ma'tëmo cacaye.”

25 Jare i ye'yacohua'ipi asani ai cuasajë iohua'ija'a sa'ñe sei'ë: “¿Jaje pa'ito nepi huasosicohua'i pa'iyë pa'iquë'ni, cajë?”

²⁶ Jesupi ñani capi, jaohua'ire:

“Paire cato caca ti'añe peoji. Jaje pa'iquëta'are Maija'quëre cato neñe pa'iji, si'aye.”

²⁷ Ja maca Pedropi capi, ite:

“Ëjaë, yëquë si'aye yëquë co'amaña pase'e jeoni më'ëre tuë'ë. ¿Jaje yo'osicohua'i iquere yëquë paja'cohua'i a'ni?”

²⁸ Cajëna, Jesupi sehuopi, jaohua'ire:

“Nuñerepa cayë, mësarute. Ja mu'se si'aye huajëye de'osi maca Pai Mamaquëpi i ñu'i saihuëna Ëjaërepa ja'rusi maca, mësarü yë'ëre tuisicohua'ije ja'ruja'cohua'i a'ë, doce ñu'i saihuëana, doce tsëcapëa Israel pai yo'ose'e ña de'huaja'cohua'ipi. ²⁹ Huë'e panita'a a'yëre, a'yore, panita'a ja'quëre, panita'a ja'core, panita'a nëjore, panita'a mamajëre, panita'a yejare yë'ë do'ire jeosicohua'i cato cien pa'ye jerepa paja'cohua'i a'ë, cui'ne ti pani huesëyere paja'cohua'i a'ë. ³⁰ Jaje pa'iquëta'are jai pai yure du'ru pa'icohua'ipi tëjiohua'irepa pa'ija'cohua'i a'ë, cui'ne yure jeteyo'jerepa pa'isicohua'ipi du'ru acohua'i pa'ija'cohua'i a'ë.

20

Co'amaña Necohua'i Yo'oyeje Pa'ye Quëase'e

¹ Ma'tëmo pa'i te'te cato jai tsio paquëpi nea hue'ñarepa co'amaña necaicohua'ire co'esi'i, cuiya'i tëaja'cohua'ire caquë saise'eje pa'ye a'ë.

² Co'amaña necaicohua'ire ti'ani te'e mu'se yo'o do'ire te'e ëja ja'hua saisi'i, capi. Jaje quëani ne de'huani jëjo saopi, i tsio necaija'cohua'ire.

³ Nea hue'ña nueve pa'i maca etani saji'i. Sai

ñaquëna, nema'cohua'ipi jai paì què'rore coa paè'è. ⁴ Pa'ijëna, capi, jaohua'ire: 'Mësaruje sani yè'è tse tèacaijè'è, saisi'i, iti saïne pa'iyeye' caëna. Ja maca saè'è, tèaja'cohua'ipi. ⁵ Mu'se jopo pa'i maca tsio aquë etani saji'i. Saisiquëpi tres pa'i maca sani copi, jare cui'ne paire co'lequë. ⁶ Saisiquëpi cui'ne neato cinco pa'i maca, sani copi. Sani tì'api, paì coa pa'i hue'ñare yo'oma'pè coa nēcacohua'ire. Nani capi: '¿Iquere yo'ojè si'a mu'se coa pa'iyeni?' ⁷ Caquëna, iohua'ipi cahuë, ite: 'Yëquëre yecohua'ijë co'amaña nejè'è cajë cuañese'e peocohua'i a'è.' Cajëna, iohua'ire capi: 'Jaje pa'ito sani mësaruje yè'è co'amañare necaijè'è.' ⁸ Nami de'osi maca iti tsio aquëpi co'amaña necaicohua'ire ñacaiquëre soini capi: 'Co'amaña nesi do'ire saijè'è. Jeteyo'je cacasicohua'ini saijè'è du'ru saini jeteyo'je du'ru cacasicohua'ire saijè'è.' ⁹ Caëna, co'amaña nesicohua'ire soiquëna, neato cinco pa'i maca cacasicohua'ipi daè'è. Datena, te'e mu'se yo'osi do'i ja'ye saipi. ¹⁰ Ja jeteyo'je du'ru cacasicohua'ire soiquëna, cuasahuë, jerepa curiquë neja'cohua'i a'è, cajë. Jaje cuasasicohua'ita'are paì ñapere te'e mu'se yo'ose'e ja'ye saipi. ¹¹ Jaje sai cuañoni sañope ca huëohuë, iti co'amaña paquëni, ¹² ñeje cajë: 'Icohua'i jeteyo'je cacasicohua'i cato coa te'e hora nehuë. Jaje nesicohua'ita'are yëquë si'a mu'se co'amaña nejë, ësë uquëna, quëcojë nesicohua'ire saïne ja'ye saihuë, mè'è.' ¹³ Jaje cajëna, iti tsio aquëpi sehuopi, jaohua'i aquëre ñeje: 'Cajei, co'aye yo'oma'è pa'iyë, mè'ère. ¿Mè'èje paipi te'e mu'se ne do'ire, saijè'è caquë yè'è ja're conì, ne de'huasiquëta'a?' ¹⁴ Jaje

pa'ito iye mē'è ne do'i ìni saijē'è. Yē'èpi yēè mē'ère isiyē ja'ye iquēreje isiyē, jeteyo'je cacasiquēreje. ¹⁵ ¿Mē'èpi cuasani yē'è curiquēre, yē'è yēyeje pa'ye yo'oye peoji, cuasaquē? ¿Panita'a coa jaiye pasi'i cuasaquēna, pēti ēaye mē'ère nēiquē yē'èpi paire oiquēpi yo'oquēna?' ¹⁶ Jaje pa'ina, jeteyo'je pa'isicohua'ipi du'ru acohua'i pa'ija'cohua'i a'è. Cui'ne du'ru acohua'ipi jeteyo'je pa'ija'cohua'i a'è. Jaje pa'ina, jai pai soisicohua'i pa'iyē. Pa'ijēta'are, sahuani jo'ya nesicohua'ipi a'ri ja'i pai pa'iyē."

Jesús I Ju'i Ja'ñere Quēaye
(Mr 10.32-34; Lc 18.31-34)

¹⁷ Jesús Jerusalén ma'are pa'i i doce ye'yacohua'ire jōhua'ise'ere t̄iro sani capi:

¹⁸ “Mēsarupi ñañē, mai Jerusalénna mēi huēoye, Pai Mamaquēre Maija'quē huē'e ñacaicohua'i ējaohua'ina cui'ne cuañese'e ye'yacohua'ina isija'tona, isisi maca jaohua'ipi huani jeoja'quē api cajē, ¹⁹ t̄i paina isija'cohua'i a'è. Isirena, jaohua'ipi ite cue'cuejē tē'cajē yo'oni, soquē sarahuana quejajē cajē. Jaje yo'osicohua'ita'are toaso mu'seña pa'i maca huēija'quē api.”

Jacobo Cui'ne Juan Pēca Ja'co Sēse'e
(Mr 10.35-45)

²⁰ Jesús quē'rona Jacobo cui'ne Juan pēca ja'copi Zebedeo mamajē ja're con̄i do're ja'ruo, Jesús ña huē'ñana necai ja'ñere sesi'i caco. ²¹ Ja maca ipi seji'i, iote:

“¿Iquere yēco'ni, mē'è?”

Caquēna, sehuo, ñeje: “Yē'è caya mamajēre mē'è pa'i tē'tena ējaohua'ire neni mē'è ēja tē'tena yequēre cui'ne ari tē'tena ñocaijē'è.”

22 Cacona, Jesupi sehuopi:

“Cuasaye peoye huesërepa señë, mësarü. ¿Mësarü de'hue tëtö sani tì'añe, yë'ë sëje çono tëtö sai ja'ñeje pa'ye, cui'ne do cuaño tì'añe yë'ë do cuaño ja'ñeje pa'ye?”

Jaohua'ipi cahuë:

“Tì'añë.”

23 Cajëna, ìpi capi, jaohua'ire:

“Nuñerepa cayë, jaje pa'ijë'ë. Mësarü tëtö sai ja'cohua'i a'ë, iye sëje çonoja'a. Cui'ne yë'ë do cuañose'eje do cuañoja'cohua'i a'ë. Jaje pa'iquëta'are ëja te'te cui'ne ari te'tena ja'ruye cato yë'ëpi ìsiye peoji. Yë'ë ja'quëpi ì ne de'huacaisicohua'ina ìsija'quë api.”

24 Jaje caquëna, diez ì ye'yacohua'ipi iyere asani sañope pëti huëohuë, caya hua'ire. 25 Jaje sañope yo'oye pa'ina, Jesupi soini capi, jaohua'ire:

“Mësarü, tsoe ta'ñe asayë. Iye yeja paì ëjaohua'i cato si'a co'amaña meñe payë, cui'ne ìohua'i huë'ehuë maca acohua'ipi meñe ëjaohua'ire payë, ìohua'ire. 26 Jaje pa'ye peosipi, mësarute cato. Ai jerepa pa'i pasi'i caquëpi yecohua'ire necaiquë pa'iyë pa'iji. 27 Cui'ne mësarü aquëpi du'ru aquë pasi'i caquë pani yecohua'ini necaiquëpi jo'yaë pa'iyë pa'iji. 28 Paì Mamaquëje pa'ìohua'i pa'iyë pa'iji. Jaë je'quë daima'ë paji'i, yecohua'ipi necaijajë caquë. Coa ai jerepa necasi'i caquë daji'i, ì pa'iyë do'ipi jai paì de'oye pa'i ja'ñe necasi'i caquë.”

*Jesupi Cayaohua'ire Ñama'cohua'ire Jujuse'e
(Mr 10.46-52; Lc 18.35-43)*

29 Jericó daripēpi etani saijēna, jai pai Jesure tuē'è. 30 Saijēna, jarote cayaohua'i ñama'cohua'ipi paē'è, ma'a yē'quē macare. Pa'icohua'ipi Jesupi tētosaiji asani cuihuē:

“Ējaē, David Mamaquē, yēquē mañare teaye ñani cōcaijē'è.”

31 Cajēna, paipi cuima'pē pa'ijē, cahuē. Jaje catoje ai jerepa cuihuē:

“Ējaē, David Mamaquē yēquē mañare teaye ñani cōcaijē'è.”

32 Ja maca Jesús nēcajani ñama'cohua'ire soini seji'i, jaohua'ire:

“¿Iquere necaijaquē cajē yēye'ni, yē'ère?”

33 Caquēna, jaohua'ipi sehuohuē:

“Ējaē, yēquē ñañere yēyē.”

34 Cajēna, Jesupi teaye pa'iohua'ire ñani oi patopi, ñaco çana. Jaje patoquēna, iti macapi tsoe ñacohua'i paē'è. Pa'ijē Jesure tuē'è.

21

Jesupi Jerusalén Cacase'e

(Mr 11.1-11; Lc 19.28-40; Jn 12.12-19)

1 Jerusalén ja'ye macare pa'ijē ti'ahuē, Betfagé daripēna, Olivos ai çutihuē quēno maca pa'icona. Jaropi Jesús cayahua'ire i ye'yacohua'ire jējo saopi. 2 Jējo saokuē capi, jaohua'ire:

“Saijē'è, je'ñerepa pa'i daripēna. Jarona ti'aja'cohua'i a'è, burra sēa nēosicopi. Burrito ja're çoni nēiona, ñani joyeni dacaijē'è. 3 Jaje sajēna, yecohua'ipi ¿me neja'quēni, saye? Cato cajē'è: ‘Ējaēpi cusil'i' caēna, yo'oyē. Esa co'yoja'quē api, cuni tējini.”

4 Iye cato yo'ose'e paji'i tsoe aquë Maija'quëre quëacaiquë toyaquë caquë pa'ise'epi tì'aquëna ñeje toyase'epi:

5 Sión daripëre cajë'ë:

“Ñajë'ë. Më'ë ëjaëre papi më'ëna daiji,
Jerepa pa'i a'ë cuasama'quëpi burroni ñu'i
Co'amaña hue'eco burra mamaquëni ñu'i.”

6 Ja maca i ye'yacohua'ipi sani Jesús cuañese'eje yo'ohuë. 7 Burrare cui'ne io mamaquëre dani cañapi iohua'i jetena jajehuë. Jajerena, ja maca Jesupi mëni ja'rupi. 8 Ja maca jai pai pa'iye sëte cañapi ma'ana jajehuë. Yecohua'ipi soquë capëare tëtëjë ma'ana oehuë, sihuajë. 9 Ja maca du'ru sai pai cui'ne jeteyo'je dai paipi cui huëohuë:

“iDe'oquëre pani, pai ëjaë David mamaquë!
jËjaërepa mami hue'equëpi daiji, de'oquëpi!
iDe'oquëre papi, Maija'quë!”

10 Jesús Jerusalén cacasi maca si'a pai iti daripë pa'icohua'i ai cuasajë yecohua'ire se'ë:

“¿Iquei'ni, iquë?”

11 Cajëna, paipi cahuë:

“Iquë cato Maija'quëre quëacaiquë api Jesupi,
Nazaret Galilea aquë api.”

Jesupi Maija'quë Huë'ere Tsoa Tose'e
(Mr 11.15-19; Lc 19.45-48; Jn 2.13-22)

12 Ja jeteyo'je Jesús cacapi, Maija'quëre huë'ena. Cacani si'aohua'ire huerojë cui'ne isijë yo'ocohua'ire hue'sena eto saopi, jaro pa'isicohua'ire mesaña pö'ne taño saopi, curiquë paire cambiase'e cui'ne su'tere isicohua'i ñu'i saije pö'ne taño saopi. 13 Jaje yo'oquë capi, jaohua'ire:

“Toyase'e caji, ñeje: ‘Yë'ë huë'e cato Maija'quëre se huë'e hue'yosicoa.’ Jaje pa'iquëta'are mësaruru cato co'amaña ñaohua'i tu'aro neni yo'oyë.”

14 Maija'quëre se huë'ena ñama'cohua'i cui'ne do'pëcohua'i daë'ë. Jesús quë'rona daijëna, ipi jujupi. 15 Jaje yo'oquëna, Maija'quë huë'e ñacaicohua'i ëjaohua'ipi cui'ne cuãñese'e ye'yacohua'ipi iye pai yo'o tã'a ma'ñere yo'oquëna, ñahuë. Cui'ne tsipi Maija'quë huë'epi ai ñeje cuijë cajëna, asahuë. ¡De'oquëre papi David mamaquë pai Ëjaë! Jaje cajëna, asani pëijë, 16 Jesure cahuë:

“¿Asaquë, më'ë jaohua'i më'ëre cuijë caye?”

Cajëna, Jesupi sehuopi:

“Jëjë'ë, asayë. ¿Mësaruru ñama'cohua'i a'ni, toyase'e ñeje caye?”

Më'ëpi a'ricohua'i mañare cui'ne oje tsu'sucohua'ire nehuë,
Maija'quëre de'oyerepa jëjëja'cohua'ëre.”

17 Jaje cani saji'i, yequë a'ri daripë Betaniana. Jaronu ñami pëapi.

Quëima' Soquë Yëre Jesús Pëi Case'e
(Mr 11.12-14, 20-26)

18 Nea hue'ña Jesús pai daripëpi co'iquëna, ai ëaye nëji'i. 19 Nëina, ma'a yë'quë maca nëca yëre ja'ye maca tsiojani ñaquëna, ti peoyë paji'i. Quëima' ñë, coa ja'ose'e paji'i. Ja maca Jesupi capi, soquë yëre:

“¡Yureta'a ti quëima'o pa'ijë'ë cuãñëñë, më'ëre!”

Jaje i ca macapi cuëne huesësico paco'ë. 20 Iyere ñani i ye'yacohua'ipi ai cuasajë Jesure se'i'ë:

“¿Me yo'oquë soquë yë esarepa cuëne huesëco'ni?”

21 Cajëna, Jesupi sehuopi, jaohua'ire:

“Nuñerepa cayë. mësarute. Mësarupi neñe pa'iji cuasacohua'i pani jëa coeye peoni yë'ë soquë yë caëna, yo'ose'eje yo'oye pa'iji. Iye cutihuëre caco-hua'i pani cayë: ‘Iye macapi sani jai tsiayana sa du'ijë'ë.’ Jaje ca maca tsoe yo'ose'e pa'iye pa'iji. 22 Cuasare pajë secohua'i pani si'aye mësaruse'e tija'cohua'i a'ë.”

Jesús Cuañeñerepa Pa'iye
(Mr 11.27-33; Lc 20.1-8)

23 Ja maca Jesús Maija'quë huë'ena pa'i ye'yapi. Jarotë ja yë'ta'a ye'yaquëna, Maija'quë huë'e ñacaicohua'i ëjaohua'i cui'ne judío pai aiohua'i tsio dani ite se'ië:

“¿Ique cuañeñepi iye co'amaña yo'oquë'ni? ¿Nepi më'ëre iye cuañe tutu paquëre nere'ni?”

24 Cajëna, Jesupi sehuopi, jaohua'ire:

“Yë'ëje cui'ne mësaruteje se'i'i. Iye sese'ere sehuorena, yë'ëje quëasi'i iye co'amaña yo'o tutu aye. 25 ‘¿Ne cuañesiquëpi paquë'ni, Juan oco doquë, Maija'quë panita'a paipi cuañesiquë paquë?’ ”

Caëna, ja maca sa'ñe ca huëohuë, johua'ija'a ñeje:

“Maija'quë jëjo daosiquë paji'i, cato ipi sehuoja'quë api, maire: ‘¿Jaje pa'iquëta'are me yo'ojë mësaruru asama'pë pate'ni?’ 26 Cui'ne ‘maipi pai cuañesiquë paji'i' canije ca'rayë, paire. Juanre cato Maija'quë cocare quëaquë paji'i cuasayë, paije.”

27 Jaje pa'ina, cahuë, Jesure:

“Huesëyë, yëquë.”

Cajëna, ije capi:

“Yē'ēje quēaye pañē, iye co'amaña yo'o tutu cuañequēre.”

Caya Mamajē Yo'oye Ayere Quēaye

²⁸ Jesupi capi, jaohua'ire:

“¿Me cuasaye'ni, mēsarū iyere asani? Paipi caya mamajēre paquēpi capi, jaohua'i aquēni: ‘Tsi-hua'ē, yure sani yē'ē co'amañare necaijē'ē, cuiya'i tēayere.’ ²⁹ Mamaquēpi sehuopi: ‘Pañē.’ Jaje casiquēta'a tiñe cuasa ñajani sani co'amaña nepi. ³⁰ Ja jeteyo'je sani yequēre capi, cui'ne caquēna, ipi sehuopi: ‘Jaē, ja'quē sasi'i.’ Casiquēta'a saiye papi. ³¹ ‘¿Jaje pa'ito jequēpi pēca ja'quē yēse'e necaquē'ni, jaohua'i aquē?’ ”

Caquēna, jaohua'ipi cahuē:

“Du'ru aquē.”

Ja maca Jesupi capi, jaohua'ire:

“Nuñerepa cayē, mēsarute. Pa'i do'i curi secohua'i, cui'ne emēohua'ire yo'orojaicohua'ipi, ma'tēmo du'ru cacaja'cohua'i a'ē, mēsarū ja cacama'pēna. ³² Juan oco doquēpi mēsarute quēapi. Iti pa'iyere quēaquēta'are mēsarupi asama'pē paē'ē. Jaje pa'iquēta'are pa'i do'i curiquē secohua'ipi cui'ne si'a emēohua'ire yo'ocohua'ipi asajē ponēhuē. Jaje si'aye ñajēta'a mēsarū ponēma'pē paē'ē.

Co'acohua'i Yo'oye Ayere Quēaye

(Mr 12.1-12; Lc 20.9-19)

³³ Asajē'ē, yure iye quēayere. Jai tsio paquēpi tapi, pisi cuiya'ire. Tani tsioja'a tēhuo tē'ijajil'i cui'ne cuiya'i suja'coreje nepi, cui'ne jai emē huē'ejē nepi, iopi tuijē si'a tsio ñaja'core yahue imacohua'ire. Ja jeteyo'je co'amaña necohua'ire

co'eni necaijē'ë cani so'ona saji'i. ³⁴ Saisiquēpi tēa mu'seña tī'asi maca jējo daopi, i jo'yare. Sani ite co'amaña necaicohua'ina sejēna, jaohua'ipi ite cajē nēocaise'ere isijajē caquē. ³⁵ Jaje caquē jējo saosiquēta'are co'amaña necohua'ipi i jo'ya mañare tseani tē'cahuē, te'ire. Yequēni coa huani jeohuē. Cui'ne yequēni quēna pēapi jēa huēohuē. ³⁶ Jaje yo'oruje iti tse aquēpi tijupē du'ru jējo daose'e seña maca jai paire jējo daopi, i jo'yare. Jaje jējo daoruje co'amaña necohua'ipi cui'ne jaohua'ireje yo'ohuē.

³⁷ Ai tējiyerepa jējo daopi, i mamaquēre pani, 'oijē dahuēre ñaja'cohua'i a'ë, cuasaquē.' ³⁸ Jaje jējo daosi maca i mamaquēni ñani, co'amaña necohua'ipi iohua'ija'a sa'ñe cahuē: 'Iquē api, iti co'amaña tse aquē de'oja'quē. Jaje pa'ito huani jeoñu'u, maipi iye yeja tse acohua'i pa'ija'cohua'i.' ³⁹ Jaje cani tseani tsiopi hue'sena etoni sani huani jeohuē."

⁴⁰ Ca tējini Jesús seji'i:

"Iti tsio aquēpi daisiquē pani, ¿me neja'quē a'ni, co'amaña necohua'ire?"

⁴¹ Caquēna, jaohua'ipi cahuē, ite:

"Huani jeoja'quē api, ti oiye peoye co'acohua'ire. Yo'oni yecohua'ini co'eni tsio co'amaña neja'cohua'ire jeosipi. Jeona, quēi maca tī'aēna, tēani ite isija'cohua'i a'ë, ite cajē necaise'ere."

⁴² Ja maca Jesupi capi, jaohua'ire:

"¿Ti ñama'cohua'i a'ni, toyase'e, mēsaru? Caji ñeje:

Necohua'ipi yo'o jujani jeosi quēna pēpi,
Yure cato du'ru huēocorepa pōnēo.

Iye cato ëjaëpi jaje neina, merepa jaje neini cajë ai cuasajë ñañe pa'iji.

⁴³ Jaje pa'ina, mësarute cayë. Diusu pa'i te'te pasicohua'ire mësarute sioja'quë api. Tsioni yecohua'ina isija'quë api, i pa'i te'tena iti ca tëani isicohua'ina. ⁴⁴ Quëna pë cato, yecohua'ipi io ëmëje'ena tomecohua'ipi jë'yecoa. Cui'ne quëna pëpi yecohua'i ëmëje'ena tomecopani peo sëpëare neñe pa'iji.”

⁴⁵ Jaje caquëna, Maija'quë huë'e ñacai ëjaohua'i cui'ne fariseohua'ipi maini caji cuasajë Jesús caye asahuë. ⁴⁶ Ja maca tseañe yëjëta'a paini ca'rajë pahüë, jai pai Jesure Maija'quëre quëacaiquë api cuasacohua'i pa'ijëna, ñani.

22

Huejaye Fiesta

¹ Jesús tijupë ca huëo copì, pai ñañe ayeja'a iñoquë ñeje:

² “Ma'tëmo cato pai ëjaëpi mamaquëre huejaquëna, sihuaquë paire tsi'soni yo'ose'eje pa'ye a'ë. ³ Jaje yo'oquë jëjo saopi, i jo'yare, huëosicohua'ire quërëjaijë'ë, caquë. Jaje pa'iquëta'are huëosicohua'ipi daiye coehuë.

⁴ Tijupë i jo'yare jëjo saquë capi: ‘Quëajë'ë, soisicohua'ire. Tsoe si'aye ai ja'ñe de'hua saohüë. Huequëreje hui'yape quë'iohua'ini huani ne de'huahuë, huejaye ñaja'cohua'i daijajë caquë.’

⁵ Caquëna, asani i case'e quëajëna, huëosicohua'i asacaima'pë pa'ë. Yequëpi tsiona saji'i. Yequë co'amaña isi sapi. ⁶ Cui'ne yecohua'ipi ja ëjaë jo'yare tseani co'aye yo'ojë huani jeahuë. ⁷ Ja

maca pa*i* ëjaë pëi *i* soldado pa*ire* jëjo saopi, huaisicohua'ire. Huani jëani *iti* daripëje ëo jëoja'cohua'ire. ⁸ Ja jeteyo'je capi, *i* jo'yare. 'Hueja *ao* ne de'huase'epi paji'i. Jaje pa'iquëta'are soisicohua'i daiye pahuë. Ja soisicohua'i cato do'i peocohua'i paë'ë. ⁹ Jaje pa'i do'ire jai ma'añana sani huëojë'ë. Coa si'aohua'ire ma'a pa'icohua'ire dajë'ë, hueja *ao* aija'cohua'ire.' ¹⁰ Caëna, pa*i* ëjaë jo'yapi etani sani ma'aja'a cu'ijë co'acohua'ire cui'ne de'ocohua'ire si'sohuë, huë'e timë huesëyerepa.

¹¹ Ja maca ëjaë cacani soisicohua'ire ñapi. Ñaquëna, te'i hueja caña suñama'quëpi ñuji'i. ¹² Ñani capi, *ite*: '¿Cajei, me më'ë iño cacaë'ni, hueja caña suñama'quë?' Jaje caquëna, ipi ti sehuoma'ë paji'i. ¹³ Cama'ëna, ja maca pa*i* ëjaëpi mesa ñu'icohua'ire necaijë pa'icohua'ire capi: 'Jaëte tseani nëcañoa cui'ne jëña sëani jëcojë'ë, nea hue'ña hue'sena. Jaropi oi cui'ne cuji qui'cojaquë.' ¹⁴ Jaje pa'ina, jai pa*i* pa'iyë, soisicohua'i. Jaje pa'iquëta'are a'ri maña pa'iyë, sahuani jo'ya nesicohua'i."

*Pa*i* Do'i Saiñe Ayere Case'e*
(Mr 12.13-17; Lc 20.20-26)

¹⁵ Ja maca fariseohua'ipi sani sa'ñe coca cajë te'le cuasahuë. Jaje cajëna, tayo sehuouna co'aye capi cajë ne ja'ñere. ¹⁶ Jaje cani jëjo saohuë, iohua'i acohua'ire Herodes tsëcapë acohua'ina con*i* te'le Jesure caja'cohua'ire ñeje:

"Ye'yaquë, asayë, yëquë më'ë nuñerepa caquë pa'iyë, cui'ne nuñerepa Maija'quë ma'are ye'yaquëpi pa*i* cayere asacaima'quëpi cui'ne pa*i* pa'iyë ëmëjese'le ñaquë cama'quë pa'iyë. ¹⁷ ¿Ja*j*e

pa'ipi me mē'è caquē'ni? '¿De'oquē pa'i do'ire si'a pa'i ējaē Césarna curi saīñe pa'nita'a pañe?' ”

¹⁸ Jaje cajēna, Jesús tsoe asapi, iohua'i co'aye cuasajē señe. Jaje pa'ina, capi, jaohua'ire:

“Coa cacohua'i, ¿Me yo'ojē yē'ère cosojē neñu'u cajē caye'ni? ¹⁹ Iñojē'è, pa'i do'i saī tē'quire.”

Caquēna, te'e tē'qui romano curi tē'quire dahuē.

²⁰ Darena, Jesús ñani jaohua'ire seji'i:

“¿Ne tsiare hue'eco'ni, iye tē'qui ico cui'ne ne mamire hue'eco'ni?”

²¹ Caquēna, iohua'ipi sehuohuē:

“Si'aohua'i ējaērepa mamipi pa'iji.”

Cajēna, Jesupi capi, jaohua'ire:

“Isijē'è, pa'i ējaē tseco pa'ito jare iti tse aquēna. Cui'ne Maija'quē tse pa'ito jare Maija'quēna isijē'è.”

²² Caquēna, iyere asani ai cuasahuē. Jaje yo'oni ite jeoni saē'è.

*Ju'isicohua'i Huēiye Pa'iquē Cajē Señe
(Mr 12.18-27; Lc 20.27-40)*

²³ Jare ja mu'se saduceohua'i Jesure sani ñañu'u cajē saē'è. Saduceo hua'i cato ju'isicohua'i huēiye peoji, cacohua'i a'è. Jaje pa'iohua'ipi iyere cahuē, ite:

²⁴ “Ye'yaquē, Moisés capi, huejasiquēpi mamajēre peoquē ju'isiquē pa'ito yo'jeipi huejaye pa'iji, hua'jeore, maja'yē ju'isi do'ire mamajēre pacaija'quēpi. ²⁵ Yēquē acohua'ipi siete yo'je tsi te'e tsēcapēre paē'è. Pa'icohua'ipi du'ru maja'yēpi huejani juji'i, mamajēre peoquē. Ju'i yo'jeina jeocaji'i, nējore. ²⁶ Jaēje mamajēre peoquē juji'i. Juquēna, toasoñe aquē huejapi. Huejani jare

jaje peoquë juji'i. Jajese'e si'a tsëcapë siete juju sahuë. ²⁷ Ai jeteyo'jerepa nomio juco'ë, si'aohua'i jutena. ²⁸ Jaje pa'ito ju'isicohua'i huëi maca ¿ne nëjo pa'ija'coa'ni, jaje si'aohua'i te'oni huejasico?"

²⁹ Jesupi sehuopi, jaohua'ire: "Mësarupi tayo cuasayë, toyapë ñama'cohua'i sëte cui'ne Maija'quë tutu ñama'cohua'i sëte. ³⁰ Jui'sicohua'ipi huëisicohua'i huejama'pë pa'ija'cohua'i a'ë. Cui'ne mamajë nomiohua'ire huejoma'pë pa'ija'cohua'i a'ë. Ma'tëmo acohua'i huiñaohua'i'je pa'iohua'i pa'ija'cohua'i a'ë. ³¹ Jaje pa'ito mësaruru ju'isicohua'i huëiye aye Maija'quë case'ere toyase'e ñama'cohua'i a'ë. Toyase'e ñeje caji: ³² 'Yë'ë cato Abraham, Isaac, cui'ne Jacobo Diusu a'ë.' Diusu cato ju'isicohua'i Diusu peoji. Jaë cato huajëcohua'i Diusu api." ³³ Jaje caquëna, iyere pa'i asani ai cuasahuë, me ja jerepa ye'yaquë'ni, cuasajë.

Ai Jerepa Pa'ye Cuañese'e
(Mr 12.28-34)

³⁴ Jesupi saduceo paire ti sehuoye peoyerepa ca huesopi, asani fariseo paipi tsi'sihuë, coca cañu'u cajë. Ja maca dani ³⁵ Fariseo pa'i aquëpi cuañese'e ye'yaquëpi neñasi'i caquë ite seji'i:

³⁶ "Ye'yaquë, ¿Jeco a'ni, cuañese'e si'aye seña maca pa'io paire ye'ya ja'ñe?"

³⁷ Seina, Jesupi capi:

"Oijë'ë, më Èjaë Diusure, si'a më joyopi, si'a më pa'iyepi cui'ne si'a më'ë cuasayepi. ³⁸ Iye a'ë, si'aye seña maca jerepa pa'ye cui'ne du'ru macarepa cuañese'e. ³⁹ Yecoje jare cui'ne pa'io. Jaopi caji, ñeje: 'Oijë'ë, më quëno maca

aquère mē'ēja'a co'ye cuasaquē oiyeje pa'ye.
 40 Iye cayayena si'aye Moisés cuañese'e cui'ne
 Maija'quère quēacaicohua'i ye'yase'e meñe quēco
 paji.”

¿Ne Mamaquē A'ni, Cristo?

(Mr 12.35-37; Lc 20.41-44)

41 Ja yē'ta'a fariseohua'i tsi'sisicohua'i pa'ijēna,
 42 Jesús seji'i, jaohua'ire:

“¿Me cuasaye'ni, mēsaru Cristore? ¿Ne mamaquē
 a'ni?” Caquēna, iohua'ipi sehuohuē: “David ma-
 maquē api, jaē cato.”

43 Ja maca Jesupi capi, jaohua'ire: “¿Jaje
 pa'iquēta'are David Maija'quē joyopi quēaquēna,
 Ējaē hue'you'ni, ite? Jaje pa'ina, Davidpi capi:

44 Ējaēpi capi, yē'ē Ējaēre:

‘Ja'rujē'ē, yē'ē ěja te'tena,
 Mē'ēre sañope yo'ocohua'ire mē'ē quēo
 huē'ehuēna tē'ya me macaja'a.’

45 ¿Me jaje pa'ito Cristo David mamaquē
 pa'iquē'ni, Davidpi Ējaē ite hue'yoto?”

46 Ja maca te'ije ti te'e yē'opoje caye papi. Cui'ne
 jare ja mu'sepi cuañese'e ye'yacohua'ije jaiye señe
 jeohuē, ca'rajē.

23

*Fariseohua'ire Cui'ne Cuañese'e Ye'yacohua'ire
 Sañope Case're*

(Mr 12.38-40; Lc 11.37-54; 20.45-47)

1 Ja maca Jesupi capi, paire cui'ne i
 ye'yacohua'ire:

2 “Cuañese'e ye'yacohua'i cui'ne fariseo pai cato
 Moisésje pa'iohua'i a'ē. 3 Jaje pa'ina, mēsaru si'aye

jaohua'i caye sehuocaiye pa'iji. Jaje pa'iquëta'are iohua'i yo'oyere ye'yema'pë pa'ijë'ë. Jaohua'i cato ñeje yo'oye pa'iji casicohua'ipi iohua'i case'ere yo'oma'pë ai yequere yo'ocohua'i a'ë. ⁴ Jaohua'i cato hue'ocaiyë, dëquëyere pare. Quëco ëa ma'ñere pare jare paipi hue'ejajë cajë yo'oyë. Jaje yo'ojëta'a iohua'i cato moño maca pu'peyeque coecohua'i a'ë. ⁵ Si'aye iohua'i yo'oye cato paipi ñajajë cajë yo'oye a'ë. Jaje pa'ina, tsia tiñare pana cui'ne tata tuna caña ca'tina Maija'quë coca ayepi toyase'ere sëoni ju'ijë cu'iyë. Cui'ne ju'i ca niamoaja'a de'oyerepa tosa caña nëojë huatose'ere ju'iyë, yequë pai ju'iyë seña maca de'oyere. ⁶ De'o hue'ñana ao a'ñere yëcuhua'i a'ë. Cui'ne sihua cuañocohua'i ñu'i saihuëna ja'ruye yëcuhua'i a'ë, pai ts'i si hue'ñana. ⁷ Cui'ne paipi de'oyerepa ëjaohua'i a'ë cajë ca'rajë pëpayere yëcuhua'i a'ë.

⁸ Jaje jaohua'i yo'ocohua'ita'are mësarü cato paipi ye'yacohua'i a'ë hue'yojajë cajë yo'oma'pë pa'ijë'ë. Jaje pa'ina, si'aohua'i mësarü cato te'e yo'je tsi a'ë. Cui'ne te'ere ye'yaquëre pacohua'i a'ë, Cristore. ⁹ Ja'quë hue'yoma'pë pa'ijë'ë, te'ireje iye yeja acohua'ire. Coa te'ire ma'tëmo pa'iquëse'ere ja'quëre payë, mësarü. ¹⁰ Paipi mësarute ëjaohua'i a'ë, cajajë cajë yo'oma'pë pa'ijë'ë, te'i mësarü ëjaë Cristo pa'ito me jaje yo'oye. ¹¹ Jaje pa'ina, mësarü aquëpi yecohua'ire necaiquëpi ai jerepa pa'i pa'iji. ¹² Ija'a co'ye jerepa pa'i a'ë, cuasaquë cato meñe casa cuañone pa'iji. Jaje pa'iquëta'are jerepa pa'i a'ë cuasama'quëni jerepa pa'ire neñe pa'iji.

¹³ ¡Teayerepa mësarü cuañese'e ye'yacohua'i

cui'ne fariseo paï! Coa cacohua'i. Teayerepa mësaru cuañese'e ye'yacohua'i cui'ne fariseo paï, coa cacohua'i. ¿Me yo'ojë ma'tëmo caca sa'ro tēhuoye'ni? yecohua'i pa'ijajë cajë. Jaje yo'ojë mësaruje cacama'pë yecohua'i cacañu'u cajë yo'ocohua'ireje ëseyë.

14 ¡Teayerepa, mësaru cuañese'e ye'yacohua'i cui'ne fariseo paï. Coa cacohua'i! ¿Me neñu'u, cajë hua'jeohua'i huë'ña siojë yo'oye'ni, mësaru? Jaje yo'ocohua'ipi paipi de'ocohua'i a'ë cuasajajë cajë tsoaye señë. Jaje yo'osi do'ire mësarute jerepa co'ayerepa sañe pa'iji.

15 ¡Teayerepa mësaru cuañese'e ye'yacohua'i cui'ne fariseo paï! ¡Coa cacohua'i! Mësaru cato cu'icohua'i a'ë, yeja cui'ne jai tsiaya paini mësaru sehuoyena ye'yañu'u cajë. Jaje yo'orojaijë neni iti sehuoquëni mësaru seña maca cayaye jerepa co'aquëre neñë, toana uja'quëre.

16 Teayerepa mësaru ñaco ca peocohua'ije pa'iohua'ipi yecohua'ire sacohua'i pa'iyë. Jaje pa'iohua'ipi cayë, 'Maija'quë huë'e do'ipi ca nëose'e cato neñe peoji. Maija'quë huë'e pa'i oropi ca nëose'epi neñe pa'iji.' 17 Huesëohua'ipi cui'ne ñaco ca peocohua'ije pa'iohua'ipi. ¿Mësaru ñato je a'ni, iti jerepa pa'ye, oro panita'a Maija'quë huë'epi orore Maija'quë tse necaiye a'ni, itirepa? 18 Yequeje mësaru cayë, 'Maija'quëre isi saihuë do'ipi nesi'i ca nëoñe peoji.' 19 ¡Huesëohua'i cui'ne ñaco ca peocohua'ije pa'iohua'i! ¡Ique a'ni, jerepa pa'ye, ëmëje'e tuiye panita'a iti saihuë, Maija'quë tse necai saihuë? 20 Jaje pa'ina, iti saihuë do'ipi ca nëoquë pani coa ïose'ere cama'ë pa'iji. Si'aye ïo

ëmëje'e tuiye conì caji. ²¹ Cui'ne Maija'quë huë'e do'ipi ca nêoquë panì jaro pa'iquëni Diusunì caye pa'iji. ²² Cui'ne ma'têmo do'ipi ca nêoquë panì Maija'quë ñu'i saihuëna caye pa'iji. Cui'ne ìoni caquë Maija'quë ìote ñu'iquëni caye pa'iji.

²³ ¡Teayerepa mësaru cuañese'e ye'ya pai cui'ne fariseo pai! ¡Coa cacohua'i! Maija'quëre mësaru isiyë, menta, anis cui'ne comino aïne sëne neñere, diez ayere te'ore huase'ere. Jaje yo'ojëta'a cuasaye pañë, ai jerepa do'i quë'yere, nuñerepa pa'iyere, paire oiyere, cui'ne Maija'quëre pa'iji cuasayere. Iyeje yo'ojë cui'ne ja yë'ta'a yequeje yo'oye pa'iji, jeoma'pë. ²⁴ Ñaco ca peocohua'ipi yecohua'ire sacohua'ipi pa'iyë, mësaru. Mi'are de'oye ñajë ima jeocohua'ita'a camellore nêocohua'i a'ë.

²⁵ ¡Teayerepa mësaru cuañese'e ye'yacohua'i cui'ne fariseo pai! ¡Coa cacohua'i! Ëmëje'ese'e ucu duruhuëa cui'ne quëna ne'ña tsoacohua'i a'ë. Sa'nahuë cato co'amaña yahue imañe cui'ne te'ohua'i jaiye co'amaña pañu'u caye timësicohua'i pa'iyë. ²⁶ ¡Fariseo, ñaco ca peoquë! Du'ru macarepa ucu duruhuëre cui'ne quëna de'huare tsoajë'ë. Sa'nahuë pa'iyere jeteyo'je yureta'a hue'se pa'ieje si'si peoye pasipi.

²⁷ Teayerepa mësaru cuañese'e ye'yacohua'i cui'ne fariseohua'i. Coa cacohua'i. Mësaru cato paire tasi darije pa'iohua'i a'ë, huë'ese'e poja'icore tsoase'eje pa'iohua'ipi. Jaje pa'iohua'ipi sa'nahuë cato ju'isi tara cui'ne si'aye si'si timë huesësicohua'i a'ë. ²⁸ Jaje pa'iohua'i a'ë, mësaru, pai ña hue'ñase'e de'ocohua'ipi. Sa'nahuë cato coa cosoyena cui'ne co'aye yo'oyena timësicohua'i a'ë.

29 ¡Teayerepa mësaru cuañese'e ye'yacohua'i cui'ne Fariseo paì! ¡Coa cacohua'i! Mësarupi de'oye necaicohua'i a'è, cuasajë tsoe Maija'quëre quëacaicohua'i jutena, tasi darire cui'ne de'o paipi ju'isicohua'ini johua'ire tasi darina quëna tupëa ëja de'huacohua'i a'è. 30 Jaje yo'ojë cayë: 'Maipi mai aipë pa'inë pa'icohua'i pani co huaiye para'huë, Maija'quëre quëacaicohua'ire.' 31 Jaje iyere yo'ojë tsoe mësaruja'a ñañë, Maija'quëre quëacaicohua'ire huasi tsëcapë acohua'i a'è cajë. 32 ¡Jaje pa'ito ja macaja'a yo'o tējijjē'ë, mësaru aipë yo'o huëojë pa'ise'e! 33 ¡Añaohua'i! ¡Aña tsëcapë! ¿Me jëaja'cohua'i a'ni, mësaru toa yeja uye? 34 Mësarupi yo'o saojajë iyere caquë jëjo daoja'quë a'è, yequë mu'seña pa'i ja'ñe quëacohua'ire, ta'ñe asacohua'ire, cui'ne cuañese'ere ye'yacohua'ire. Jaje pa'iquëta'are mësarupi yecohua'ire huani jëojë soquë sarahuana quëni huani jëojë yo'oja'cohua'i a'è. Jaohua'i acohua'ire cui'ne yecohua'ini tsi'si huë'ñana tseani të'caja'cohua'i a'è. Cui'ne si'a paì dari ñape co'erojajjē josa yo'oja'cohua'i a'è. 35 Jaje yo'ojëna, mësaruna si'a de'o paire huani jëosi do'i tōmeja'coa. Nuñerepa yo'oquë Abelre huani jëosi macapi Zacarias, Berequías mamaquëre huani jëosi macana, ëojë se saihuë cui'ne de'o huë'ña jopo sa'rona mësaru huani jëosiquëna tōmesipi. 36 Nuñerepa cayë. Si'aye iye do'i cato yure pa'i paipi sa'ñe tōmeja'coa.

*Jerusalén Paire Jesús Ñaquë Oiye
(Lc 13.34-35)*

³⁷ Jerusalén, Jerusalén, yequë mu'se pa'i ja'ñe quëacohua'ire cui'ne Maija'quë coca quëacohua'ire mē'ëni caquë Maija'quë jëjo daoquëna, huani jeohuë, mësaru. Yo'ojëta'are de'huerepa mē'ë mamajëre tsisosi'i caquë yo'ohuë, cura mamajëre io capëa huë'ehuëna de'huasi'i caco yo'oyeje. Yo'oquëna, coehuë. ³⁸ Ñajë'ë. Yure mësaru huë'e jeocosico pa'ico. ³⁹ Nuñerepa cayë. Yë'ëre mësaru ña coñe paja'cohua'i a'ë, 'mësarupi de'oquëre pa'ni ëjaë mamirepa hue'equë daiquë' ca maca tï'añe pato."

24

Maija'quë Huë'e Nejosico Pa'i Ja'ñe

(Mr 13.1-2; Lc 21.5-6)

¹ Jesupi Maija'quë huë'epi etani je'në saina, i ye'yacohua'ipi tsio dani ite Maija'quë se huë'e ayere ñajë ca huëohuë. ² Cajëna, Jesupi capi:

"¿Si'aye mësaru ñañe? De'oji, nuñerepa mësarute cayë. Si'aye ja mësaru ñañe nejose'e pa'ija'coa. Iye maca ti te'e quëna pëje jupë uñe paja'coa."

Ja Yë'ta'a Yeja Carajaima'ñë Iño Ja'ñe

(Mr 13.3-23; Lc 21.7-24; 17.22-24)

³ Ja maca Olivos cutihuëna saë'ë. Sani Jesús ja'runi ñu'ina, i ye'yacohua'ipi ite yahurepa cahü:

"Ina, yëquëre quëajë'ë. ¿Je yëhua jaje yo'ojacoa'ni? ¿Me iñoñe pa'ija'coa'ni, mē'ë daiye cui'ne yeja carajaiñe?" ⁴ Cajëna, Jesupi capi:

"De'hua ñajë pa'ijë'ë, mësarute yecohua'ipi coso huesojë. ⁵ Jai pai yë'ë mamipi cajë daija'cohua'i a'ë: 'Yë'ë a'ë, Cristo' cajë. Cajëna, jai pai iohua'ire

tuija'cohua'i a'è. ⁶ Si'a hue'ña sa'ñe huajo huaiyere mësaru asaja'cohua'i a'è. Asani quëquëma'pë pa'ijë'è. Jare jaje tëto saiye pa'iji. Pa'iquëta'a ja yë'ta'a tëjiye peoji. ⁷ Yequë yeja pa'icohua'ipi yequë yeja pa'icohua'ire se uihuaja'cohua'i a'è. Cui'ne yequë paipi yequë paini se uihuaja'cohua'i a'è. Cui'ne aiñeje peoquëna, ai ëa ju'ija'cohua'i a'è. Cui'ne yeja ñu'cueye pa'ija'coa, yequë hue'ña ñape. ⁸ Iye cato ja'a ai yo'o huëoyepi pa'ija'coa.

⁹ Cui'ne yë'è do'ire mësarute co'aye yo'ojë tseani yecohua'ina isijë cui'ne huani jeojë yo'ojë cui'ne si'a pai mësarute coeja'cohua'i a'è. ¹⁰ Ja mu'seña ai Maija'quëre cuasase'e nejo huesoja'cohua'i a'è. Jaje yo'ojë yecohua'ire coejë cajeohua'ijë pa'iohua'ita'a sañope yo'ocohua'i pa'ija'cohua'i a'è. ¹¹ Cui'ne jai pai coa cosocohua'ijë pa'ija'cohua'i a'è, Maija'quëre quëacaicohua'i a'è cacohua'ijë. Jaje yo'ojëna, jai pai cosoyere asaja'cohua'i a'è. ¹² Cui'ne jaje jaiye co'aye pa'ina, yo'ojë jai pai paire oiye jeoja'cohua'i a'è. ¹³ Jaje pa'iquëta'are iti quëcoquë nuiñe pa'isiquëpi jaëpi huasosiquë pasipi. ¹⁴ Cui'ne iye de'o cocajë si'a hue'ña yeja pa'icohua'ire quëase'e pa'ija'coa, jaohua'ijë asajajë cajë. Ja macata'a ti'aja'coa, carajaiñerepa. ¹⁵ Maija'quëre quëacaiquë Daniel toyapi, paire co'a de'huaquë cui'ne paire ne huesoquë yo'oye ayere. Jaje pa'ina, iquëpi si'si peo hue'ñana ti'asi maca ñani toya ja'o ñaquëpi asaye pa'iji, ti'api, caquë. ¹⁶ Ja maca Judea pa'icohua'ipi catiye pa'iji, ai cutina. ¹⁷ Huë'e ëmëje'e totore pa'iquë pani cajeye peoji, sa'nahuë co'amaña pa'iye isil'i caquë. ¹⁸ Cui'ne tsiore

pa'iquë pani col'ye peoji, caña imasi'i caquë.
 19 Teayerepa ja mu'seña nomiohua'i tsi etapëa
 pa'icohua'i cui'ne oje tsu'sucohua'ire pacohua'i
 maña ai yo'oja'cohua'i a'ë. 20 Jaje pa'ina, sejë'ë,
 Maija'quëre sësë tēcahuë catiye peoja'core,
 cui'ne huajë mu'seña catiye peoja'core. 21 Ja
 mu'seña cato jaiye ai yo'oye pasipi, ja'a yeja de'
 huasi maca ti peose'epi jeteyo'jeje peo ja'ñepi.
 22 Ja mu'seña Maija'quëpi tēama'quë pa'ito
 te'i macaje huaso cuañoñe peora'pi. Jaje
 pa'iquëta'are Maija'quëpi jo'ya nesicohua'
 ini oi tēaja'quë api.

23 Mësarute yecohua'ipi caja'cohua'i a'ë:
 'Ñajë'ë, iñore pa'iji, Cristo panita'a Ñajë'ë,
 jarote pa'iji.' Jaje catoje carepa ma'ñe
 cuasama'pë pa'ijë'ë. 24 Daija'cohua'i a'ë,
 yë'ë Cristo a'ë, cacohua'i coa cosocohua'
 ipi. Cui'ne Maija'quë coca quëacaicohua'
 i a'ë, cacohua'ipi. Jaohua'ipi cui'ne jaiye
 pai yo'o ma'ñe ne iñoja'cohua'i a'ë, coa
 cosoñu'u cajë. Jaje yo'ojëna, Maija'quërepa
 jo'ya nesicohua'ijë care payë cajë sehuoja'
 cohua'i a'ë, a'ji sehuocohua'i cato. 25 Jaje
 pa'ina, tsoe du'ru cahuë iye mësarute jaje
 yo'o ma'ñe caquë. 26 Jaje pa'ina, yecohua'
 ipi mësarute 'jeto cuene yejare pa'iji,
 ñajë'ë' cacohua'i pa'ito saima'pë panita'a
 yeque 'Ñajë'ë, iño tu'rihuëre pa'iji,' catoje
 asama'pë pa'ijë'ë. 27 Pai Mamaquë daiyerepa
 cato ësë mëi hue'ñapi cui'ne ësë sa du'i hue'
 ñana mujuë ye'hueyeje pa'yerepa pa'ija'
 coa. 28 Ju'isiquë capë pa'i hue'ñana
 jaron a pë'përi tsi'sija'cohua'i a'ë.

Pai Mamaquë Dani Coñe

(Mr 13.24-37; Lc 21.25-33; 17.26-30, 34-36)

29 Esa ai yo'o mu'seña tēto sai maca ēsē yayaja'quē api. Cui'ne ñañēje miama'ē pa'ija'quē api. Ma'ñocoje ma'tēmopi tomeja'cohua'i a'ē. Cui'ne ma'tēmo tutu pa'iyequē tsasija'coa. 30 Ja maca Pai Mamaquē tutu yo'oye ñaja'cohua'i a'ē, ma'tēmopi yo'oquēna. Cui'ne si'a pai dari yeja pa'icohua'i oija'cohua'i a'ē. Ja maca ñaja'cohua'i a'ē, Pai Mamaquē ma'tēmopi sirija'a daiye, tutu quē'ire papi cui'ne de'oyepi quēcōsiquēpi daina. 31 Ja maca huiñaohua'ire cuañēja'quē api, i sahuasicohua'ire cajese'e yeja te'ña, si'a yeja pa'icohua'ire tsi'sojē'ē, caquē ai tutu duruhuē juiyepi.

32 Ye'yejē'ē, higuera soquē yē yo'oye ayere quēaquēna. Huiña capēa pa'i maca ja'o etaquēna, mēsaru ñani je'nē utēcahuē tī'acquēna, yo'oji caco-hua'i a'ē. 33 Jaje cui'ne si'aye iye tēto saina, ñani je'nē carajai mu'seña tī'acquēna, eta sa'rore pa'ina, yo'oji cuasajē'ē. 34 Nuñerepa cayē, mēsarute. Si'aye iye yo'o ja'ñe a'ē, ja yē'ta'a iye mu'seña pai juju sama'pēna. 35 Ma'tēmo cui'ne yeja carajai ja'ñe a'ē. Yē'ē cocata'a ti carajaiñe pa ja'ñe a'ē. Jare iti case'eje tī'acquē pa'i ja'ñe a'ē.

36 Jaje pa'iquēta'are peoji, iti mu'serepa cui'ne hora quēaye. Huesēyē, yecohua'ijē. Ma'tēmo pa'icohua'i huiñaohua'ijē cui'ne Maija'quē mamaquēje huesēji, coa Maija'quēse'e asaji, iti.

37 Noé pa'i mu'seña yo'ojē pa'ise'eje pa'ye pasipi, Pai Mamaquē dai macaje. 38 Ja mu'seña ja yē'ta'a coljema'nē paipi ao aijē, ucujē, nomi huejajē, cui'ne pēca ja'quēohua'ipi nomi tsire huejojē paē'ē, Noé jai yohuēna caca macaja'a. 39 Ja huesējēna, jai

col'je dani si'aohua'ire peo hue'ña col'je huea'co'ë. Jaje cui'ne pasipi, Paï Mamaquë dai macaje. ⁴⁰ Ja mu'seña caya ëmëohua'i tsiore pa'ija'cohua'i a'ë. Pa'ijëna, te'ire saquë cui'ne te'ire jeosipi. ⁴¹ Caya nomiohua'i hueare toaja'cohua'i a'ë. Toajëna, te'ore saquëna, cui'ne te'o jeo saisico pa'ija'coa.

⁴² Ëjaë daija'a maca huesëye sëte cui'ñasicohua'ipi pa'ijë'ë. ⁴³ Jaje pa'iquëta'are iyeje asajë'ë, iti huë'e aquëpi ñami ja hora pa'i maca co'amaña ñaquë daija'quë api asaquë pani sëtasiquëpi i huë'e co'amaña cacani imañe ëseja'quë api. ⁴⁴ Jaje pa'ina, mësarujë ne de'huasicohua'ipi pa'ijë'ë, mësaruhuanëyesi maca Paï Mamaquë dani quëcoquë.

*Nuñerepa De'o Jo'yaë Cui'ne Co'a Jo'yaë
(Lc 12.41-48)*

⁴⁵ ¿Jequë a'ni, nuñerepa de'o jo'yaë, cui'ne asaquërepa iti tì'asi maca i huë'e acohua'ire aocaijë'ë, caquë jeoni saisiquë? ⁴⁶ Sihua cuañoja'quë api, i ëjaë cuañese'eje yo'oquë pa'ina, títani ñasiquëpi. ⁴⁷ Nuñerepa cayë iti tse aquë si'aye i paye ñacaijë'ë caquë cuañe nëoja'quë api. ⁴⁸ Jaje pa'iquëta'are co'a jo'yaë pani cuasaji, tsoe nëija'quëre me je esa títasina, cuasaquë. ⁴⁹ I ëjaë jo'yare co'aye yo'o huëoni cui'ne ao ai huëoni cui'ne cono ucu huëoni cuepecohua'i ja're cono yo'oquë pasipi. ⁵⁰ Pa'ina, ja maca i ëjaë co'isipi, i jo'yaë huanëyeni je dasina caquë utema'ë yo'o maca. ⁵¹ Ja maca ite ai co'ayerepa si'seni coa cacohua'ire nejoñepi nejoñe pa'iji. Ja maca oisipi, cujije qui'coquë.

25

Diez Nomi Tsì Yo'ose'eje Pa'ye Quëaye

¹ Jaje pa'ito ma'tëmo pa'i te'te cato diez nomi tsìpi hui'yapepi dani toa tsëopëare imani hueja hue'ñana iohua'i ëjère ti'añu'u cajë saise'eje pa'ye a'ë. ² Cinco pa'iohua'i ne de'huama'cohua'i paë'ë. ³ Ne de'huama'cohua'ipi toa tsëo pëa sajëta'a hui'yapere sama'pë paë'ë. ⁴ Ne de'huasicohua'ipi sahuë, quëna huëana hui'yape dose'ere cui'ne toa tsëo pëaje si'aye timëse'ere sahuë. ⁵ Huejaja'quëpi esa daima'ë pa'ina, huëo cai ëapi si'a nomiohua'ire jaje huëo cai ëaquëna, ute jujani caë'ë. ⁶ Ja maca ñami jopo pa'i maca asahuë, cuiye: 'Je'nërepa daiji, huejaja'quëpi etani ite pëpajë'ë.' ⁷ Cui maca si'a nomi tsì huëni iohua'i toa tsëo pëa ne de'huahuë. ⁸ Ja jeteyo'je cinco ne de'huama'cohua'ipi cahuë, cinco ne de'huasicohua'ire: 'Isijë'ë, a'ri maña mësarü hui'yapere yëquë toa tsëo pëapi yaya huëoji.' ⁹ Jaje cajëna, cinco nomi tsì ne de'huasicohua'ipi cahuë: 'Pañë, ti'añe pama'coni yëquëre cui'ne mësarureje ¿me isiye'ni? Saijë'ë. Iti isi hue'ñana sani huerojë'ë, mësarü tsëo ja'ñese'e.' ¹⁰ Carena, cinco nomi tsì ne de'huama'cohua'ipi hui'yape hueroñu'u cajë saijëna, tsoe titapi, huejaquë. Nomi tsì cui'ñani utesicohua'i cato i ja're conì cacahuë, hueja hue'ña. Cacarena, eta sa'ro sio huesopi. ¹¹ Ja jeteyo'je titahuë, yequë nomi tsì titani cahuë: 'Ejaë, ëjaë hui'yocaijë'ë.' ¹² Jaje cajëna, ìpi capi, jaohua'ire: 'Nuñerepa cayë, mësarute ñama'quë a'ë, yë'ë.' "

¹³ Ja maca Jesupi capi, jaohua'ire:

“Pai Mamaquë daija'a maca huesëyë, mësarü, iti dai mu'se cui'ne horaje. Jaje pa'ina, mësarü sëtasicohua'ipi pa'ijë utejë'ë.

Curiquë Yo'ose'e Ayere Quëaye

¹⁴ Ma'tëmo pa'i te'te aye cato paipi yequë yejana sai huëoni, i jo'yare soini curiquë isisiquë cuañe nëose'eje pa'io.

¹⁵ Jaohua'i aquëni isipi, cinco mil curiquë të'ña. Yequëni isipi, caya mil të'ña. Cui'ne yequëni isipi, te'e mil. Pai ñapere iohua'i tutu pa'iye ja'ye isini ja maca saji'i, so'ona. ¹⁶ Cinco mil të'ña isisiquëpi sani japi hueroni ai jerepa cui'ne cinco mil të'ña se ne copi. ¹⁷ Caya mil isisiquëje cui'ne yeque caya mil se ne copi. ¹⁸ Jaje yo'ojëta'are yequëpi te'e mil isi cuañosisiquëpi sani yeja coje nesiconä, tapi, curiquë.

¹⁹ Ai tsoepi co'ipi, iohua'i ëjaë. Co'ini iohua'i nese'e ña huëopi. ²⁰ Du'ru macarepa titapi, cinco mil të'ña isi cuañosisiquëpi. Titani isipi, i ëjaëre, ñeje caquë: 'Ëjaë cinco mil më'ë yë'ëre isihuë. Isisiquëni yequë cinco mil ne cohüë, iye më'ë tse.' ²¹ Caquëna, ëjaëpi capi, ite: 'Ai de'oji, më'ë de'o jo'yaë'ë, de'oye yo'osiquëre cato yure ai jerepa jaiye isi nëosi'i cacajë'ë, yë'ë ja're coni sihuaja'quë.' ²² Jeteyo'je daji'i, caya mil isisi jo'yaë. Jaëpi capi, cui'ne: 'Ëjaë, më'ë yë'ëre caya mil isihuë. Jaje isisiquëni yeque caya mil se ne cohüë, iye më'ë tse.' ²³ I Ëjaëpi capi, ite: 'Ai de'oji, më'ë de'o jo'yaë'ë, nuñerepa pa'i a'ë. A'ri mañare nuñerepa de'oye yo'osiquëni ai jerepa jaiye isisi'i, ñacai ja'ñe. Cacani yë'ë ja're coni sihuajë'ë.' ²⁴ Jaë te'e mil isisiquëpi titani

capi, i Ējaëre: 'Ējaë mē'ēpi paire oima'quēpi mē'ē t̄ama'tona coa t̄i'acquē cui'ne mē'ē ti j̄ea ma'ñere t̄ēaquēre asayē. ²⁵ Jaje pa'ina, ca'raquē sani mē'ē curiquē yejana yahuehuē. Iye mē'ē curiquē da-caē'ē.' ²⁶ Caquēna, ějaēpi sehuopi, ite: 'Jo'yaē co'acquē cui'ne j̄osaē. Yē'ēpi yē'ē ta ma'ñere t̄ēaquēpi cui'ne yē'ē j̄eama'tore t̄ēaquē pa'iye asaquē sēte. ²⁷ Ja do'ire yē'ē curiquē bancona t̄ēoyere paē'ni. T̄ēosiquē pa'ito co'ini itipi se nesi do'ire curiquē nera'huē, yē'ē t̄se.' ²⁸ Ja maca capi, iti maca pa'icohua'ire: 'Siojē'ē, curiquē tē'ña. Sioni isijē'ē, diez mil tē'ña paquēna. ²⁹ Jaje pa'ina, jaiye paquēni ai jerepa se isiye pa'iji. Isina, jaiye t̄eto saquēna, nēase'equē paye pa'iji. Jaje pa'iquēta'are peoquēni ai jerepa se sioye pa'iji, i a'ri maña payeque.' ³⁰ Jaje cani capi, iquē co'a jo'yaēre: 'T̄seani j̄eocojē'ē, nea hue'ña hue'sena, j̄aropi oi cui'ne cuji qui'coja'quēre.'

Si'a Paire Ñaṅe, Jesupi

³¹ Pai Mamaquē pai ějaērepa cuañequē huiñaohua'ipi tē'ijaisiquēpi daisi maca i de'o ñu'i saihuēna ja'ruja'quē api, cuañequēre papi. ³² Ja maca si'a yeja pa'icohua'ipi tsi'sija'cohua'i a'ē, i ña hue'ñana. Ja paire huahueja'quē api, yēi ñamare cui'ne cabrare ñaquēpi huahueyeje pa'ye. ³³ I ěja te'tena yēi ñamare cui'ne ari te'tena cabrare huahuesipi, ti tsēcapēase'e. ³⁴ Ja maca pai ějaēpi caja'quē api, i ěja te'te pa'icohua'ire: 'Daijē'ē, mēsarū yē'ē ja'quē ñacaina, de'oye pa'isicohua'i. De'oye pa'ijē'ē, ma'tēmore mēsarure caquē yeja de'hua maca Diosu de'huacai pa'i sitore. ³⁵ Ao ěa ju'ina, mēsarupi de'hue aohuē. Oco ěa ju'ina, cui'ne

ocuahuë. Mësarupi huë'e peoquëpi coa cu'iquë paë'ë. Pa'ina, pëa hue'ña isihuë. ³⁶ Caña peoquë pa'ina, mësarupi de'hue isihuë. Ju'iquë paë'ë. Pa'ina, yë'ëre do'i sani ñahuë. Tayo yo'ocohua'ire co hue'ñana co cuañosiquë paë'ë. Pa'ina, dani ñahuë, yë'ëre.' ³⁷ Ja maca iti nuñerepa yo'osicohua'i etasicohua'ipi caja'cohua'i a'ë: '¿Ëjaë, je yëhua më'ëre ao ëa ju'iquëre ñani aore'ni, panita'a je yëhua oco ëa ju'iquëre ñani oco ocuare'ni?' ³⁸ Panita'a ¿je yëhua huë'e peoquëpi coa cu'ina ñani pëa hue'ñana isire'ni? Panita'a ¿je yëhua caña peoquë pa'ina, ñani isire'ni, ju'iyë? ³⁹ Panita'a ¿je yëhua ju'iquëre më'ëre ñare'ni? Panita'a ¿co hue'ñana cosiquëpi pa'ina, sani ñare'ni më'ëre?' ⁴⁰ Cajëna, pai ëjaëpi sehuoja'quë api, jaohua'ire: 'Nuñerepa cayë, mësarute. Si'aye mësarua jaohua'ire yë'ë yo'je tsini a'ricohua'ire teaye pa'iohua'ire ñajë de'oye yo'ose'e cato jare yë'ëni de'oye yo'ose'e pa'iji.'

⁴¹ Ja maca cui'ne Ëjaëpi caja'quë api, ari te'te pa'icohua'ire: 'Saijë'ë, yë'ë quë'ro pa'ima'pë nejosi te'tere pa'icohua'i. Saijë'ë, huatire cui'ne i jo'yare caquë toa yeja de'hua sitona. ⁴² Ao ëa ju'ina, mësarua aoma'pë paë'ë, yë'ëre. Oco ëa ju'ina, ocoje cui'ne ocuaye pahuë. ⁴³ Huë'e peoquëpi coa cu'iquë paë'ë. Jaje pa'ina, mësarupi pëa hue'ña isiye pahuë. Caña peoquë paë'ë. Pa'ina, mësarupi isima'pë paë'ë. Ju'iquë paë'ë. Pa'ina, mësarua dani ñañe pahuë. Cosiquë paë'ë. Pa'ina, sani ñama'pë paë'ë, mësarua.' ⁴⁴ Ja maca iohua'ipi caja'cohua'i a'ë, ite: '¿Ëjaë, je yëhua më'ëre ao ëa ju'iquëre panita'a oco ëa ju'iquëre, panita'a coa cu'iquëre,

panita'a caña peoquëre panita'a ju'iquëre, panita'a cosiquëre ñajëta'a coçaiye pare'ni?" ⁴⁵ Jaje cajëna, pai ëjaëpi sehuoja'quë api: 'Nuñerepa cayë, iohua'i teaye pa'i paire ñajëta'a coçaiye pajë cui'ne yë'ëreje ai jerepa ti necaiye pahuë, mësarü.' ⁴⁶ Jaje casi maca iohua'i saija'cohua'i a'ë, ti nejo hue'ñana. Cui'ne nuiñe yo'osicohua'ipi ti pa'i hue'ñana saija'cohua'i a'ë."

26

Jesure Tseañe Cuasase'e

(Mr 14.1-2; Lc 22.1-2; Jn 11.45-53)

¹ Jaje Jesús si'aye iyere ca tëjini capi, i ye'yacohua'ire:

² "Mësarupi tsoe asayë, caya mu'seña pa'i maca Israel pai Egítopi etajë pa'ise'ere cuasajë tsi'sini yo'oye ti'a ja'ñe. Ja maca Pai Mamaquë tseä cuañosiquë pa'ija'quë api, que cuañoja'quëpi."

³ Ja mu'seña Maija'quë huë'e ñacaicohua'i ëjaohua'i, cuañese'e ye'yacohua'i, cui'ne aiohua'i, tsi'sisicohua'ipi paë'ë, Caifás Maija'quë huë'e ñacaicohua'i ëjaë jai huë'e hue'se daripëna. ⁴ Jarona Jesure coa cosojë tseani huani jëo ja'ñere ca ñahuë, iti yo'o ja'ñere. ⁵ Jaje pa'iquëta'are "fiesta pai tsi'si macata'a tseañe pañu'u, paipi co'aye sañope yo'oma'cohua'ini" cahuë.

Huëo Sëñepi Jesure Tsoacaise'e

(Mr 14.3-9; Jn 12.1-8)

⁶ Simón huë'ere Jesús paji'i, Betania daripëre ja'ju dahuë ju'iquë hue'yosiquë huë'ere. ⁷ Jarote pa'ina, nomiopi quëna huë jai do'i quëna huëna de'o së ma'ñapi timësiconi cajico dacopi tsio dani,

Jesús mesare ñul'ina, ja ma'ñapi i siopëna doo.
 8 Jaje iyere yo'ocona, ñani i ye'yacohua'ipi pëijë ca huëohuë.

“¿Me ne ja'ñere coa nejoco'ni, jai do'ire? 9 Iopi yecohua'ina isico jaiye curi neni peocohua'i mañani coacaito de'o'ñe pa'ioni yo'oco.”

10 Cajëna, Jesupi asani capi:

“¿Me yo'ojë josa caye'ni, iote? Iye yë'ëre yo'ocaiye de'oye a'ë. 11 Coa si'anë mësaru co'amaña peocohua'ire paja'cohua'i a'ë, mësaru acohua'ire. Jaje pa'iquëta'are yë'ëre cato si'anë mësaru pama'pë pa'ija'cohua'i a'ë. 12 Yë'ë siopëna huëo së ma'ñapi doye cato yë'ëre tasi maca huëo së ja'ñere ne de'huacaio yo'oco. 13 Jaje pa'ina, nuñerepa cayë, mësarute. Coa si'a hue'ña iye huaso coca quëanije ico yë'ëre yo'ose'e quëaja'cohua'i a'ë. Jaje quëajëna, pajje iote huanëyoma'pë cuasaja'cohua'i a'ë, io yo'oco pa'ise'e.”

Judaspi Jesure Yehuoye

(Mr 14.10-11; Lc 22.3-6)

14 Ja maca i ye'yacohua'ipi aquëpi Judas Iscariote hue'equëpi Maija'quë huë'e ñacaicohua'i ëjaohua'i quë'rona sani capi:

15 “¿Je ja'ye sañe yëye'ni, yë'ëpi Jesure tseacaito?”

Jaje caquëna, asani ite saihuë, treinta curiquë të'ña. 16 Jare ja macapi Judas Jesure pai peo maca ñani tseani jaohua'i jëñana isisi'i caquë co'epi.

Mai Ejaë Ani Tëjise'e

(Mr 14.12-25; Lc 22.7-23; Jn 13.21-30; 1 Co 11.23-26)

17 Fiesta huëo mu'se o'saye co'mema'a a_o a_i mu'se ti'aëna, i ye'yacohua'ipi Jesure tsio dani sei'ë: ¿Jerona neja'cohua'i a'ni na'iquëna, a_iñe, Egítopi Israel pa_i etajë pa'ise'ere cuasajë a_i ja'ñe?

“¿Jerona Egítopi Israel pa_i etase'e cuasajë na'iquëna, a_i ja'ñe neñe'ni?”

18 Cajëna, i_pi capi, i_ohua'ire:

“Saijë'ë, jai daripëna sani huë'e pa'iquëni ti'ani ite cajë'ë: 'Ye'yaquëpi caji: Yë'ë yo'o maca tsoe ja'yere pa'iji. Jaje pa'ina, më'ë huë'ena yë'ë ye'yacohua'i ja're con_i Egítopi Israel pa_i etajë pa'ise'ere cuasajë yo'oye nesi'i,' caquë jëjo saopi.”

19 Jaje caëna, i ye'yacohua'ipi Jesús cuañese'eje yo'ohuë. Yo'ojë na'iquëna, a_i ja'ñe ne de'huahuë.

20 Ñami de'osi maca Jesús mesare i doce ye'yacohua'i ja're con_i paji'i. 21 Pa'i ja yë'ta'a aore a_i ñu'i capi, cui'ne:

“Nuñerepa cayë mësarute, mësaru aquëpi yë'ëre yehuoja'quë api.”

22 Ja maca jaje caquëna, jaohua'ipi ai oi ëayerepa asa huesëhuë. Asani sa'ñe i_ohua'ija'a se huëohuë, ñeje cajë:

“Ëjaë, ¿më ñato yë'ëpi yo'oja'quë a'ni?”

23 Cajëna, jaohua'ire sehuopi, Jesupi:

“Yë'ë ja're con_i te'e quëna de'huana aiquëpi iti yë'ëre de'oye yo'oyeje yo'oquë cosoquë tsea je_o cuañoja'quë. 24 Jaje pa'ina, Pa_i Mamaquë cato toyase'e cayeje pa'ye yo'o saoye pa'iji. Jaje pa'iquëta'are teayerepa yo'oja'quë api, ite yehuoquë. De'ora'pi, jaë ai de'oma'ë patu.”

25 Ja maca Judaspi, iti cosoquë tsea je_o cuañoja'quëpi ite capi:

“¿Ye'yaquë, më'ë ñato yë'ëpi yo'oja'quë a'ni?”

Caquëna, capi:

“Jaje pa'ijë'ë. Më'ë a'ë.”

²⁶ Ja yë'ta'a aore aijë dujëna, Jesús i jëñapi panpë ini Maija'quëre de'oji caquë seji'i. Ja jeteyo'je i ye'yacohua'ire isiquë capi:

“Aijë'ë. Iye cato yë'ë ca'ë.”

²⁷ Ja jeteyo'je ucu duruhuë i jëñapi ini Maija'quëre de'oji caquë seni iohua'ina se isiquë capi:

“Si'aohua'i ucujë'ë, iye ucu duruhuëna. ²⁸ Iye cato yë'ë tsie a'ë. Huajëye ca nëoñere neñe a'ë. Cui'ne jai pai co'aye yo'ose'ere sai de'huayere caquë isiye a'ë. ²⁹ Jaje pa'iquëta'are cui'naëpi iye cuiya'i o'sa cono ucuye paja'quë a'ë, mësarü ja're cono, yë'ë ja'quë cuãñe te'tena mësarü ja're huajë o'sa cono ucuye tija macaja'a.”

Pedro Jesure Ñama'quë A'ë, Caye

(Mr 14.26-31; Lc 22.31-34; Jn 13.36-38)

³⁰ Jëjë tëjisi jeteyo'je Olivos cutihuëna saë'ë. ³¹ Ja maca Jesupi capi, jaohua'ire:

“Iye ñami si'aohua'ire mësarute yë'ëre quëco pase'e ti peocohua'ire nëija'coa. Jaje pa'ina, toyase'e caji: ‘Huani jëosi'i, yëi ñamare ñacaiquëre. Huani jëosi maca yëi ñama huahuesicohua'i pa'ija'cohua'i a'ë.’ ³² Jaje pa'iquëta'are yë'ëpi ju'isiquëpi huëni du'ru Galileana saquëna, mësarupi jeteyo'je tija'cohua'i a'ë.”

³³ Jaje ca maca Pedropi sehuopi:

“Jaje si'aohua'ire më'ëre tuiye jëosicohua'i pa'itoje yë'ë cato pañë.”

³⁴ Jaje caquëna, Jesupi capi, ite:

“Nuñerepa cayë, mē'ëre. Iye ñami ja yē'ta'a cura yē'ima'ëna, mē'ë yē'ë ti ñama'quë a'ë caquë toasoñe coa caja'quë a'ë.”

³⁵ Pedropi capi, ite:

“Mē'ë ja're conì ju'inë pa'ito ju'inë, yē'ë. Coa caye pañë.”

Caquëna, cui'ne si'aohua'i i ye'yacohua'i cahuë.

Jesús Getsemaní Quërona Seña

(Mr 14.32-42; Lc 22.39-46)

³⁶ Ja maca Jesús i ye'yacohua'i ja're conì tì'api, Getsemaní hue'yo hue'ñana. Tì'ani capi, jaohua'ire:

“Yē'ëse'e sani je macana seina, mēsaruse'e iye macana ja'rujē'ë.”

³⁷ Jaje cani coa Pedrore cui'ne Zebedeo mamajëre cayaohua'ire sai sapi. Sani ai oi cui'ne ai co'a ju'i ai yo'o huëopi. ³⁸ Ja maca capi, jaohua'ire:

“Ai oiyë, yē'ë joyopi, juni huesëye pa'ina. Jaje pa'ina, mēsaruse'e iye macana pëajë'ë, cui'ne yē'ë ja're conì sëtasicohua'i pa'ijë'ë, mēsaruje.”

³⁹ Jaje cani Jesús ai seña maca te'i se saji'i. Sani jarona tsiapi yejana simeni ui seji'i, Maija'quëre, ñeje caquë:

“Yē'ë ja'quë maca, de'hue ne tì'añe pa'ito iye seje da'care pare yē'ëre nejocaijë'ë, pa'ni yē'ë yëquë cayeje pa'ye yo'oye, coa mē'ë yëyepi yo'ose'e pa'ijaquë.”

⁴⁰ Ja maca i ye'yacohua'i quë'ro co'iquë tì'api, tsoe çaisicohua'ipi uijëna. Ñani Pedrore capi:

“¿Quëco tì'añe pare, yē'ë ja're conì te'e hora macaje? ⁴¹ Sëtasicohua'i pa'ijë'ë. Cui'ne sejë'ë, co'aye mëiñena, tãisicohua'i pa'iyë paja'cohua'i.

Nuñerepa joyo cato yëji, neñe. Jaje pa'iquëta'are capëpi tutu peoji.”

⁴² Tijupë sani conì seji'i, ñeje:

“Yè'ë ja'quë iye neñañe ai yo'oyere yeque necaiye peoto, coa më'ë yëyeje yo'ose'e pa'ija'quë.”

⁴³ Tijupë col'ipi. Co'iquë ì ye'yacohua'i çaisicohua'ini tì'a copi. Iohua'i ñaco capi ai huëo ca'a do'ire sjo meina, caë'ë. ⁴⁴ Ja maca ñani jëoni saji'i, cui'naëpi Maija'quëre ses'i caquë toasoñe acore. Ja'rë ì case'ejë pa'ye caquë seji'i. ⁴⁵ Ja maca saji'i. ì ye'yacohua'i quë'rona sani capi, jaohua'ire:

“Yureta'a de'oji. Cajjè'ë, cui'ne huajjè'ë. Tsoe tì'api, Pai Mamaquëre co'aye yo'ocohua'i jëñana isija'a maca. ⁴⁶ Huëijjè'ë. Sañu'u. Tsoe daiji, yè'ëre yehuoja'quë.”

Jesure Tseañe

(Mr 14.43-50; Lc 22.47-53; Jn 18.2-11)

⁴⁷ Jesús ja yè'ta'a cocare capi, Judas tìtasi macaje. Jaë cato doce soisicohua'i aquë paji'i. Cui'ne ì ja're conì jai pai daë'ë, hua'ña cui'ne tara conì cajicohua'ipi. Jaohua'i cato Maija'quë huë'e ñacaicohua'i jaohua'i jëjo daocohua'i cui'ne judío pai aiohua'i jëjo daocohua'i paë'ë. ⁴⁸ Judas ìti yo'oquë yehuoja'quëpi quëaëña, jaohua'ire:

“Yè'ë ìni sihuaja'quë a'ë. Jaëni tseajjè'ë.”

⁴⁹ Jaje casiquëpi Jesuna tsiojani ìte sihuayeje yo'oquë capi:

“¿Pa'iquë, ye'yaquë?”

⁵⁰ Caquëna, Jesupi sehuopi ìte:

“¿Cajei, iquena daiquë'ni?”

Ja maca Jesure tsiojani tseani sahuë.

⁵¹ Ja maca jaje yo'ojëna, Jesús cajeipi hua'tiyo dutani cajorose'e tëto tëapi, Maija'quë huë'e ñacaicohua'i ëjaë jo'yaëre pani. ⁵² Jaje yo'oquëna, Jesupi capi:

“De'huajë'ë, më'ë hua'tiyo io pa'i hue'ñana. Si'aohua'i hua'tiñoapi uihuacohua'i cato jare cui'ne hua'tiñoapi huaijëna, ju'ija'cohua'i a'ë. ⁵³ ¿Huesëquë më'ë yë'ëpi yë'ë ja'quëre sequëna, yurepi tsoe doce mil huiñaohua'ire jëjo daouna, cōcatira'se'e? ⁵⁴ Jaje yo'oye pa'ito ¿me toyase'e caye ti'aquë'ni, jaje yo'o ja'ñe a'ë, ca nëose'e?”

⁵⁵ Ja maca Jesús paire capi:

“¿Mësaru yë'ëre tseañu'u cajë hua'ñapi cui'ne tarapi cōni tse'ejë date, co'amaña ñaëre tseañeje pa'ye? Si'a mu'seña mësaru ja're yë'ë pa'i Maija'quë huë'ëpi ñu'i ye'yaquëna, mësaru ti yë'ëre tseañu'u cama'pë pa'isicohua'i a'ë. ⁵⁶ Jaje pa'iquëta'are si'aye iye yo'oye pa'iji, tsoe acohua'i Maija'quëre quëacaicohua'i toyajë pa'ise'ëpi ti'ajaquë cajë.”

Ja maca si'aohua'i i ye'yacohua'i Jesure tel're jeoni cati saë'ë.

Judío Pai Ca Tëjicohua'ipi Jesure Yo'oye

(Mr 14.53-65; Lc 22.54-55, 63-71; Jn 18.12-14, 19-24)

⁵⁷ Jesure tseasicohua'i sahuë, Caifás Maija'quë huë'e ñacaicohua'i ëjaë quë'rona. Cui'ne jarote cuañese'e ye'yacohua'i cui'ne aiohua'i tsi'sisicohua'ipi paë'ë. ⁵⁸ Jaje pa'ijëna, Pedropi so'o maca se ñaquë jeteyo'je tujili, pai ëjaërepa huë'e daripë quë'rore paja'a. Sani jaro cacani

ja huë'ere ñacaicohua'i ja're coní ja'rupi, merepa yo'oja'cohua'i a'ni íte tseasicohua'i cuasaquë.

⁵⁹ Maija'quë huë'e ñacaicohua'i ëjaohua'ipi cui'ne aiohua'ipi cui'ne si'a judío paí yo'oye ñani ca tējicohua'ipi co'ehuë, Jesure sañope co'aye yo'oquë api cacohua'ini tì'ani Jesure huani jeoñu'u cajë.

⁶⁰ Jaje co'ejëta'a tì'añe pahüë, íte sañope ca ja'ñe. Jaje tì'ama'pë jai paí íte coa huëojë cosojë co'aye yo'oquë api, cahuë. Jaje yo'o maca cayaohua'i tēji hue'ñarepa sañope cacohua'i daë'ë. ⁶¹ Jaohua'ipi dani cahuë: “Iquë cato yë'ëpi Maija'quë huë'e nejosiquëpi toaso mu'seña pa'i maca cui'naoni huëoja'quë a'ë, caquë api.”

⁶² Ja maca Maija'quë huë'e ñacaicohua'i ëjaëpi huëni nēcani capi, Jesure:

“¿Ti te'e yë'opoje sañope sehuoye paquë, mē'ë? ¿Mē'ëre sañope jaohua'i caye asaquë, mē'ë?”

⁶³ Jaje catoje Jesús ti cama'ë paji'i. Ja maca Maija'quë huë'e ñacaicohua'i ëjaëpi capi, íte:

“Maija'quë huajëquërepa mamipi mē'ëre care pajë'ë, cayë. Quëajë'ë, mē'ëpi Maija'quë mamaquërepa Cristo paní.”

⁶⁴ Jaje caquëna, Jesupi capi, íte:

“Jaje pa'ijë'ë. I a'ë, yë'ë, mē'ë cayeje. Cui'ne mësaru ñaja'cohua'i a'ë, Paí Mamaquë Diosu tutu quë'irepa ëja tē'tere ñu'ina, cui'ne ma'tëmopi sir-ija'a daina.”

⁶⁵ Ja maca Maija'quë huë'e ñacaicohua'i ëjaëpi í ju'i care naë ye'sapi, ai coa care paji caquë ññoquë. Jaje yo'oquë capi:

“Iquë Maija'quëre ai cue'cuequë yo'oji, í yë'opo cayepi. ¿Jaje pa'ito iquere yeque cajë í yo'oquëna,

ñasicohua'ini seni asañu'u cajë co'eye'ni? Mësarupi tsoe asahuë, i cue'cuequë caye. ⁶⁶ Jaje pa'ito ¿me caye'ni, mësarü?"

Caquëna, iohua'ipi cahuë:

“Jaje co'aye caquë api. Jaje pa'ina, ju'iñe pa'iji.”

⁶⁷ Ja maca i tsiana copi tse'sejë cui'ne tarapi të'cahuë. Yecohua'ipi tsiana mosicapi të'cahuë.

⁶⁸ Jaje yo'ocohua'ipi cahuë, ite:

“¿Më'ë a'ë, Cristorepa se ta'ñe ca ñajë'ë, nepi më'ëre tëtore'ni?”

Pedro Cosose'e

(Mr 14.66-72; Lc 22.56-62; Jn 18.15-18, 25-27)

⁶⁹ Jaje yo'ojëna, Pedro cato hue'se yejare ja'rusiquëpi ñuji'i. Ñu'ina, paire necaico i quë'rona tsiojani cao, ite:

“Më'ëje Jesús Galilea aquë ja're coní cu'i pa'isiquë aë.”

⁷⁰ Jaje cacona, Pedropi si'aohua'i pa'i hue'ñana coa cosopi, ñeje caquë:

“Huesëyë, më'ë caye. ¿Iquere jaje caco'ni?”

⁷¹ Pedro eta sa'ro quë'rona huëni je'në saina, yecopi nomio ñani cao, iti maca pa'icohua'ire:

“Iquë Jesús Nazaret aquë ja're coní cu'i pa'isiquë api.”

⁷² Cacona, ja maca Pedropi tijupë coso copi:

“Ñama'quëre pa'ë, jaëte. Quëare payë.”

⁷³ A'ri maña tsoe pa'i maca iti maca pa'icohua'ipi Pedro quë'rona tsiojani cui'ne ite cahuë:

“Nuñerepa më'ë i ye'yasicohua'i aquëre pa'ë. Jaje pa'ina, më'ë coca cayeque tiñe pa'iji, huesëye peoye.”

⁷⁴ Cajëna, ipi capi:

“Ti ñama'quë a'ë, caye asa ma'ñe, mësaru.”

Jaje itire yo'oquë caquëna, cura yëji'i. ⁷⁵ Yë'ina, ja maca Pedro cuasa ñajaji'i, Jesús ite case'e: “Ja yë'ta'a cura yë'ima'ëna, më'ë toasoñe yë'ëre ñama'quë a'ë cosoja'quë a'ë.” Jare cuasaquë ja maca jaro pa'isiquëpi Pedro etani ai oji'i, co'a ju'i.

27

Pilatona Jesure Isiye

(Mr 15.1; Lc 23.1-2; Jn 18.28-32)

¹ Ñata tomesi maca Maija'quë huë'e ñacaicohua'i ëjaohua'ipi cui'ne judío pa' alohua'ipi te'e cuasaye nehuë, Jesure huani jea ja'ñere cajë. ² Sëasiquëni sani Poncio Pilatona iti yeja ëjaëna isihuë.

Judas Ju'ise'e

³ Judas Jesure yehuoquëpi ñaquëna, Jesupi huani jeo cuañoja'quë pa'ina, ñani ai oi pañete yo'ore'ni cuasaquë oi treinta curi të'ña ite isise'ere cui'nare co'yopi, Maija'quë huë'e ñacaicohua'i ëjaohua'ina.

⁴ Co'yoquë capi, jaohua'ire:

“Co'aye yë'ë yo'ohuë, ti do'i peoquëni huani jeoja'quëre isiquë.”

Jaje caquëna, iohua'ipi sehuohuë, ite: “¿Iquere yëquë oiye'ni, ja yo'ose'e? Më'ëse'e yo'oquë cajë'ë.”

⁵ Ja maca Judas, curiquë Maija'quë huë'ena jeo ñato saoni sani queo deni juji'i.

⁶ Maija'quë huë'e ñacaicohua'i ëjaohua'ipi curiquë ña'ñe qese'ere tsi'soni careña:

“Iye curiquë Maija'quëre coa isijë aya mahuëna ayaye peoji, tsie do'i saise'e me ayaye'ni.”

7 Ja jeteyo'je jaohua'i te'e cui'ne si'a yè'quë maca cuasajë ca de'huahuë, “soto ne hue'ñana yejare hueroñu'u, tìohua'ire taja'a yejare” cahuë. 8 Jaje pa'ina, ja yeja yureje “Tsie Yeja” hue'eji. 9 Jaje tì'api, tsoe aquë Maija'quëre quëacaiquë Jeremias toyaquë pa'ise'e ñeje cayepi: “Treinta curiquë tē'ña imahuë, ì do'ire Israel pai isise'ere. 10 Japi huerohuë, soto ne yejare, ëjaë yè'ëre cuañese'eje pa'ye.”

Jesús Pilato Ña Hue'ñare Pa'ise'e
(Mr 15.2-5; Lc 23.3-5; Jn 18.33-38)

11 Jesús pai ëjaë quë'rona sasiquë paji'i. Pa'ina, ipi ite seji'i:

“¿Më'ë aë, judío pai ëjaërepa?”

Caquëna, Jesupi capi, ite:

“Jaje pa'ijë'ë. Më'ë case'eje pa'i a'ë.”

12 Maija'quë hu'e ñacaicohua'i ëjaohua'ipi cui'ne aiohua'ipi sañope co'aye catoje Jesús ti a'ri mañaje sehuoma'ë paji'i. 13 Paquëna, ja maca Pilatopi capi, ite:

“¿Asama'quë më'ë, më'ëre sañope yo'ojë caye?”

14 Jaje catoje Jesús ti sehuoma'ë paji'i. Jaje pa'ina, ña jujani pai ëjaëpi ai ise'ere ñani ¿me neja'quë a'ni? cuasapi. Cui'ne huesëpi, yeque yo'oye peoquëna.

Jesure Huaiye Pa'iji, Caye
(Mr 15.6-20; Lc 23.13-25; Jn 18.38-19.16)

15 Jaje pa'iquëta'are si'anë fiesta pa'i maca pai ëjaëpi cosicohua'ire eto saoquë yo'oye paquë paji'i. Paipi jaëni etoye pa'iji cajëna, etoquë paji'i. 16 Paji'i, cosiquë Barrabás hue'equë

si'aohua'i i co'aye yo'oye asaquë. ¹⁷ Jarote jai paì tsi'sisicohua'i pa'ijëna, Pilatopi seji'i, jaohua'ire:

“¿Neni yëye'ni, de'oye pa'ija'quëre jëjo saoye, Barrabás panita'a Jesucristo?”

¹⁸ De'hue asapi, paìpi Jesuni ai yëjë yo'o do'ire pëijë co'aye yo'oma'quëni tsease'e. Jaje pa'ina, Pilato jaje capi.

¹⁹ Ja yë'ta'a Pilato paì co'aye yo'ose'ere asani ne de'hua hue'ñare ñu'ina, i pacopi jëjo dao, io case'ere quëaja'quëre ñeje caco:

“Jaëre nuñrepa de'o paire cui'na conì yo'oma'ë pa'ijë'ë. Coa ñajë'ë. Jaëte yo'o do'ire huëo canì ñahuë, ai co'ayerepa.”

²⁰ Jaje pa'iquëta'are Maija'quë huë'e ñacacohua'i ëjaohua'ipi cui'ne judío paì aiohua'ipi paire cuañehuë, Barrabásni etojë'ë cajë, cui'ne Jesuni huani jeoja'quëre cajë'ë, cahuë. ²¹ Paì ëjaëpi tijupë cui'ne seni coquë capi:

“¿Cayahua'i tseasicohua'i pa'icohua'ire jequëni yëye'ni, eto saoye?”

Caquëna, jaohua'ipi cahuë:

“Barrabásni etoye yëyë.”

²² Cajëna, Pilatopi seji'i, jaohua'ire:

“¿Cui'ne me neja'quë a'ni, Jesure Cristo hue'equëre?”

Caquëna, si'aohua'i sañope cahuë:

“¡Queja'quë api!”

²³ Ja maca Pilato capi, jaohua'ire:

“¿Jaje pa'ito iquere co'aye yo'o u'ni?”

Caquëna, tijupë cui'ne cui cohuë:

“¡Queja'quë api!”

24 Pilatopi i co'aye yo'ose'e asa ti'lama'ëna, coa paipi jerepa josa yo'ojë sañope jase'e cajëna, ña ju-jani jëña tsoasi'i caquë oco daja'quëre jëjo saouna, daëna, tsoaquë capi:

“Yë'ëpi iquë de'o paire huani jeo ja'ñe cuañema'ë pa'iyë. Mësaruse'e yo'ojë'ë.”

25 Jaje caquëna, si'a pai sehuohuë:

“Yëquëna cui'ne yëquë mamajëna ite huani jeo do'i tomejaquë.”

26 Ja maca Pilatopi Barrabásni eto saopi, de'oye pa'ija'quëre. Etoquë Jesuni si'seni ja jeteyo'je queni huani jeoja'quëre jëjo saopi.

27 Ja jeteyo'je pai ëjaë soldado paipi Jesure sahuë, jai huë'ena. Si'a soldado pai tsi'sisicohua'irepa paë'ë, Jesús pa'i huë'ñana. 28 Ja jeteyo'je i ju'i ca dutani maja'i ju'i care suñacaë'ë. 29 Cui'ne siopëna miu maro puacaë'ë. Cui'ne ëja te'te jëtëna soquë tarapë isihuë. Ja maca i ña huë'ñana do're ja'runi cue'cuejë ñeje ite cahuë:

“iPa'ijë'ë, judío pai ëjaërepa!” 30 Jaje cajë cui'ne copi tse'sejë cui'ne ite tarapëpi siopëna të'cajë yo'ohuë. 31 Jaje ite cue'cue tējini maja'i ju'i ca dutani i ju'i care pare suñacani ja maca queja'quëre sahuë.

Ite Quëse'e

(Mr 15.21-32; Lc 23.26-43; Jn 19.17-27)

32 Jaropi etani saijë Cirene aquëre ti'ahuë, Simón hue'equëre. Jaëni Jesure queja'a sarahua sacaija'quëre cuañehuë.

33 Jaje yo'ojë Gólgota hue'e huë'ñana ti'ahuë. Jaje cani cayë, pai siopë tara. 34 Jarona Jesure cuiya'i

o'sa conona sējeñe conī co'mesicore oꝓuahüē. Jaje oꝓuajēna, Jesús ipi neñani ucuye coepi, iote.

³⁵ Ite quesī maca jeteyo'je soldado paipi Jesús ju'i care ¿nepi iote paja'cohua'i a'ni? cajē yo'ohüē, saññe iohua'ija'a. Jaje yo'ojēna, tsoe aquē Maija'quēre quēacaiquē toyase'e ñeje caye tī'api: “Yē'ē ju'i care paī ñape huahuehuē, iohua'ija'a ¿nepi paja'cohua'i a'ni?” cajē yo'ohüē. ³⁶ Jaje yo'o tējini yecohua'ipi dani sama'cohua'ini cajē ja'rūni ñahuē. ³⁷ Cui'ne i siopē sa'nihuēna ja do'ire ju'iji caco quēacore toyani sēohüē. Toyasico cato paji'i, ñeje: IQUĒ API, JESÚS, JUDÍO PAI ĒJAĒ.

³⁸ Cui'ne caya co'amaña yahue imacohua'ire quesicohua'i paē'ē, i ja're conī, yequēni i ēja te'tena cui'ne yequēni i ari te'tena. ³⁹ Cui'ne iti macasa'a da saicohua'ipi cue'cuejē tea ju'ijē siopē api sē'cuijē saē'ē, ite ñajē. ⁴⁰ Cui'ne cahuē:

“Mē'ē a'ē, Maija'quē huē'e peo huē'ña ne-joni cui'ne toaso mu'seña pa'i maca cui'naoni huēoja'quē a'ē, caquē pa'isiquē. Jaje pa'i sēte yure co'ye huasojē'ē. Mē'ēpi Maija'quē mamaquē pani cruzupi caje nēcajē'ē.”

⁴¹ Jaje cui'ne Maija'quē huē'e ñacaicohua'i ējaohua'ijē cui'ne cuañese'e ye'yacohua'ijē, fariseohua'ijē cui'ne cue'cuehuē, ite. Jaje cue'cuejē saññe iohua'ija'a cahuē:

⁴² “Yecohua'ita'are huasopi. Jaje pa'iquēta'a ija'a co'ye huasoyere paī. Jaje pa'ina, ipi Israel paī ējaērepa pani yurepi cruzu dequēpi caje nēcaēna, sehuoye patira'pi, maire. ⁴³ Iquē cato Maija'quēna ire papi cuasaquē quēcoquē paī'i. Jaje pa'isiquēre sēte yure Maija'quēpi ite huasojaquē, ite oiquērepa

pani. Ita'a maire 'yë'ë cato Diusu mamaquëre pa'ë' caquë pa'isiquë api."

⁴⁴ Cui'ne co'amaña ñaohua'ije i ja're coní quesicohua'ique tea ju'ijë sañope cahuë.

Jesús Ju'ise'e

(Mr 15.33-41; Lc 23.44-49; Jn 19.28-30)

⁴⁵ Ja maca yureta'a si'a yeja ñamije pa'ioropa de'o nëji'i, mu'se jopore papi na'i maca tres pa'i macaja'a. ⁴⁶ Cui'ne jare ja hora pa'i maca Jesús ai tutu cui'pi: "Eli, Eli, lama sabactani". Ja caye cato caji: Yë'ë Diusu, Yë'ë Diusu, ¿me nesi'quë yë'ëre jeoco huesou'ni?

⁴⁷ Yecohua'i iti maca pa'icohua'ipi asani cahuë: "Tsoe aquë Maija'quëre quëacaiquë Elías pa'isiquëni soiji."

⁴⁸ Jare iti macapi te'i huë'huëpi, oco saësi pë quërëjasi'i caquë. Quërëjani dani o'sa cuiya'i conore saë tējini soquë tarapëna hue sëoni ucujaquë caquë ja'ye maca sapi. ⁴⁹ Jaje yo'oquëna, yecohua'ipi cahuë:

"Yo'oma'ë. Ñaņu'u, Elíaspi dani ite huasoquë pa'ito."

⁵⁰ Tijupë Jesús tutu cui'ne cui copí. Ja maca juni huesëpi. ⁵¹ Jare iti macapi Maija'quë huë'e ta'tëpo tëhuosico cayaye ëmëje'epi huë'ehuëre pana yete saji'i. Yejaje ñu'cuequë cui'ne quëna yejañaje tsate saji'i. ⁵² Cui'ne ju'isicohua'ire tase'eje hui'ye sapi. Cui'ne Maija'quëre asani ju'isicohua'ije huëisicohua'i paë'ë. ⁵³ Tasi daripëapi huëisicohua'i paë'ë, Jesús huëisi jeteyo'je. Huëni de'o Jerusalén daripëna cacahuë. Cacajëna, jai pai ñahuë, jaohua'ire.

54 Ja maca Capitán cui'ne i ja're coní Jesure ñacohua'ipi yeja ñu'cueye ñani cui'ne yeque jaiye yo'oyere ñajë ai ca'rajë cahuë: “Nuñerepa iquë Maija'quë mamaquërepa paji'i.”

55 Jarote jai pai nomiohua'ije paë'ë, so'opi de ñajë, Jesure Galileapi cocajë tuisicohua'i. 56 Jaohua'i ja're coní paë'ë, María Magdalena, María Jacobo cui'ne José pëca ja'co cui'ne Zebedeo mamajë pëca ja'co coní paë'ë.

Jesure Tase'e

(Mr 15.42-47; Lc 23.50-56; Jn 19.38-42)

57 Ñami de'o huëo maca jaiye co'amaña paquë José hue'equë Arimatea daripë aquëpi daji'i. Jaë cato Jesure tuiquë de'osiquë paji'i. 58 Jaje pa'ipi jaëpi Pilato quë'rona sani Jesús capëre seji'i. Seina, ja maca Pilatopi cuañepi, isijë'ë caquë iti ñacaicohua'ire. 59 Josépi i capë si'si peo capi peo hue'ña deapi. 60 Yo'oni huajëcore pana i tsecona oapi, quëna yeja pëpëna coje nesicona. Ite tani jai quëna pëpi daripë se sioni saji'i. 61 Cui'ne jarote paë'ë, María Magdalena, cui'ne yequë María coní, daripë tiñare pare ja'rusicohua'ipi.

Jesús Tasito Ñacaicohua'i

62 Se ñatasi mu'se cato huajë mu'se de'hua tējisi maca paji'i. Pa'ina, Maija'quë huë'e ñacaicohua'i ëjaohua'ipi cui'ne fariseohua'i coní Pilato quë'rona saë'ë. 63 Ti'ani cahuë: “Ëjaë, yëquë jaë cosou ja yë'ta'a huajëquë pa'inë ñeje caquë pa'ise'ere cuasayë, ‘Toaso mu'seña pa'i maca ju'isiquëpi cui'naëpi huëija'quë a'ë case'ere.’ 64 Jaje pa'ina, jëjo saojë'ë, tasi daripë ñaja'cohua'ire toaso mu'seña

pa'i macaja'a, i ye'yaquë pa'isicohua'ipi dani i capë ñani sani, ja maca paire 'Tsoe huëji'i, juni huesësiquë pa'isiquëpi' cama'cohua'ini. Jaje yo'ose'e cato ai jerepa du'ru cosose'e jerepa coa cosose'e pa'ima'coni tëjiyerepa cosoyepi."

⁶⁵ Cajëna, Pilatopi capi, jaohua'ire:

"Jaohua'i pa'iyë, iti ñacohua'i soldado pai. Jaje pa'ito sani de'oyerepa ñajë'ë."

⁶⁶ Jaje caëna, sani tasi daripëre de'oyerepa de'huani iti coje sio quëna pë ëmëje'ena toyani sëohuë. Sëoni iti macana soldado paire ñaja'cohua'ire jeoni saë'ë.

28

Jesús Jui'siquëpi Huëise'e

(Mr 16.1-8; Lc 24.1-12; Jn 20.1-10)

¹ Huajë mu'se tëto sani du'ru macarepa semana mu'se ñata maca María Magdalena, cui'ne yeco María coni tasi daripë ñañu'u cajë saë'ë. ² Saijëna, cuasama'tore papi tutu yeja ñu'cueye paji'i, Ja cato Èjaë hujñaëpi ma'tëmopi tasi daripë quë'rona titani yo'opi, quëna pë coje siosiconi ne taoni io ëmëje'ena ja'rupi. ³ Mujuë ye'hueye miañe ñañeje pa'irepa paji'i. Cui'ne i ju'i capi po yëioje pa'ioyerepa paji'i. ⁴ Jare ñani soldado paipi quëquë huesëni tsasijë ju'ise'eje pa'iohua'i de'ohuë. ⁵ Ja maca ëjaë jo'yaëpi capi, nomiohua'ire:

"Ca'rama'pë pa'ijë'ë. Tsoe yë'ëpi asayë, Jesure quëni huani jeosiquëre mësarü co'eye. ⁶ Iño peoji. Tsoe huëji'i, i case'eje pa'ye. Dani ñajë'ë, ite oa sitore. ⁷ Sani esa cajë'ë, i ye'yacohua'ire: 'I cato ju'isiquë pa'isiquëpi huëji'i. Yure jaje pa'ipi mësarü

Galilea ja yë'ta'a t̄i'ama'pëna du'ru saija'quë api. Jarona ite ñaja'cohua'i a'ë, mësaru. Iyese'e pa'iji, yë'ë mësarute casi'i cuasase'e.”

⁸ Ja maca nomiohua'ipi esa tasi daripë quë'ropi ca'rajë cui'ne ai sihuacohua'ipi huë'huëjë saë'ë, huajë cocare i ye'yacohua'i pa'isicohua'ire quëañu'u cajë. ⁹ Ja huë'huëjëna, Jesupi jaohua'ina ñaini pëpapi. Pëpaquëna, ja maca Jesure ire papi cajë i quëona su'cuajë de'oquëre pani cahuë. ¹⁰ Yo'ojëna, ipi capi, jaohua'ire:

“Ca'rama'pë pa'ijë'ë. Sani quëajë'ë, yë'ë yo'je tsire. Galileana sani yë'ëre ñañe pa'iji.”

Soldado Pai Quëase'e

¹¹ Ja yë'ta'a nomiohua'i saijëna, yecohua'i soldado pai iti ñasicohua'ipi pai pa'i huë'ñana sani si'aye iohua'i yo'oquëna, ñase'ere quëahuë, Maija'quë huë'e ñacaicohua'i ëjaohua'ire.

¹² Ejaohua'ipi sani aiohua'i ja're con cahuë, si'a yë'quë maca cuasaye pa'ijaquë cajë. Jaje cajë ja maca soldado paire jaiye curiquë isihuë. ¹³ Isijë cahuë, jaohua'ire:

“Mësarupi cajë'ë: ‘ñami yëquë cani huesësi maca Jesús ye'yaquë pa'isicohua'ipi dani i capë ñani sahuë. ¹⁴ Jare pai ëjaëpi asa t̄i'ani, mësarute sañope yo'oye pa'ito yëquëpi ite ca de'huacañu'u. Cui'ne ai yo'oye pa'itojë cõcailja'cohua'i a'ë, mësarute.”

¹⁵ Ja maca soldado paipi curiquë imani, sani jare iohua'i yëhuojë case'eje pa'ye quëahuë. Jaje pa'ina, yure iye mu'señaje judío pai cui'ne quëajë pa'icohua'i a'ë.

Jesupi I Jëjo Daocohua'ire Cuañese'e
(Mr 16.14-18; Lc 24.36-49; Jn 20.19-23)

16 Jaje du'ru ca nēose'e sēte i ye'yacohua'i once pa'iohua'i Galileana saē'ë, Jesús quēa nēosi cutihuēna. 17 J̄arona Jesure ñani īte do're ja'runi de'oquēre pa'ni cajē yo'ohuē, ja yē'ta'a yecohua'i jēa coejēta'a. 18 Ja maca Jesús jaohua'ire tsiojani capi:

“Yē'ēna si'aye tutu isise'e pa'iji, ma'tēmo cui'ne yeja cuañequērepa pa'ija'quēre. 19 Jaje pa'ina, saijē'ë, coa si'a yejaña pa'i pa'i hue'ñana. Sani yē'ēre ye'yecohua'ire necaijē'ë. Jaohua'ire Maija'quē mamipi, i mamaquē mamipi, cui'ne de'o joyo mamipi oco docaijē'ë. 20 Jaje yo'ojē cui'ne ye'yajē'ë, yē'ë mēsarute cuañese'ere si'aye sehuojajē cajē. Cui'ne cuasajē'ë, yē'ēpi mēsarujā're si'a mu'seña pa'iji, yeja carajaisi macaja'a.” De'oji. Jaje pa'ijaquē.

Maija'quë Huajë Ca Nëose'e
New Testament in Secoya (EC:sey:Secoya)

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Secoya

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Secoya [sey], Ecuador

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Secoya

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022

995e68c5-fe57-54e6-bf8e-0637526d3f7d